

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**2006 YILI GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI (1-8) İLE 2018
YILI GÖRSEL SANATLAR DERSİ (1-8) PROGRAMIN KARŞILAŞTIRILMASI**

Nurdan AKŞAHİN
ORCID: 0000-0001-7383-0628

Danışman
Doç. Dr. Mehmet Ali GENÇ
ORCID: 0000-0002-6255-5218

Konya – 2022

ÖN SÖZ

Ülkelerin gelişmesini ve kalkınmasını sağlayan eğitim, öğretim programlarının çağa uygun ve işlevsel olmasıyla mümkündür. Görsel sanatlar eğitimi sürekli olarak değişen, günümüz teknoloji ve eğitim alanına uyum sağlayarak önemli gelişmeler yaşamaktadır. Bu gelişmeler karşısında öğrencilerin kendi duygu ve düşüncelerini açıklayabilen, araştıran, sorgulayan, çevresinde var olanların farkına varan bireyler olarak yetişmesini amaçlamaktadır.

Bu araştırmada 2018 yılında güncellenerek uygulanmaya konulan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ile 2006 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının karşılaştırılması içermektedir. Çalışmanın ilk bölümünde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almıştır. İkinci bölümünde ise araştırma içeriği ile ilgili kavramsal çerçeveye yer verilmiştir. Üçüncü bölümde ise araştırmanın modeli, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Dördüncü bölümde ise veriler ışığında ulaşılan bulgular ve yorumlara yer verilmiştir. Beşinci bölümde ise tartışma, sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Yüksek lisans tez çalışmam boyunca bilgi ve tecrübelerini esirgemeyen değerli hocam tez danışmanım Doç. Dr. Mehmet Ali Genç'e saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim hayatım boyunca desteklerini esirgemeyen ve hep yanımda olan aileme, yüksek lisans öğrenimim boyunca bana destek veren değerli arkadaşlarıma saygı ve sevgilerimi sunarım.

Nurdan AKŞAHİN

Ekim 2022

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	v
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Sayıtlar	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar	5
2. ALAN YAZIN	7
2.1. Sanat Eğitimi	7
2.2. Disiplin Temelli Sanat Eğitimi	8
2.2.1. Sanat eğitiminde dört disiplin.....	9
2.3. Sanat Eğitiminde Disiplinler Arası Eğitim.....	11
2.4. Görsel Sanatlar Eğitimi (1-8 Sınıflar)	12
2.5. 2006 Görsel Sanatlar Programı	13
2.5.1. 2006 görsel sanatlar programının özellikleri	14
2.5.2. 2006 görsel sanatlar programının temel yaklaşımı.....	15
2.5.3. 2006 görsel sanatlar programında dersin genel amaçları	15
2.5.4. 2006 görsel sanatlar programında görsel sanatlar eğitiminin ilkeleri	17
2.5.5. 2006 görsel sanatlar programında görsel sanatlar dersi öğrenme alanları	17
2.5.6. 2006 görsel sanatlar programında etkinlikler	19
2.5.7. 2006 görsel sanatlar programında öğrenme-öğretme süreci	19
2.5.8. 2006 görsel sanatlar programında değerlendirme	20
2.6. 2018 Görsel Sanatlar Programı	20
2.6.1. 2018 görsel sanatlar programının özellikleri.....	21
2.6.2. 2018 görsel sanatlar programının temel yaklaşımı.....	21
2.6.3. 2018 görsel sanatlar programında dersin özel amaçları	21
2.6.4. 2018 görsel sanatlar programında görsel sanatlar eğitiminin ilkeleri	22
2.6.5. 2018 görsel sanatlar programında görsel sanatlar dersi öğrenme alanları	22
2.6.6. 2018 görsel sanatlar programında etkinlikler	24

2.6.7. 2018 görsel sanatlar programında öğrenme-öğretme süreci	24
2.6.8. 2018 görsel sanatlar programında değerlendirme	24
2.7. İlgili Araştırmalar	25
3. YÖNTEM.....	31
3.1. Araştırmanın Modeli	31
3.2. Veri Toplama Teknikleri	31
3.3. Verilerin Toplanması.....	31
3.4. Verilerin Analizi.....	31
4. BULGULAR	33
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	33
4.1.1. Kazanımlar	33
4.2 İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular	50
4.3 Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular	52
4.4 Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular.....	52
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	53
5.1. Tartışma.....	53
5.2. Sonuç.....	56
5.2.1 Birinci alt probleme yönelik sonuçlar	56
5.2.2 İkinci alt probleme yönelik sonuçlar	57
5.2.3 Üçüncü alt probleme yönelik sonuçlar	57
5.2.4 Dördüncü alt probleme yönelik sonuçlar	57
5.3. Öneriler.....	57
KAYNAKLAR.....	59
EKLER.....	62

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

2006 Yılı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8) İle 2018 Yılı Görsel Sanatlar Dersi (1-8) Programın Karşılaştırılması başlıklı tez çalışmamın toplam 58 sayfalık kısmına ilişkin, 12/10/2022 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%23** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

12/10/2022

Nurdan AKŞAHİN

Doç. Dr. Mehmet Ali GENÇ

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

12/10/2022

Nurdan AKŞAHİN

SİMGELER VE KISALTMALAR

Kısaltmalar

K: Kazanım

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

GSD: Görsel Sanatlar Dersi

GSÖP: Görsel Sanatlar Öğretim Programı

TTKB: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

TDK: Türk Dil Kurumu

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

2006 YILI GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI (1-8) İLE 2018 YILI GÖRSEL SANATLAR DERSİ (1-8) PROGRAMIN KARŞILAŞTIRILMASI

Nurdan AKŞAHİN

Bu çalışmanın amacı; 2006 yılında uygulanmaya başlanan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1– 8. Sınıflar) ile Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (İlkokul Ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Ve 8. Sınıflar) program öğelerini (amaç, içerik, öğrenme ve öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme) çeşitli açılardan karşılaştırarak incelemektir. Çalışmada betimsel araştırma kapsamında tarama modelinden yararlanılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda mevcut kaynaklar taranarak dikkatli bir şekilde incelenip değerlendirme işlemi yapılmıştır.

2006 ve 2018 programları yapılandırmacı eğitim felsefesi ilkeleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Hem 2006 hem 2018 öğretim programında öğrenci merkezli yaklaşımın benimsendiği görülmektedir. 2006 Öğretim Programında yer alan genel amaçlara ve 2018 Öğretim Programında yer alan özel amaçlar açısından incelendiğinde iki öğretim programı arasında farklılık olduğu anlaşılmaktadır. 2006 Öğretim Programında dersin genel amaçları dört grup başlığı altında bireysel ve toplumsal, algısal, estetik ve teknik amaçlar olarak toplam 28 madde şeklinde toplanmışken; 2018 Öğretim Programında dersin özel amaçları başlığı altında 11 madde olarak ifade edilmiştir. 2006 öğretim programında 203 kazanım, 2018 öğretim programında ise 145 kazanım olduğu, her iki öğretim programı 3 öğrenme alanı altında yapılandırılmış olup isimlerinde bazı değişiklikler olduğu belirlenmiştir. 2006 yılı öğretim programında Öğrenme-öğretme süreci ayrı başlık halinde detaylı bir şekilde açıklanırken 2018 yılı öğretim programında 19 maddelik bir açıklamayla yer verilmiştir. Görsel Sanatlar dersi 2018 öğretim programında bulunan becerilerin bazı bölümlerin 2006 öğretim programı temel beceriler kısmından alındığı bazı bölümlerin ise çağın ihtiyaçları doğrultusunda güncellendiği görülmektedir. Ölçme ve değerlendirme açısından 2018 öğretim programında 2006 öğretim programındaki gibi klasik ve alternatif yöntemlerin kullanılmadığı tespit edilmiştir. Bundan dolayı ölçme ve değerlendirme açısından 2006 öğretim programının 2018 öğretim programına göre daha açıklayıcı ve yol gösterici nitelikte olduğu görülmektedir. Her iki yılın öğretim programında ürün ve süreç odaklı ölçme ve değerlendirme anlayışının benimsendiği görülmektedir.

Kazanımlar ve içerik açısından bakıldığında 2018 öğretim programının, 2006 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programına göre önemli bir ölçüde sadeleştirildiği görülmektedir. Bu sadeleşmenin, konuların yetiştirilebilmesi bakımından olumlu olarak değerlendirildiği söylenebilir. Ancak bazı sadeleştirmeler öğretmene yol gösterici nitelikte olmadığından güncellenen 2018 öğretim programının çok fazla bir yenilik getirdiği söylenemez.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Eğitim, Görsel Sanatlar Eğitimi, Öğretim Programı, Görsel Sanat Kazanımları.

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Fine Arts Education
Art Education Program
Master Thesis

THE COMPARISON OF THE VISUAL ARTS COURSE CURRICULUM (1-8) IN 2006 AND THE VISUAL ARTS COURSE CURRICULUM (1-8) IN 2018

Nurdan AKŞAHİN

The aim of this study is to compare the visual arts course curriculum (1-8th Grades) that started to be implemented in 2006 and the visual arts course curriculum (Primary and Secondary Schools) elements (purpose, content, learning and teaching process, measurement and evaluation) (1-8th Grades) from various perspectives. In this study, scanning model was used within the scope of descriptive research. In line with the purpose of this study, the existing sources were examined carefully by scanning and evaluated.

The 2006 and 2018 programs were created in line with the principles of constructivist education philosophy. It is seen that the student-centered approach was adopted in both the 2006 and 2018 curriculum. When the 2006 Curriculum is examined in terms of general purposes and the 2018 Curriculum for special purposes, it is understood that there is a difference between the two curriculums. While the general objectives of the course in the 2006 Curriculum were gathered under four groups as individual and social, perceptual, aesthetic and technical objectives, a total of 28 items ; in the 2018 Curriculum, it was expressed as 11 items under the heading of the specific objectives of the course. It was determined that there were 203 acquisitions in the 2006 curriculum and 145 acquisitions in the 2018 curriculum, both curriculums were structured under 3 learning areas and there were some changes in their names. While the learning-teaching process was explained in detail under a separate title in 2006 curriculum, it was included in 2018 curriculum with a 19-item explanation. It is seen that some parts of the skills in the 2018 visual arts course curriculum were taken from the basic skills section of the 2006 curriculum, and some parts were updated in line with the needs of the age. In terms of measurement and evaluation, it was determined that classical and alternative methods were not used in 2018 curriculum as in the 2006 curriculum. Therefore, it is seen that the 2006 curriculum is more explanatory and guiding than the 2018 curriculum in terms of measurement and evaluation. It is seen that the product and process-oriented measurement and evaluation approach is adopted in the curriculum of both years.

It is seen that the 2018 curriculum has been simplified significantly compared to the 2006 visual arts curriculum when we examine them in terms of acquisitions and content. It can be said that this simplification is evaluated positively in terms of completing the subjects on time according to the curriculum. However, since some simplifications are not guiding the teacher, it cannot be said that the updated 2018 curriculum brought much innovation.

Keywords: Art, Education, Visual Arts Education, Curriculum, Visual Arts Acquisition.

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümü altında, problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar hakkındaki bilgilerden oluşmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Eğitim sistemleri, içinde bulunduğu topluma ve bireylere faydalı olabilecek program yeniliklerine başvurmuştur. Bu açıdan sanat eğitimin ve sanatın gerekliliği sonucunda, çağa uygun sanat eğitimi için eğitim programları geliştirilmiştir. 2006 Görsel Sanatlar Öğretim Programı yenilenerek disiplin temelli bir yapıya kavuşturulmuştur. 2018 yılında tekrar güncellenen Görsel Sanatlar Öğretim Programı günümüz ihtiyaçlarına cevap verilecek şekilde getirilmiştir. Özsoy'un (2007: 25) dediği gibi bir toplumun çağın gereksinimlerine ve yeniliklerine cevap verebilmesi için kullanacağı en önemli araçlardan birisi hiç şüphesiz ki eğitimidir. Bireyin kendini ifade edebilmesini sağlamasında, yetenek ve yaratıcılığının geliştirilmesinde eğitimin önemli bir rolü vardır. Bu sebepten dolayı eğitim doğru bir şekilde planlanarak amaçları çok iyi tespit edilmelidir.

Bugünkü eğitim sisteminden beklenen, yalnızca salt bilgi ve becerilerin öğrencilere aktarılması değildir. Asıl hedeflenen bireyin edindiği bilgileri sentezleyerek yeni fikirler, ürünler ortaya çıkarabilme yeteneğinin geliştirilmesi ve ulaştığı bu bilgileri gerektiği zaman ve yerde kullanabilmesidir. (Gökay, 2009: 13). Son zamanlarda geliştirilen eğitim ve bilgi kuramları, bilgi toplumunun parçası olan bireylerin yetiştirilmesine yönelik okullaşmayı ve eğitim programlarını etkileyerek değiştirilmesini sağlamaktadır. Eğitim sisteminde toplumlara ait inanç ve değer gibi bazı teknik özelliklerin değişmesi sonucu meydana gelen yeni yaklaşım ve anlayışlar tekrardan şekillenen ihtiyaçlara yanıt vermeyi amaç edinen yeni arayışlara yol gösteren paradigmalardır (Özsoy, 2007: 31).

Eğitim sistemlerinin geliştirilmesinde dünyada olduğu gibi ülkemizde de eğitim programları ve öğretim alanlarıyla ilgili birçok araştırma ve akademik çalışma yapılarak hazırlanan araştırmalardan faydalanıp eğitim sisteminin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Eğitimin amacına ulaşması için her şeyden önce öğrenciler arasında bireysel farklılıkların olduğu kabul edilmeli ve eğitim programları, ortamları buna göre hazırlanmalıdır. Eğitimde uygulanan programların aksaklıkları ve eksik yönleri giderildikçe başka bir ifadeyle

programlar geliştirildikçe eğitimin niteliğinin ve etkililiğinin artması olasıdır. Program geliştirme uzmanları, akademisyenler, öğretmenler, yöneticiler ve veliler tarafından gerekli görüşler alınarak çeşitli yöntemlerle program değerlendirme çalışması yapılarak daha nitelikli ve etkili programların oluşturulması sağlanmaktadır.

Görsel sanatlar eğitimi genel eğitim kapsamında; bireyin estetik kişilik kazandırılmasını hedefleyerek sanatların teknik ve yasalarını kullanan bir alandır. Sanat eğitimi süreci içerisinde; bilgi edinme, yorumlama, düşünebilme, algılama, anlatma, eleştirme ve tasarlama gibi estetik öğeler yönünden sanatın dilini kullanarak kazanılır. Bireyin kendini ifade imkânı bulduğu resim, müzik, fotoğraf, heykel, öykü, şiir, dans, film, tiyatro, rol oynama vb. gibi sayısız sanat dallarından kendisine yararlı olanı belirleme imkânı bulmaktadır (Aykut, 2006: 34,35). Ayrıca sanat bireyin kendini tanıma fırsatı bulduğu bir alandır. Görsel sanatlar eğitimi, iyi olarak adlandırılan "etik" ve güzel olarak adlandırılan "estetik" kavramlarını bireye kazandırmaktadır. Toplumun çeşitli meslek dallarında yer alacak bireylerin çocukluk döneminden başlanarak yetiştirilmesinde ve eğitiminde etik ve estetik gibi kavramların kazandırılması en önemli amaçlardandır (Özsoy, 2007: 47). Görsel sanatlar eğitimi, estetik bilinç kazanma düzeyine ulaşabilme ve kendini ifade edebilme yetisi kazandıracığından her birey için olumlu bir gereksinimdir. Bu gereksinimden dolayı eğitim; çağın koşullarına, toplumun gelişim ve değişimlerine göre kendini yenileyerek zamana karşı aktif bir yol izlemelidir. Bunun için hazırlanacak öğretim programları öğrencilerin derse karşı tutumlarını ve başarılarını olumlu yönde etkileyebilir olmalıdır (Alakuş, 2009: 57).

Sanat eğitiminin amaçlarından biri öğrencide mevcut olan yaratıcı yeteneğini geliştirerek ortaya çıkarmaktır. Sanat eğitimi, genel eğitim kapsamında gerekli unsur olarak görüp düşünülen bir alandır. Bu nedenle görsel sanat eğitimi için zamanın ve ekonomik olanakların yeterli olması gerekmektedir. Eğitim programları içerisinde güzel sanatlar eğitimine gereken ilgi ve desteğin verilmesi sonucunda çağa uygun eğitimin gerçekleştirilmesi sağlanmış olacaktır (Türe, 2007: 55). Bireyin görsel sanatlar eğitimi ihtiyacını karşılamasında görsel sanatlar eğitiminin amaçlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi önemlidir. Bu amaçları gerçekleştirmede etkili olan programların içeriği, okulun fiziki yapısı, çocuğun gelişim evrelerinin bilinmesi, görsel sanatlar eğitimindeki yöntemler, veli ilgisi, öğretmen yeterliliği, eğitim ortamı ve araç-gereç gibi etkenler göz önünde bulundurulmalıdır (Mercin, 2006: 3). İhtiyaçlara uygun sanat eğitiminin Türk eğitim sistemine girmesi uzun zaman almış ve sanat eğitimi bu güne kadar uzun bir gelişim ve

değişim geçirmiştir. Ayaydın'a (2015: 52) göre, görsel sanatlar eğitiminin kendi içerisindeki bütünlüğünün sağlanması amacıyla eğitim içerisinde niçin bulunduğu bilinmesi önemlidir. Eğitimin amacına paralel olarak dersin amaçları net olarak belirlenmelidir. Bu amaçla sanat eğitiminin ve sanatın neticesi gereği, 1948, 1968, 1951, 1962, 1971, 1992, 2006 ve 2018 yıllarında sanat eğitimi için eğitim programları geliştirilmiştir. Öğretim programları hedefler doğrultusunda öğrenme-öğretme süreci bakımından ilerlemesini sağlayan planlar bütünüdür. Bu yüzden eğitim alanında üzerinde önemle durulması gereken çalışmaların başında gelmektedir.

Görsel sanatlar dersi programı toplumsal değerlerin sanat tarihi açısından en ilgi çekici ve göz alıcı izlenimleriyle oluşumundan dolayı okul programları içinde etkili bir yer kapsamaktadır. Görsel sanatlar eğitimi, insanın var olan özelliklerini dikkate alarak duyuşsal, bilişsel ve devinimsel yönlerini geliştiren bir yöntemdir. Bu eğitim yöntemi ile birey dış dünya ile ilişki kurarak içinde bulunduğu toplumla doğal bir bütün oluşturur. Özünde duygunluk barındıran bireyin, sadece ussal düşüncesini geliştirmek bireyin duygunluk yönünün körelmesine sebep olacaktır. Böyle bir şeyin olmaması için eksiksiz, doğru ve verimli bir eğitim sistemi ile bireyin istenilen yönde geliştirilmesi amaçlanmalıdır. Toplumda ki bireylerin sanatsal düşünebilme, bakabilme ve eleştirebilme gibi yeteneklerinin gelişebilmesi sanat eğitiminin yaygınlaşması ile mümkün olabilir. Aksi takdirde Özsoy'un (2007: 53-54) da dediği gibi yetersiz olan program, öğretmen eksikliği ve ayrılan zamanın kısıtlı olması sonucunda sanat derslerinden istenilen etkiye ulaşılmamasının üstüne bir de yetenekli ve yeteneksiz öğrenci ayrımının yapılmasıyla daha da etkisiz hale getirilmiştir.

Başarılı bir sanat eğitimi, değerleri önemseyen ve günümüz koşullarına göre yenilenebilen bir öğretim programı ile olanaklıdır. Öğretim programları bireyleri tanıyan alanında yetkin kişilerle çalışılmalı, açık ve anlaşılır eski ve yeni değerlerimizi içine alan özgün önemli ve yararlı işler yapan üreten gençlerin yetiştirilmesini sağlamalıdır (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 18). Sanat eğitimi ile bireyin bazı davranışların kazandırılmasını sağlayarak bir nevi sanatla kendini iyileştirmesine yardımcı olunmalıdır.

Bireyin Görsel Sanatlar eğitimi alması sonucu onun üstün yeteneklere sahip olması veya bir sanatçı gibi olması gerektiği düşünülemez. Görsel Sanatlar eğitimi, bireyde estetik ve sanat bilinci kazandırma, kendini ifade edebilme yetisine sahip olma gibi özel yaşamına kazandırdığı kazanımlar ve insanlar için sağlayacağı faydalar her düzeydeki insanlar için bir ihtiyaçtır (MEB, 2018). Okullarda nitelikli bir sanat eğitimi verilmediği takdirde, sanatsal

uygulamalardan yoksun kaldığı için zevk düzeyi düşük, estetik kaygısı olmayan bireylerin meydana gelme olasılığı yüksek olacaktır.

Kişi ve toplumlarda zamanla farklılaşan ihtiyaçlar öğrenme ve öğretmedeki yenilik ve değişimlerle kişilerin görevlerini etkilemektedir. Bu farklılaşma eldeki bilgiye yenisini ekleyen, hayatta etkin, kullanabilen çözümcü yaklaşan, sorgulayan, düşünce ve eylemlerinin arkasında duran, insanlarla iletişim halinde olup onları anlayan, insanlara faydalı olan ve benzeri niteliklere sahip kişileri anlatmaktadır (MEB, 2018). Dolayısıyla bireylerin yetişmesine katkı sağlayacak öğretim programlarının oluşturulması ihtiyaç haline gelmiştir. Öğretim programlarının herhangi bir ögesinde meydana gelen değişim birçok bireyi farklı davranışlar geliştirme açısından etkiler. Bu nedenle öğretim programlarındaki içerik düzenlemelerinin sürekli olarak öğrencinin yararına yönelik olarak özen gösterilmesi, yapılan düzenlemelerin öğrencilerin gelecek planlarına ve beklentilerine uygun olarak sağlanması önemlidir. Günümüz eğitim anlayışı ve ihtiyaçlarına cevap vermek için hazırlanan 2018 görsel sanatlar dersi öğretim programının incelenmesi ve önceki programlarla karşılaştırılması bu tezin konusu olmuştur.

Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “2006 Görsel Sanatlar Dersi öğretim programı (1-8. sınıflar) ile 2018 görsel sanatlar dersi öğretim programı arasında benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir.

Alt Problemler

1. 2006 Görsel Sanatlar Programı ile 2018 Görsel Sanatlar Programı arasında kazanımlar bakımından ne tür farklar vardır?
2. 2006 Görsel Sanatlar Programı ile 2018 Görsel Sanatlar Programı arasında öğrenme alanı bakımından ne tür farklar vardır?
3. 2006 Görsel Sanatlar Programı ile 2018 Görsel Sanatlar Programı arasında öğrenme-öğretme süreci bakımından ne tür farklar vardır?
4. 2006 Görsel Sanatlar Programı ile 2018 Görsel Sanatlar Programı arasında ölçme ve değerlendirme bakımından ne tür farklar vardır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Nitel araştırma yönteminin kullanılacağı bu çalışmanın temel amacı; 2006 yılı görsel sanatlar dersi öğretim programı (1-8) ile 2018 yılı görsel sanatlar dersi (1-8) programını

öğeleri yönünden karşılaştırılarak benzer ve farklı yönlerinin ele alınması güncel programın önemini ve amacının iyi anlaşılmasını sağlayacağından görsel sanatlar eğitimcilerine fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Günümüz çağında bilim ve teknolojinin sürekli gelişip, değişmesi eğitim programlarında sürekli yeniliğe gitmeyi zorunlu kılmaktadır. Görsel sanatlar dersi programı genel okul programları içinde, toplumsal konular, sorunlar ve değerlerle ilgilenmek için, özellikle uygun ve etkili bir yer kapsamaktadır (Özsoy, 2007: 114). Bu nedenle eğitim programlarında yer verilen görsel sanatlar ders programı için önceki programların karşılaştırılarak benzer ve farklı yönlerinin ele alınması güncel programın önemini ve amacının iyi anlaşılmasını sağlayacağından görsel sanatlar eğitimcilerine fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

1. Doküman analizi için tespit edilen tüm verilerin gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.
2. Araştırmada veri olarak kullanılan kaynakların yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2006 Yılı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar) ile
2. 2018 Yılı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar) ile
3. Program öğeleri (amaçlar, içerik, öğrenme ve öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme) ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Sanat Eğitimi: Sanat tarihçisi olan Herbert Read'e göre sanatın en bilinen tanımı, hoşça giden şekiller oluşturma gayretidir. Bu şekiller kişilerin güzellik hislerini besler ve bu hissi besleyen de hisler arasındaki biçim bağlantısını sağlayan birlik ve ahenktir (Buyurgan, 2007: 16).

Görsel Sanatlar Eğitimi: Büyük bir sanat alanını içeren resim, fotoğraf, grafik, heykel, mimarlık ve moda tasarım gibi alanlar bütünüdür Bu alanların tamamıyla ilgili olarak eğitimin

her kademesinde sanat eğitimi ve öğretimi ile alakalı uygulama ve teorik bilgiye dayanan uğraşlara görsel sanatlar eğitimi denmektedir (Kırışoğlu, 2002: 2).

Eğitim Programı: Ülkemizde program geliştirme alanında bilinen Varış'a (1994: 18) göre, eğitim programı, "bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar" olarak ifade etmektedir (Demirel, 2017: 3).

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN

2.1. Sanat Eğitimi

Sanat eğitimi, hem okul öncesi düzeyinden üniversite düzeyine kadar örgün olarak gerçekleştirilen hem de boş zamanları değerlendirme de bir uğraş alanı olarak hayat boyu devam edebilecek niteliğiyle eğitimin en önemli bir parçası olarak sürecektir (Özsoy, 2007: 15). Bütün toplumlar ve ülkeler için genel seviyelere bakılmaksızın önemli bir yere sahip olan sanat eğitimi, kaçınılmaz bir gereksinim olma durumundadır (Çoban ve Erkuzu, 2019: 241).

Çocukların gelişimleri ve değişimleri için eğitim kademelerinde programlar geliştirilerek planlamalar oluşturulmaktadır. Sanat eğitimi de yapılan bu planlamalar ile çocukların gelişimlerine katkı sunmaktadır. Bu sayede sanat eğitimiyle gelişim çağındaki çocukların yetenek ve yaratıcılıklarının olumlu yönde gelişmesi sağlanmış olmaktadır (Akkurt ve Boratav, 2018: 55). Sanat eğitimi, görsel sanatlar dersinin içerisinde ilköğretim kademesindeki öğrencilere verilmektedir. Verilen bu sanat eğitiminin ders içeriği, ders saati veya ders sayısından çok niteliğinin önemi vurgulanmaktadır (Yurdakal, 2019: 235). Aşılıoğlu (2012: 232)'na göre sanat eğitimi; bireyin beceri ve yeteneklerini açığa çıkarmaya yardım etmesinin yanında, soyut kavramların algılanmasını, nesnelere arasında bağlantı oluşturmasını, özgün, sürükleyici ve esnek düşünmesini kolaylaştırır. Fikirlerini ve duygularını yansıtırken yeni deneyimler yaşamasını sağlar. Sanat zihinsel becerileriyle beraber duygu yönünün de gelişimini olanaklı kılar. Sanat eğitimi çocuğun kendisini rahat bir şekilde ifade etmesinin yanında, özgün olabilme, yaratıcı düşünebilme, kopya ve taklitçilikten uzak olabilme, belli bir konuya odaklanarak ilgi ve dikkat dağıtacak şeylerden kaçınabilme ve olguları birçok yönden düşünerek değerlendirebilmeyi öğretir (Üstün Vural, 2009: 36).

Sanat eğitiminde amaç bireyin bir sanatçı gibi yetiştirilmesine yönelik eğitimi değil, bireyin sanat aracılığıyla eğitimi, yani estetik eğitimidir. İnsanda var olan yaratıcılığını ortaya çıkarmasına yardım edecek koşulları hazırlayan ve bireylerin kişilik kazanmasında önemli rol üstlenen etkinlik bütünüdür (Üstün Vural, 2009: 35). Sanat eğitiminde amaç ve gerekliliğinin beraberinde insanın özgür birey olabilmesi, özünün yüceltilmesi, ruhsal ihtiyaçlarının giderilmesi, duyarlı ve modern bir toplum oluşturulması gayreti güdülür (Çoban ve Erkuzu, 2019: 241).

Sanat eğitimi, sanat ile eğitimin farklı durumlarda, farklı boyutta ve farklı ağırlıkta bir araya gelmesiyle bir alanı oluşturmaktadır. Çevreyi ilk defa tanıma, algılama, görme,

düzenleme ve adlandırmayla başlayan sanat eğitimi sonraları ürün ortaya koyma ve bu üründen lezzet alma yönünden gelişir (Özsoy ve Şahan, 2009: 207). Genel eğitim kapsamında önemli bir konumu olan sanat eğitimi; her bir sanat yapıtının amaçladığı izleyicide, okuyucuda, dinleyicide, estetik kaygıyı oluşturmayı; sanatsal zekâyı geliştirilmesi ve beslenmesini, beraberinde kişiye, insan ve insana ait değerler bütünü aktarmayı amaçlar (Enver, 2004; Akt: Dilmaç ve İnanç, 2015: 383).

Sanatın yaşamımızdaki yeri hakkında geçmişten bugüne değin bir gelişim gösterdiği söylenmektedir. Aslında “sanat, yaşamın yerini tutarak insanın çevresi ile arasında bir denge kurar” (Erbay, 1997: 52). O halde sanat eğitimi, bireyde duygu ve düşüncelerini anlatabilmede yaratıcılık özelliğini geliştirerek estetik seviyeye ulaşması amacı doğrultusunda değişimini sağlayan eğitim uğraşdır. Bu bakış açısında sanat eğitiminin bilimsellik ve felsefi özelliği görülmektedir (Arısoy, 1994; Akt: Aykut, 2012: 94).

Okulların işleyişi ve yapısı ile ilişkili olarak meydana gelen olgular sanat eğitiminin amacına ulaşması açısından yeni programların, yöntemlerin ve çeşitli mekânların kullanımı gerekli olmaktadır (Edeer, 2005: 82). Sanat eğitiminin gerekli olmasının önemli sebeplerinden biri de içinde yer aldığımız bu dönemde sanayileşme ve teknolojik ilerlemelerin insanlığın üstündeki hâkimiyetidir. Kendi yapısından ve doğadan zamanla kopan insanın, özünden uzaklaşması, onu mekanik yapmış; kendinden ve çevresinden uzaklaşmış kişilerin meydana getirdiği her anlamda dağılmış bir dünya varlık kazanmıştır (Üstüner, 2007: 98).

2.2. Disiplin Temelli Sanat Eğitimi

Elliot Eisner tarafından Disiplin Temelli Sanat Eğitiminin (DBAE) temelleri oluşturulmuş ve şekillendirilmiştir. Sanat eğitimindeki felsefi değer kavramları ve uygulamaya özgü düzenlemeler olumlu olarak geliştirilerek disiplin temelli sanat eğitimi şeklinde genel bir başlık altında bir araya getirilmiştir (Özsoy ve Şahan, 2009: 208). Dobbs (1998), Disiplin Temelli Sanat Eğitimi’ni (DBAE) şöyle tanımlamaktadır. Öncelikli olarak ilköğretim ve ortaöğretim basamağındaki öğrenciler için geliştirilen, ancak aynı zamanda yaşam boyu eğitim, yetişkin eğitimi ve sanat müzelerinde kullanmak amacıyla hazırlanan çok yönlü bir sanat odaklı öğrenme ve öğretme yöntemidir (Akt: Alakuş, 2009: 60).

Çeşitli araştırmalar sonucunda ortaya konulan farklı disiplinler ile sanat disiplinlerinin sanat eğitimine faydaları bilinmektedir. Görsel sanatlar eğitiminde bu uygulamalar hem okul programlarında hem de öğretmen yetiştirilmesinde kullanılmaktadır (Özsoy, 2007:186).

Disiplin Temelli Sanat Eğitimi görsel sanatlar eğitiminde değişime uğrayan ihtiyaçların giderilmesini sağlamada bir başlangıç olarak görüldüğü vurgulanmaktadır (Aykut, 2006: 38).

Johnson (1999: 13) DBAE'nin öğretimi sonrası alınan sonuçların çok önem arz ettiğini ifade etmektedir. DBAE sanat eserlerini çeşitlendirmede, yaratıcılıkta, tartışmada, doğaçlamada, düzenlemede, yorumlamada ve sanat eseri hakkında rapor bildirebilmede, düşünmeyi sağlayan bir yaklaşım türüdür. Johnson'un uygulama sonuçlarında; uygulanan testlerde öğrencilerin öğrenmeye istekli, yüksek oranda derse katılım göstermeleriyle birlikte orantılı olarak yüksek başarı gösterdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerde de yaratıcı düşünme, tekrar bir canlanma ve heyecanlanma görüldüğü tespit edilmiştir (Akt: Özsoy ve Şahan, 2009: 209).

Disiplin Temelli Sanat Eğitimi görsel sanatların öğretimi konusunda sanatın değerine, yaratıcılığına ve anlaşılmasına katkı sağlayan dört disiplinin birleştirilmesiyle meydana getirilmiş bir içeriğe yönlendirmedir (Özsoy, 2007: 188). Bu dört disiplinin yaratıcılık, anlama, düşünme, sanat beğenisi, sanatsal ilerleme gibi önemli unsurlar ile sanatın kültür ve toplum üzerine olan etkisine katkı sağlar. Böylelikle her disiplinin farklı bakış açısıyla sanatın değerlendirilmesine ve öğrencilerin sanat eğitiminden fayda sağlamalarına imkân sunacaktır (Gökay, 1998: 26).

2.2.1. Sanat eğitiminde dört disiplin

Disipline dayalı sanat eğitimi olarak bilinen sanat eserlerine yönelik olarak geliştirilen bu yöntem sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve sanatsal uygulamalar olarak dört disiplinin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Bu yöntemi Özsoy şöyle aktarmaktadır: Görsel sanatların araştırılmasına özgü olan bu yaklaşım “disiplin temelli” (ya da disiplin tabanlı) şeklinde isimlendirilmiştir, çünkü bu anlayış, görsel sanatların anlaşılmasını, üretimine katkı sağlamasını ve benzer disiplinleri düzenlemesini sağlıyordu. Bu yöntem ile bu alanlar birleştirilerek öğretimin belli bir noktada toplandığı sanat eserlerinin kullanılmasıyla gerçekleşmesi sağlanmaktadır (Greer,1993; Akt: Özsoy, 2007:189). Gökay (1998: 26)'ın görüşüne göre dört disiplinin sanatçıların özgün olmasına, anlamasına, düşünmesine, sanat beğenisine ve sanatsal yönden gelişmesinin toplum üzerindeki etkilerine katkıda bulunacağını belirtmiştir. Böylelikle her bir disiplinin farklı bakış açısı ile sanat eserlerinin değerlendirilmesi öğrencilerin sanat eğitiminden daha çok yararlanmalarını sağlayacaktır.

Disipline dayalı sanat eğitimi modeli dört disiplin olan sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve sanatsal uygulamalar dâhilinde daha dengeli müfredat programını zorunluluk çerçevesinde görerek sanata genel eğitimde araştırma alanı kapsamında yaklaşmaktadır (Özsoy, 2007:187). Disiplin temelli sanat eğitiminde yer alan bu dört disiplin çocukların yeteneklerini geliştirerek problemlerle başa çıkmalarını amaç edinmektedir (Özsoy ve Şahan, 2009: 207).

Dört temel disiplin ardışık, sürekli ve öğretim programıyla diğer akademik alanları kapsayan bir şekilde işletilir. Çocukların olgunlaşma basamaklarının dikkate alınmasıyla beceri ve etkinlikler sıralı bir şekilde basitten karmaşığa doğru verilerek gelişmiş bir düzeye dönüştürülmektedir (Subaşı, 2014: 24). Bu disiplinlerin her biri sanat ile erişilen güçlü düşüncelerin incelenmesine, öğretim ile sanatın önem ve gerekliliğinin bilinmesine önemli ölçüde katkı sağladığını göstermektedir. Ayrıyeten çocukların yalnız sanat özellikli yönlerinin güçlendirip geliştirilmesi ile kalmayıp, aynı zamanda kültürel çeşitliliğin ve tarihi çevreyle olan ilişkilerin anlaşılmasına yönelik becerilerin de görsel sanatlar açısından yapılandırılmasının önemli olduğu belirtilmektedir (Aykut, 2006: 37).

Disiplin temelli sanat eğitimindeki dört işlem, sanat ürünü (uygulama), sanat eleştirisi, sanat tarihi ve estetiği oluşturmaktadır. Sanat ürünü (üretimi) öğrencilerin akla dayalı düşünmeyi öğrenmelerine yardımcı olarak ilgili görsel imgenin oluşumunu sağlamaktadır. Bu, öğrencilerin; kendini ifade edebilmesinin, tutarlı olmasının, kavramın ve beceriyle ilgili olan görüşlerin nasıl oluşturulacağını öğrenmelerine yardımcı olmaktadır (Özsoy ve Şahan, 2009: 207). Gökay (1998: 34) ise sanat tarihi disiplinin insanlık tarihinde geçmiş ve günümüz çağında yapılmış olan sanat etkinliklerini kapsadığını vurgulamaktadır. Özsoy (2007: 194)' a göre sanat eleştirisi bireylerin sanatsal çalışmalar üzerine özgünlüğe ait ipuçlarıyla bilgi ve araştırmayı kapsar. Ayrıca betimleme, çözümlenme, yorumlama ve yargı olarak dört basamaktan oluşmaktadır. Sanat eleştirisi çocukların görme kabiliyetlerini geliştirmelerini sağlamakta, sanat tarihi ise, bütün sanatların içinde olduğu zaman ve mekânla alakalı kimi şeyleri çocukların kavramasına yardımcı olmaktadır. Çevrenin olmadığı hiçbir boşlukta sanat biçimi meydana gelmez. Herhangi bir çalışmanın şartlarını anlamak onun bir kısmına bağlıdır. Sanat eğitimi öğretim programında estetik ise, birinin kuramsal temellerle ilgili oluşturulan özellikleri nasıl gördüğünü ifade etmesi (yargılaması) üzerinedir (Özsoy ve Şahan, 2009: 207). Estetik değerlendirme, güzelin ne olduğunu ve başka değerler sisteminin

ne gösterdiğiyle ve bunun nasıl doğru çıkarılacağına bağlı olmasıyla ilişkilidir (Gökay, 1998: 40).

Sanat tarihi, ilerleyen zaman içinde sanatın seyrini belirlerken tarihten; sanat eleştirisi, sanat eserini çözümlemesini yaparken sözel alanlardan; estetik, sanatın amacını, toplum ile birey arasında olan etkilerini ve doğasını açıklarken psikoloji, sosyoloji ve felsefeden faydalanabilir. Böylelikle diğer alanların birleştirilmesiyle sanatın kavranması, tartışılması, uygulanması ve anlaşılması sağlanmış olur (Subaşı, 2014: 24).

2.3. Sanat Eğitiminde Disiplinler Arası Eğitim

Disiplinler arası ifadesi 1960'lı yıllarda genel eğitim kapsamında, diğer disiplinlerin problemlerinin çözümü amacı ile oluşan eğitim uygulamalarıdır (Stokrocki, 2005; Akt: Genç, 2013: 56). Özellikle ABD'de 1990'lı yıl sonrası disiplinler arası sanat eğitimi uygulaması, düşünce basamağından örnek uygulama basamağına geçmiştir. Son zamanlarda ortaya konulan sanat eğitimi hakkındaki yaklaşımlar özellikle toplumsal kültürü şekillendiren ve etkileyen, etmenlerin de üzerinde durulmasıyla birçok disiplini kapsayan görsel sanatlar içerisinde yer almaktadır (Gökay, 2010: 53).

Öğretim programlarındaki disiplinler arası uyumun sağlanması için içerik sınırlarının kaldırılmasını, farklı alandaki derslerin öğrenci yaşamını ne şekilde etkilediği ve her disiplinin birbiriyle olan ilişkisinin etkili bir şekilde gösterilmesi önemlidir. Buna göre uygulama seçeneklerinin sınırsız olmasından dolayı disiplinler arası öğrenme, eğitimin sürekliliğini sağlayan bir bütün olarak görülmektedir (Yarımca, 2011: 3). Etkin öğrenme şeklinde isimlendirilen bu öğrenme biçimi, öğretmenlerin genel bir tutumda bulunduğu, düzenli olarak araçların geliştirildiği ve dersin sadece alanla ilgili bilgilerin aktarılmasından çıkarıp farklı düşüncelerin üretildiği ve etkileşim içerisinde olmaya bağlıdır. Derslerin ayrı bir biçimde öğretilmesinden ziyade farklı alanlara ilişkin etkinlik ve konuların doğru bir şekilde ilişkilendirilmesiyle daha kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesi beklenir (Edeer, 2005: 81).

Gökay (2009: 16) Görsel sanatlar eğitimi, öğrencilerin ulaştıkları bilgileri, günlük yaşantıları ve diğer derslerde öğretilen konuları da kapsayarak bunlar arasında mantıklı ilişkiler kurmalarını sağlamayı amaçlayan bir eğitim şeklidir. Eğitim anlayışında önemli görülen bu yöntemin disiplinlerarası yaklaşımın yansıması olduğunu belirtmektedir.

Sanat eğitiminde, disiplinler arası yaklaşımla ilgili olan yaratıcılık; eleştirel düşünme, duyguları ifade etme ve problem çözme sürecindeki bağlantılar üzerinde durur. Bilim ve

sanatta bu nitelikler esastır (Üstüner, 2007: 100). Sanat eğitimi üzerine son zamanlarda ortaya çıkan yaklaşımların görsel kültür ve disiplinlerarası yaklaşımların üzerinde yoğunlaşarak kişinin kendisini toplumsal açıdan daha iyi tanıyacağı yöntemlere yönelmesini sağlamıştır (Gökay, 2009: 25). Disiplinlerarası eğitimde tespit edilen problem, kavram veya konuların “anamlı bir şekilde bir araya getirilerek verilmesi” amaç olarak belirtilmektedir (Demirel, Tuncel, Demirhan, Demir, 2008: 16). Eğitim programlarında bulunan çeşitli dersler; öğrencilerin sanatsal yetenekleri ve kavramları öğrenmelerinde, diğer disiplinlerdeki bilgileri birleştirmede, sanat aracılığıyla yaşantılarına tepki vermelerinde etki sağlamalıdır. Çeşitli disiplin alanlarıyla verilen dersler, öğrencilerin kültür ve bilgileri üzerinde çeşitli renklerle dokunan bir kilimdeki gibi kaplayıcı örüntüler oluşturmaktadır (Gökay, 2010: 51).

Disiplinler arası öğretim, öğrencilerin farklı alanlardaki bilgileri bir araya getirip bütünleştirmesini sağlayan ve kavramlar yoluyla öğrencileri analiz ve sentez seviyesinde düşünmelerini sağlayan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, öğrencilerin yaratıcılıklarını kullanmalarını sağlaması, öğretim ortamına hareketlilik kazandırması ve öğrencilerin derslere olan ilgilerini arttırmayı sağlayıp öğrenmenin gerçekleşmesi açısından önemli görülmektedir (Aybek 2001; Akt: Demirel, Tuncel, Demirhan, Demir, 2008: 16). Disiplinler arası ilişkileri sanat içerisinde deneyimleyen öğrenciler, daha etkin ve güçlü bir dil becerisi geliştirmeyi oluştururlar (Üstüner, 2007: 98).

2.4. Görsel Sanatlar Eğitimi (1-8 Sınıflar)

Görsel sanatlar eğitimini temel bir tanımla açıklamak gerekirse bireyin sanatla eğitimi diyebiliriz (Özsoy, 2007: 61). Eğitim ve sanatın farklı konularla bir araya gelmesiyle oluşan görsel sanat eğitimi sanatsal ürünlerin bilgi ve deneyimle bütünleşerek bir disiplin, alan haline gelmektedir. Görsel sanatlar eğitimi amaç olarak öğrencilerin edindikleri bilgilerle, günlük yaşamlarından mantıksal bağlantı kurarak diğer derslerle disiplinlerarası ilişki kurmalarını sağlamaktadır (Gökay, 2009: 16). Sanat eğitimi olarak kastedilen görsel sanatlar eğitimi daha önceleri ilköğretim ve ortaöğretim programlarında Resim ya da Resim-İş şeklinde adlandırılırken 2006 yılı itibariyle Görsel Sanatlar dersi şeklinde isimlendirilmiştir.

İlköğretim düzeyinde verilen görsel sanatlar eğitimi çocukların duyuyla ortaya koydukları bir imge dünyasına adım atmalarının başlangıcı özelliğinde olduğundan önemli bir rol oynamaktadır. Bu sebepten dolayı sanat eğitimin niteliğine daha fazla özen gösterilmesi gerekmektedir. Ayaydın'a (2010: 242) göre görsel sanatlar eğitimi yalnızca yetenek düzeyi yüksek öğrenciye yönelik olan veya öğrenciyi dinlendirmeyi amaç edinen bir eğitim süreci

olmadığı, içerisinde bilişsel, duyuşsal ve devinişsel öğrenme basamaklarını eğitim ve öğretim içerisinde kapsayan bir alandır.

Genel eğitime, kendi esas değerleri ile görsel sanatlar eğitimi katkı sağlar. Çünkü her sanat disiplinindeki alanlar kendini çeşitli araçlarla ifade ederek farklı duygulara müracaat eder. Bu yapısından dolayı okulların ön plana çıkmasında yararlı dersler arasında olurlar. Bu sebeple okul idaresi sanat eğitimcilerine ihtiyaç duymaktadır (Özsoy, 2007: 61). Bu ihtiyaç ilkokul düzeyinde sınıf öğretmenleri tarafından, ortaokul düzeyinde ise görsel sanatlar öğretmenleri tarafından karşılanmaktadır. Ancak ilkokul öğretmenlerinin sanatsal düzeyde yaratıcılığı destekleme ve bunu geliştirebilme açısından yeterli donanıma sahip olmadıklarından öğrencilerin yaratıcılıklarını engelleyebilmektedirler.

Bireyin yeteneklerini keşfetmesini ve geliştirmesini sağlayan sanat eğitiminden dolayı Görsel Sanatlar dersi programları eğitim sistemi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Batur (2010: 18) bu dersin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor etkinlikler sonucu öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini sağlayan, onlara düşünme, anlama ve çevreye karşı daha duyarlı olmalarını kazandıran bir süreç olduğunu ifade etmektedir.

Gökay'ın (2009: 14) ifadelerine göre görsel sanatlar dersi önceleri resim-iş, resim, sanat eğitimi gibi isimlendirmelerle ifade edilirdi. Bu isimlendirmeler daha dar bir alan kapsadığından sonraları görsel sanatlar olarak güncellenmiştir. Batur'a (2010: 17) göre 1913 yılının eğitim programlarında bulunan sanat eğitimi ne yazık ki gereken ilgiyi görememiş ve günümüzde bu durumun devam ettiği görülmektedir. Bunun sebebi ise sanat eğitiminin öneminin yeterince anlatılamamasıdır. Öncelikle sanatın, sanatsal faaliyetlerin ve üretimin insanın yaşamındaki yerinin ne denli önemli olduğunun toplumun anlamasını sağlamak sanat eğitiminin hak ettiği değere ulaşabilmesi için gereklidir.

2.5. 2006 Görsel Sanatlar Programı

Görsel sanat eğitiminde toplumla ve bireyle ilgili duyarlılık eğitimi bilinci kapsamında görsel sanatlar dersi öğretim programı oluşturulurken; programın kültürel, toplumsal, eğitimsel önemi idrak etmek; toplumsallaşmada katılım ve paylaşımda kişilik oluşumunu sağlamak; nitelikli bir eleştirel düşünce tarzını ve geçerli bir görüşü geliştirmede sanatın görevlerinden faydalanarak modern bir eğitim programları oluşturmak amaç haline getirilmiştir (MEB, 2006: 1). 2006 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı dersin öğrenme

alanları, genel amaçları, temel becerileri, etkinlik örnekleri, açıklamaları, ara disiplinleri, Atatürkçülük ile alakalı konuları ve kazanımları kapsayan öğelerden oluşmaktadır.

10.08.2006 tarihli ve 17827 sayılı kararı ile kabul edilen “İlköğretim Görsel Sanatlar (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı’nın, 2006-2007 Öğretim Yılından itibaren 1, 2, 3, 4, 5 ve 6. sınıflardan başlamak ve kademeli şekilde uygulanmak üzere ekli örneğine ve söz konusu dersin öğretim programına göre;

1. Derste öğrenci çalışma kitabı, ders kitabı ve benzeri eğitim araçlarının kullanılmaması,

2. Yalnızca öğretmenlerin kullanması amacıyla ilgili genel müdürlük tarafından hazırlanan öğretmen kılavuz kitabı dağıtımının yapılması kararlaştırılmıştır (MEB Tebliğler Dergisi, 2006).

2.5.1. 2006 görsel sanatlar programının özellikleri

Modern çağda sanat eğitimi yöntemi ve basamakları takip ederek ve öğrencilerle velilerin arzularını hesaba katarak sanat eğitimi tecrübelerine sahip eğitim uzmanı, öğretmenler ve akademisyenlerle geliştirilmesi sağlanan görsel sanatlar dersi öğretim programının özellikleri şu şekildedir:

- Görsel sanat alanındaki tüm uygulamalar, bireyin kendini ifade etmesi ile iletişim kurması, yaratıcı düşünme, problem çözme, malzeme ve bilgide kaliteye önem veren bir anlayışla hareket edilmiştir.

- Günümüz gelişmeleri ve yaklaşımları sonucunda sanat eğitimi öğrencide güzellik görüşünün kazanılmasını, el göz ve zihin koordinasyonunun sağlanması, algı birikimi gibi amaçlar doğrultusunda farklı tekniklerle bilinçli olarak uygulanması amaç haline getirilmiştir.

- Sınıf içi ve dışı eğitim ortamlarında;(müzeler, bahçeler, parklar, sanat merkezleri, atölyeler ve sergiler) sanat için önemli yerler güçlendirilmiştir.

- Uygulamalı çalışmaları ile beraber sanatta bugüne kadar ortaya çıkan sanat yapıtları, onları anlama, görsel olarak okuma ve hoşla giden birikimlerin elde edilmesi ilke olarak kazandırılmıştır.

- Eğitimciye kolaylık sağlayan, öğrenci merkezli programı öngören, öğrenme ve öğretme sürecin öncelikli dağılımında öğrencilerin istek ve gereksinimleri göz önünde bulundurulmuştur.

- Öğrenme ve öğretme süreci içerisinde, öğrencilerin dikkatini çekmek, güdülenmelerini arttırmak ve teşvik etmek için her sınıf seviyesine göre sınıf içi ve dışı

etkinlikler, sergiler, sunumlar, gösteriler ve dramatizasyonlar için açıklamalar programda yer almaktadır.

• Görsel sanatlarda sadece teknikler amaç olmamakla beraber bir anlatım aracı olması bilinci, her yaş seviyesine uyumlu, farklı uygulama ve teknikler öneri olarak verilmiştir (MEB, 2006: 6,7).

2.5.2. 2006 görsel sanatlar programının temel yaklaşımı

Günümüzde özgün, aktif, çözümcü, bilgiyi şekillendiren ve dönüştüren kişilere ihtiyaç vardır. Buna göre çoğunluk gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan ülkelerin bazılarında yapılandırmacılık tanımlamasıyla öğrenci merkezli bir eğitim modeli uygulanmaktadır. Bu uygulamanın ihtiyaçları karşılama konusunda daha yetkin olduğu kanısına varılmaktadır (MEB, 2006: 7).

2.5.3. 2006 görsel sanatlar programında dersin genel amaçları

2006 yılı görsel sanatlar dersinin amaçları dört başlık altında bireysel ve toplumsal amaçlar, algısal amaçlar, estetik amaçlar ve teknik amaçlar şeklinde verilmiştir.

Bireysel ve toplumsal amaçlar

- Öğrenciye doğayı gözlem yoluyla inceleme hassasiyeti kazandırma,
- Öğrencide, inceleme ve sentez becerisiyle eleştirel bakış açılarını geliştirme,
- Öğrencide var olan yeteneğini keşfetmesini, özgüven duygusunu kazanmasını ve bunu geliştirmesini elde etme,
- Öğrencinin kendini ifade etmesinde görsel biçimlendirmeyeyle sağlama,
- Öğrenci ilgi alanlarını çeşitli sanat dallarıyla besleyebilmek (müzeler, sergiler, tarihi eserler vb.), geçmiş kültürüne sahip çıkmasını sağlama ve geleceğini onarma şuurunu oluşturma,
- Öğrencide herhangi bir alanda kullanabileceği özgün davranış becerileri kazandırma,
- Öğrencinin dünya çapında ve ulusal sanat yapıtlarını bilmesini sağlama,
- Öğrencide evrensel ve ulusal sanatçılarıyla sanat yapıtlarını bilmesini sağlama,
- Günümüze kadar gelen sanat eserlerinden zevk alma ve gurur duymasını sağlama,
- Paylaşımçı olma, sorumluluk üstlenme, yardımlaşma kendi çalışmalarına ve başka çalışmalara saygı gösterme duyarlılığını kazandırma,
- Öğrencinin iç dünyasını anlatma, mental sağlığını koruma, duygusal reaksiyonlarını belirtme ve kendisine saygı duyma hassasiyetini kazandırma,
- Öğrencinin mantığını, hislerini, beğenilerini sorgulamasını sağlama (MEB, 2006: 8).

Algısal amaçlar

- Öğrencinin düş gücünü ve anlama birikimini geliştirmesini sağlama,
- Öğrenciye deneyimlerini, görsel ve öznel algılarını sanatsal olarak dönüştürebilme imkânı sunma,
- Öğrencinin var olan deneyimlerini farklı alanlarda kullanabilmesini sağlama,
- Öğrencinin bilgi ve deneyimini dönüştürmesini kazandırma,
- Öğrencinin karşılaştığı durumlara yaratıcı çözümler geliştirmesini kazandırma (MEB, 2006: 8, 9).

Estetik amaçlar

- Sanat ve sanat yapıtlarının öğrenci tarafından önemli bir değer olduğunu algılamasını sağlama,
- Öğrencinin miras olarak kalan sanat eserlerinden zevk almasını, gurur duymasını ve koruma duyarlılığı kazanmasını sağlama,
- Hayatın her alanına yansıtılabileceği görsel sanatları sevme bilinci kazandırma ve bunu davranışa dönüştürmeyi sağlama,
- Doğadaki ve insan yapımındaki her şeye estetik bir bakış açısıyla bakmasını sağlama,
- Estetik değer yargılarından faydalanarak öğrencinin kendisini ifade edebilme becerisi kazandırma (MEB, 2006: 9).

Teknik amaçlar

- Öğrenciye çeşitli araç ve gereçler yardımıyla görsel anlatıma dönüştürme arzusu ve kullanabilme kabiliyeti kazandırması ve öğrenci gelişimine fırsat sunma,
- Farklı teknikler sonucu elde edilen etkilerin öğrenciye sezdirilmesi ve öğrencinin çeşitliliklerden haz almasını sağlama,
- Öğrencinin, değişik tekniklerin oluşturacağı anlatımların farkına varabilmesini sağlama,
- Öğrencinin kullanmış olduğu tekniklerin yanı sıra yeni teknikleri keşfetme arzusu kazandırma,
- Amaçlara yönelik malzemeler seçme, malzemelerden farklı anlamlar çıkarma yeteneği kazandırma,
- Öğrencinin kendisini ifade ederken karşılaşacağı sorunlara teknik çözüm becerileri üretebilmesini kazandırma (MEB, 2006: 9).

2.5.4. 2006 görsel sanatlar programında görsel sanatlar eğitiminin ilkeleri

İlköğretim kademesinde uygulanan görsel sanatlar eğitimi programında hedeflenen amaçlara ulaşılmasında birtakım temel ilkelerin dikkate alınması gerekli olmaktadır. Bu ilkeler aşağıdaki gibi verilmiştir:

- Her çocuk özgün düşünceye sahiptir.
- Her çocuk çeşitli bilgi, anlama, hissetme ve duygular ile tecrübeye sahiptir, uygulamada bireysel farklılıklar göz önüne alınır.
- Görsel sanatlarda iki ve üç boyutlu uygulamalara yönelik çoklu çalışmalara değinilir.
- Farklı disiplinlerin eğitsel bağlamda bütünlük kurmasına ve kişinin kendini geliştirmesine katkı sunmasını sağlar.
- Ders işleniş biçimi, kazanımlara özgü, dikkat çekici tekniklerle ve öğrenme öğretme yöntemleriyle desteklenmiştir.
- Çocuğu temele alan görsel sanat dersi; çocukta var olan benliğini algılama ve biçimlendirme evreninde, öğretme ve öğrenme süreci çocuğun gelişim aşamalarına göre hazırlanır.
- Öğretmenler, bireysel farklılıkları dikkate alan yaklaşımı esas alarak öğrencinin gelişim sürecini ve kazanımları içerisinde değerlendirirken bir bütün şeklinde göz önünde bulundurmalıdır (MEB, 2006: 9, 10).

2.5.5. 2006 görsel sanatlar programında görsel sanatlar dersi öğrenme alanları

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında üç öğrenme alanı yer almaktadır. Bunlar:

- Görsel Sanatlarda Biçimlendirme
- Görsel Sanat Kültürü
- Müze Bilinci

Görsel sanatlarda biçimlendirme

Sanatsal düzenleme öge ve ilkelerinden; çizgi, doku, biçim, leke, mekân, yapı, renkler, denge, vurgu, ahenk, değişiklik, hareket, ritim, dereceleme, oran–orantının çeşitli yöntem ve tekniklerin önerilmesiyle etkinlik seçimi eşliğinde, duyuşsal ile devinişsel kazanımların uygulanmasına yönelik olarak sezdirilen ve geliştirilmesinin, pekiştirilmesinin sağlandığı bir öğrenme alanı olarak bilinir.

Sanat çalışmaları oluşturmada görsel sanat öğelerin ve tasarım düzenleme ilkelerinin amaç olarak değil bir araç işlevi göstermektedir. Fakat bunların olmamasıyla bireyin düşünce

ve duygularını dışa vurmasının, yansıtmasının, bunlara bir manalar yükleyerek işlevsizleştirmesinin veya farklı bir biçim anlayışıyla ortaya koyabilmesi imkânsız görülmektedir. Bu sebeple görsel sanatlarda biçimlendirme öğrenme alanı ile diğer öğrenme alanlarının birlikteliği dersin temelini oluşturmaktadır (MEB, 2006: 11).

Görsel sanat kültürü

Öğrenme alanındaki “Görsel Sanat Kültürü” öğrencilerin kazanımlara ulaşması beklenen, diğer disiplinler içerisinde birbirine geçirilmesiyle ve var olma durumunu estetik, sanat eleştirisi ve sanat tarihi gibi sanattan alan birbirini izlemeli olarak verilmesiyle meydana getirilmiştir. Bu nedenle sanat alanlarıyla uğraşan ve sanat yapımından haz duyan bireylerin yetiştirilmesini sağlayan, sanat yapıtını çözümleyebilen, sanat yapıtı özelliği taşıyanla bu özelliği taşımayanı değerlendirebilen, zanaatçı ile sanatçı ayırımını yapabilmelerini sağlamaktır. Ayrıca bunların toplumdaki konumunu ve önemini anlayabilen, en önemlisi de sanatçı ile sanatçı olmayı birbirinden ayırımını yapabilen modern nesillerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Şüphesiz görsel sanat kültürü dendiğinde akla bu alanlardan başka birçok disiplin gelmektedir. Fakat ders saatinin kısıtlı olmasından dolayı branş ve sınıf öğretmenleri açısından bu bakış açısının ilköğretim kademesi için uygun olduğu düşüncesine varılmıştır (MEB, 2006: 11, 12).

Müze bilinci

İnsanlığın var olmasından günümüz çağına kadar olan sosyal, kültürel ve ekonomi yaşantısındaki deneyimlerini yapısında bulunduran müzeler, onları sergilemekte ve korumaktadır. Müzeler, insanlık tarihinin gelişim dönemlerine tanıklık etmiş olan, bu dönemlerin başlangıcında ve sonuncunda önemli görev üstlenen örneklere sahip olmuştur. “Müze Bilinci” öğrenme alanı ile öğrencilerin;

- Görsel sanatların birbirinden farklılık gösteren kültürel ve tarihsel yapısından bilgi edinirler. Böylelikle öğrenciler, sadece yerel olanları değil evrensel olanları da bilebilir.
- Arkeolojik olarak çeşitli ve çok zengin bir tabakalardan oluşan ülkemiz topraklarını, Anadolu medeniyetlerini tanır ve bu değerlere sahip çıkmanın bilincine sahiptirler.
- Eğitim aracılığıyla müzelerin bireyler açısından geniş imkânlara ve farklı bakış açıları kazanmalarına, yeni oluşumları ortaya çıkarması ve bulunduğu toplumun, coğrafyanın ve çeşitli kültürleri kavramasını sağlamaktadır (MEB, 2006: 12).

2.5.6. 2006 görsel sanatlar programında etkinlikler

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı kazanımlarında yer alan maddelerin yaşama geçirilmesi ve hedeflenen bilgi, tutum, alışkanlık ve becerilerin kazandırılması amacıyla farklı etkinliklerin örneklerine değinilmiştir. Bu etkinlik örnekleri birer tavsiye niteliğinde olup birden çok kazanımlara yönelik olarak kullanılabilir. Öğretmen, bu etkinlik ve örnekleri aynen ya da çeşitli farklılıklar yaparak uygulayabilir; aynı zamanda birden fazla etkinliğe bir ders boyunca da yer verebilir. Yeni etkinlikler oluşturulması ve uygulanması sağlanırken bunların hangi kazanımlara dönük olduğuna dikkat edilerek öğrencilerin ihtiyaç ve ilgileri de göz önüne alınmalıdır. Programdaki etkinlikler, öğrenci düzeyine uyumu sağlanarak diğer sınıflarda da uygulanabilir. Bu etkinlik ve örnekler, uygulama aşamasında öğretmenlere yardımcı olması amacıyla oluşturulmuştur (MEB, 2006: 13).

2.5.7. 2006 görsel sanatlar programında öğrenme-öğretme süreci

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, öğrencinin deneyimlerini, gelişim aşamalarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak öğrenci merkezli yaklaşımla hazırlanarak tüm kazanımlar ve etkinlikler de bu bakımdan araştırılmıştır. Bu sebepten programda, öğrenme etkinlikleri bir bütün bir şekilde değerlendirilerek ve öğrenci katılımlarını da gerektiren uygulamalara değinilmiştir. Bu uygulamalar bireysel farklılıklara karşı hassas, tarafsız ve takım halinde öğrenmeleri teşvik eden, okul dışı öğretim etkinliklerine de yer veren bir özellik göstermektedir.

2006 yılı öğretim programı, öğrencilerin görsel sanatlarla ilgili bilgi ve beceri kazanmalarının yanında, öğrencilerin yeni çözüm ve bilgiler üretebilmelerini de sağlamayı amaç haline getirmektedir. Bu sebeple öğrenciler aktif bir şekilde tüm öğretim etkinliklerinde bulunmakta, öğretmenlerinse bu süreçte öğrenciye rehber durumunda olan, öğrencinin kendisini geliştirmesine yol gösteren ve yönlendiren konumunda olmaktadır. Bu kapsamda,

- Öğrenciler, istenilmeyen sorunlara karşı yaratıcı çözümler üretir, bu bilgi ve tecrübelerini geliştirip toplumsal çevreyle paylaşırlar.
- Öğrenciler, özgür bir şekilde öğrenmeyi, farklı araştırma teknikleri ile bilgiye erişmeyi, incelemeyi, değerlendirmeyi ve yorumlamayı yaşamlarının tüm evrelerinde süreklilik hâline getirirler.
- Öğrenme sürecinde öğrenciler tarafından karşılaşılan güçlüklerle, öğretmen yardımcı olarak ve yapıcı eleştirilerde bulunarak yönlendirmeye çalışır.

- Öğretmen, öğrencilerin oluşturmuş oldukları ürünleri dikkate alarak öğrenme aşamasında öğrencilere yardımcı olur.
- Öğretmen, öğrencilerin öğrenme sürecindeki gelişim aşamalarını izler, değerlendirir ve kendilerini değerlendirmelerini sağlar.
- Yaşamın hemen hemen her alanında yer alarak bir bütünlük ve devamlılık gösteren görsel sanatlar, öğretmenlerin öğrenci aileleriyle iş birliği içinde olmalarını, okul dışında sanatsal duyarlılıkların da geliştirilmesine katkı sağlamalıdır.
- Öğrenme ve öğretme süreçlerinde, öğrencilerin etkinliklere istekli olmaları, ilgili olmaları ve ilgilerini diri tutmaları, kendilerini tarafsız bir şekilde değerlendirebilmeleri yönüyle öğretim süreçlerinin hayata yönelik olması hedeflenmiştir (MEB, 2006: 15, 16).

2.5.8. 2006 görsel sanatlar programında değerlendirme

Ölçme, birey ve objelerin bazı niteliklere sahip olup olmadığı, sahip ise sahiplik derecesi tespit edilerek sonuçların çeşitli sembollerle öncelikli olarak sayı sembolleriyle belirtilmesidir. Başka bir ifadeyle özelliklerin sayısallaştırılması yöntemidir. Değerlendirme ise, belli ölçütler kullanılmasıyla ortaya çıkan ölçme sonuçlarına ilişkin bir karara ulaşma sürecidir (MEB, 2006: 16).

Temel ilke olarak bireysel farklılıkları dikkate alan görsel sanat eğitiminde eğitimci herkesin aynı sonucu almasını bekleyemez. Bu durumda görsel sanatlar dersinde derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme, öğrenci ürün dosyası, proje ve performans ödevi, rubrik puanlama ölçme ve değerlendirme için kullanılabilir. Öğrenme alanlarına ve kazanımlarına uygun bir şekilde açık uçlu soru, doğru-yanlış, çoktan seçmeli ve eşleştirmeli testler gibi yöntemler de kullanılabilir.

2.6. 2018 Görsel Sanatlar Programı

Eğitim sistemimizdeki temel amaç değerler ve yetkinlikler ile bütünleşmiş bilgi, davranış ve becerilere sahip bireyler yetiştirerek bilgi, davranış ve beceriler öğretim programlarıyla verilmeye çalışılıp değerler ve yetkinlikler bu bilgi, davranış ve beceriler arasında ufuk işlevi ve bağlantı görevi üstlenmektedir (MEB, 2018). Türkiye’de yaşayan insanların gereksinimlerine ve isteklerine uygun olarak hazırlanan programların beraberinde bilgi çağına da uygun şekilde hazırlanması kısaca evrensel ve millî öğelerin Millî Eğitim Bakanlığınca harmanlanmasını gerektirir (Yurdakal, 2018: 233). 2018 programının hazırlanmasının sebebini; "Bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı değişim, birey ve toplumun

değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de etkilemektedir" (MEB, 2018: 3). Şeklinde belirtmiştir.

2.6.1. 2018 görsel sanatlar programının özellikleri

2006 programında ayrı bir başlık altında verilen özellikler 2018 Programında ayrıca belirtilmemiştir. Ama programda temel perspektif, değerlerimiz, yetkinlikler, alana özgü beceriler gibi bilgilere yer verilmiştir.

2.6.2. 2018 görsel sanatlar programının temel yaklaşımı

Son zamanlardaki eğitim anlayışında öğrenci öğrencide var olan bilgi seviyesinin değerlendirilmesi, birey tarafından bilginin anlamlı hale getirebilecek becerilere sahip olması beklenmektedir. Güncel zaman içerisinde öğrenme-öğretme sürecinde kazandırılmasını sağlayacağımız bilgi, davranış ve becerilerle yetkinliklerimizin ve değerlerin günümüz koşullarında geçerlik kazanma yeridir. Günümüz şartlarında değişime uğrayan yapısıyla eğretidir ve bu yüzden devamlı olarak incelemelerle güncellenmekte ve yenilenmektedir (MEB, 2018).

2.6.3. 2018 görsel sanatlar programında dersin özel amaçları

Görsel sanatlar dersi öğretim programına baktığımızda görsel sanatlar dersinin özel amaçları aşağıdaki gibi verilmektedir:

Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip,

Görsel sanatlar alanındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,

Görsel sanatlar ile ilgili tartışmalara aktif olarak katılan ve bu tartışmaları değerlendiren,

Görsel sanatların doğası ve kökenini inceleyen, değerini sorgulayan,

Güncel kültür-sanat nesnelere/tasarımlarını bilinçli olarak izleyen,

Kendi kültürü ile diğer kültürlerle ait kültürel mirasın değerini anlayan ve onları koruyan,

Görsel sanat çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ile teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde kullanarak düşüncelerini ifade eden,

Görsel sanatları diğer disiplinlerle ilişkilendiren,

Sanat alanında etik davranış gösteren,

Sanat alanıyla ilgili meslekleri tanıyan,

Görsel sanatları öğrenmeye ve uygulamaya arzulu bireyler yetiştirme imkânı sunmaktadır (MEB, 2018).

2.6.4. 2018 görsel sanatlar programında görsel sanatlar eğitiminin ilkeleri

Öğretim programları, insan gelişim evrelerinin bazı dönemlerde bitmediği ömür boyu gelişimlerin devam ettiği esas gereği ile meydana getirilmiştir. Bu nedenlerle öğretim programlarında, her yaş grubundaki gelişim özelliklerine yardımcı olmaya karşı önlem alınması tavsiye edilmektedir (MEB, 2018).

2.6.5. 2018 görsel sanatlar programında görsel sanatlar dersi öğrenme alanları

GSD öğretim programı içeriğinde, her sınıf seviyesine uygun yeterliklerin genel bir şekilde gösterildiği giriş paragrafları yer almaktadır. Bu paragrafta öğrencilerden beklenen bilgi, beceri, duyuş ve diğer yeterliklere yer verilmektedir. Giriş bölümünden sonra GSD öğretim programındaki öğrenme alanlarına göre incelenen kazanımlar ve açıklamalar yer almaktadır. Bu öğrenme alanları:

- Görsel İletişim ve Biçimlendirme,
- Kültürel Miras,
- Sanat Eleştirisi ve Estetik

Görsel iletişim ve biçimlendirme

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

- Gözlemlerin, hayallerin, duyuş ve düşüncelerin biçimlendirilmesiyle görsel iletişim geliştirmelerini,
- Görsel iletişimde biçimlendirmenin sağlanması amacıyla sanatsal olanı kullanmalarının yanı sıra onu destekleyen yazılı ve sözlü anlatımları düzenlemelerini,
- Görsel sanat uygulamalarında sanat elemanlarından (çizgi, renk, doku, biçim, form, mekân) ve tasarım ilkelerinden (denge, ritim, oran-orantı, zıtlık, çeşitlilik, vurgu, hareket, birlik) faydalanmalarını,
- Sanat yapıtlarının anlam ve değerlerini algılayarak kendisi ve akranları tarafından oluşturulan sanatsal çalışmalara saygı duymayı anlamalarını,
- Görsel sanat uygulamalarını meydana getirirken öğretim materyallerinin (sanat eserleri, sanatsal kitaplar ve tıpkıbasım), araç ve gereçlerin (boya, fırça, makas ve kâğıt) uygulayabilmelerini ve teknik uygulamaları gerçekleştirmelerini,

• Becerilerini ortaya çıkartabilecek özgün, yaratıcı ve biçimlendirmeli çalışmalar uygulamalarını,

• Görsel sanat uygulamalarını düzenlerken telif gibi konulara dair etik davranışlar göstermelerini amaç edinmiştir (MEB, 2018).

Kültürel miras

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

• Tarihî süreçte Türk toplumlarında ve kültüründe meydana gelen sanatçı ve sanat yapıtlarını araştırmalarını,

• Çeşitli kültürlerde ve toplumlarda ortaya konulmuş olan sanat yapıtlarını ve sanatçıları araştırmalarını,

• Kültür ve sanatın birbirini biçimlendirdiğini ve yansıttığını anlamalarını,

• Müzeler, tarihî mekânlar, ören yerleri, sanat galerileri, atölyeleri vb. yerlerdeki kültür sanat eserlerini araştırmalarını,

• Duygu, düşünce ve inanışların iletilmesinde sanatın araç konumunda olduğunu bilmelerini,

• Geçmiş ve gelecek arasında görsel sanatın köprü görevi gören bir araç olduğunu anlamalarını,

• Görsel Sanatlar ile Müzeleri bağdaştırmalarını,

• Görsel Sanatın tarihi sürecini araştırmalarını,

• Kültür ve sanat örnek türlerini yorumlamaları, incelemeleri, analiz etmelerini,

• Türk kültüründeki imarethane, kervansaray, sebil, darüşşifa gibi eserlerin incelemelerinin bu alanın amacı olarak belirlenmiştir (MEB, 2018).

Sanat eleştirisi ve estetik

Bu öğrenme alanında öğrencilerin;

• Sanat yapıtlarını kolaydan zora doğru eser eleştirisi yöntemlerinden tanımlama, çözümlleme, yorumlama ve yargı aşamalarına göre incelemelerini,

• Görsel sanatlar alanındaki kavramları ve sanat yapıtlarının meydana getirilmesi hakkında öğrenmiş olduğu bilgileri sanat eseri analizinde kullanmalarını,

• Duygular ile düşünceleri ifade etmede sanat eserlerinin gücünü, iletişim kurma kapasitesini incelemelerini ve yargıya varmalarını,

• Sanat eserlerinin analizi yapıldığında sanatın manası ve değeri hakkında bir yargıya varmalarını,

• Sanat eserlerinin ekonomik değerlerinin olduğunun farkına varmalarını,

- Görsel sanat tartışmalarında ortaya konulan fikirlerin, sanat yapıtına dönük düşüncelerin ve seçimlerin farklılık gösterebileceğini görmelerini ve bu düşüncelere saygı göstermeyi öğrenmelerini,
- Sanatçı ile sanata karşı saygı göstermeyi öğrenmelerini,
- Etik kuralları görsel sanatlarda uygulayabilmeleri amaç olarak belirlenmiştir (MEB, 2018).

2.6.6. 2018 görsel sanatlar programında etkinlikler

2018 programında etkinlikler bulunmamaktadır. Bunun gerekçesi etkinliklere yer verilmeden sadece kazanımlara yer verilmiştir.

2.6.7. 2018 görsel sanatlar programında öğrenme-öğretme süreci

2018 programında öğrenme-öğretme sürecine yönelik açıklamalar “Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı’nın Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar” şeklinde verilmiştir. Bu hususlar 2018 öğretim programında 19 madde olarak verilmiştir.

Öğrenme ve öğretme süreci öğrenmenin gerçekleştiği yer olmasından dolayı en önemli kısım olarak görülmektedir. Öğrenme ve öğretme süreci kapsamında, ders kapsamına elverişli teknik ve yöntemler, araç ve gereçler, ders içi ve dışı çalışmalar, bu çalışmaların ne şekilde uygulanması gerektiği kütüphaneler, derslikler, laboratuvarlar vb. alanlar yer almaktadır (Büyükkaragöz, 1997). Öğretmenlerin bu bölümü gözden geçirip, uygulanabilecek olan etkinlikleri ders planlarına eklemeleri veya kendi uygulamalarını oluşturmaları tavsiye edilmektedir.

2.6.8. 2018 görsel sanatlar programında değerlendirme

2018 Görsel sanatlar öğretim programında insanların birbirinden farklı olduğu vurgulanarak öğrencinin akademik gelişimini tek çeşit bir ölçme değerlendirme yöntemiyle değerlendirmenin elverişli olmadığı, ölçme ve değerlendirme süreci içerisinde en fazla tür ve esnek anlayış biçimiyle davranılması gerektiği ifade edilmiştir. 2018 öğretim programına ait ölçme değerlendirmeye dair ilkelerin yer aldığı görsel sanatlara yönelik olmayan genel özellikli bir ilkeler olarak verilen bu açıklamalar 7 madde halinde verilmiştir.

(MEB, 2018)’e göre öğretim programları ölçme ve değerlendirmenin tüm öğelerini kapsamı beklenemez. Eğitimde çeşitlilik; eğitim seviyesi, ders içerikleri, kişi, okul olanakları, sosyal durum gibi iç ve dış faktörlerden önemli bir şekilde etkilendiğinden ölçme

ve değerlendirme uygulamalarının etkili olabilmesi öğretmen ve eğitimcilere bağlıdır. Bu nedenle öğretmenlerden yaratıcı ve özgün olma yönünde hareket etmeleri beklenir.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları doğrultusunda yer verilecek öğeler öğretim programlarında aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

1. Ölçme ve değerlendirme öğretim programındaki kazanım ve açıklamalara uyumlu olarak ele alınmalıdır.

2. Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında teknik ve akademik standartlara uyularak öğretmen ve eğitim uygulayıcılarına yol göstermelidir.

3. Eğitim süreci boyunca yapılan ölçme ve değerlendirme, ölçme sonuçlarını izleyen süreçlerle birlikte uyumlu olarak ele alınmalıdır.

4. Bireysel farklılıklardan dolayı tüm öğrencilere yalnızca bir çeşit ölçme değerlendirme yöntemini uygulamak yeterli değildir.

5. Eğitimde tek bir bilişsel ölçme değerlendirme yeterli değildir.

6. Öğretmen ile öğrencilerin aktif katılımı sağlanarak çok odaklı ölçme ve değerlendirme gerçekleştirilir.

7. Bireylerde zamanla ilgi, tutum, alaka, erdem, başarı vb. özelliklerin değişme ihtimalinden dolayı ölçme ve değerlendirmenin yapıldığı konuyu tek bir zaman içerisinde ölçmenin yerine süreç odaklı olan ölçümler kullanılmalıdır (MEB, 2018).

2.7. İlgili Araştırmalar

Ülkemizde Görsel Sanatlar Öğretim Programı ile ilgili karşılaştırma amaçlı çalışmalara bakıldığında 2006 yılı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ile 2018 yılında geliştirilip uygulamaya konulan Görsel Sanatlar Öğretim Programının karşılaştırıldığı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Fakat aşağıda verilen çalışmalarda Görsel Sanatlar Dersi ve bu dersin öğretim programlarıyla ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

Pekdağ'ın (2011) "*İlköğretim Görsel Sanatlar Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*" isimli yüksek lisans tez çalışmasında; 2006-2007 eğitim ve öğretim yılı kapsamında uygulanmaya başlanan ilköğretim 6. sınıf görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin görüşleri alınarak öğretim programının değerlendirilmesi amaç edinilmiştir. Öğretmen görüşlerin alınması sonucunda mesleki hizmet süresi, hizmet içi eğitimlere katılma ve yükseköğretim programından mezun olma durumu esasına göre değişiklik olup olmadığı; öğretim programında karşılaşılan sorunlar, programın güçlü ve zayıf

yönleri ve uygulanan öğretim programının nasıl geliştirilmesi ve değiştirilmesi konusunda belirlenen önerilerin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Betimsel araştırma yönteminden faydalanıldığı bu çalışmanın evreni 2009-2010 eğitim ve öğretim yılının Balıkesir ilinin ilköğretim kademelerinde görev yapmakta olan 6. sınıf görsel sanatlar dersi öğretmenlerini kapsamaktadır. Çalışmanın örneklemi, 2009-2010 eğitim ve öğretim yılında Balıkesir ili merkezinde bulunan 29 ilköğretim kademesinde görev yapan 42 kişilik görsel sanatlar dersi öğretmenlerinden oluşmaktadır. 57 maddelik 4 açık uçlu soru olarak hazırlanan anket formunun veri sonuçlarına göre; görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin 6. sınıf görsel sanatlar dersi programına ilişkin görüşlerinin olumlu olmasının yanı sıra programda bazı eksikliklerin de olduğu belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenler, programın eksik yönlerine ilişkin fikirlerini ve programın uygulanması aşamasında karşılaşılan sorunları; program için öneri olarak verilen etkinlik örnekleri ile ölçme araçlarının yetersizliğini, sınıf mevcudunun kalabalık olmasını, program konularının uzun olduğunu, uygulamaya geçirilmesinin zor olduğunu, ders saati süresinin kısıtlı olmasını, gerekli araç-gereçlerin azlığını, materyal ve malzemelerin yetersiz olduğunu vurgulamışlardır.

Baş'ın (2009) "*Yeni Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tespit Edilmesi*" başlıklı yüksek lisans tezi betimsel yöntem kullanılarak Trabzon ilçe ve merkezlerindeki 112 görsel sanatlar öğretmenlerini kapsamaktadır. 2008-2009 eğitim öğretim döneminde yapılandırma temelli öğrenci merkezli yaklaşım esas alınarak hazırlanmış olan yeni görsel sanatlar öğretim programına özgü olan 42 maddelik görüş anketi ile görüşleri alınmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin öğretim program ve öğelerine ait olumlu görüş bildirdikleri sonucuna varılmıştır. "Müze Eğitimi" isimli öğrenme alanına yer verilmesi öğretmenler tarafından olumlu bir değişiklik olarak görülmüştür.

Türe'nin (2007) "*Eğitimde Ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkılar*" adlı çalışmasında görsel çalışma eğitiminin ilköğretim ikinci basamağındaki öğrencilere sağladığı yararlarını farklı açılardan incelemektedir. Sanat eğitimi görüşlerine karşı, ülkemizde sanat eğitiminin önemi ve genel problemlerin ne şekilde algılandığına dair bir anket çalışmasıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada Org. Bedrettin Demirel İlköğretim Okulu, Mareşal İ.Ö.O. Özel Diltaş İ.Ö.O. ve Cemile Erkunt ilköğretim kurumlarında çalışmakta olan farklı alandaki öğretmenlerin görsel sanat eğitimine karşı düşüncelerini ele alan araştırma yönteminin uygulanmasıyla anket çalışmaları ile tespit edilmesi sağlanmıştır. Anket uygulaması sonrası uygulanan analizlerin sonucunda görsel

sanatlar eğitiminin gerekli olmasının, öğrencilerin duyuşsal gelişimlerine, zihinsel gelişimlerine, uygulama becerisi kazandırılmasında ve geliştirilmesinde önemli katkılarının olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

Pınarbaş (2010) “Orta Öğretimde Görsel Sanatlar Eğitimi ve Öğretiminin Önemi” isimli yüksek lisans tezinde; Orta Öğretimde Görsel Sanatlar Eğitimi yeri, önemi ve milli eğitim tarafından belirlenen öğretim programının uygulanması aşamasında yaşanan zorlukların belirlenmesi ve çözüm odaklı önerilerin geliştirilmesi amaç edinilmiştir. Yapılan anket çalışmaları ile görsel sanatlar dersi öğretim programında öğretmenlerin uygulama aşamasında karşılaşmış oldukları sorunların araştırılması sağlanmıştır. Ayrıca sanat alanında yaşanan yeni değişimlerin öğrencilerin ilgi ve motivasyon seviyelerinin derse etkisi araştırılmaya çalışılmıştır. Uygulanmış olan anket çalışmasında öğrencilerin kendilerinin ve ailelerinin görsel sanatlar eğitimindeki ilgilerinin ve tutumlarının yanı sıra, bu ders de karşılaştıkları güçlüklerin neler olduğu incelenmiştir. Araştırmada elde edilen anket uygulamaları sonucu, görsel sanatlar dersi öğretmenlerin geneli öğretim programının yetersiz olduğu kanısına varmaktadır. Öğretmenler, öğrencilerin sanat eğitime karşı alakasızlığını; kendine olan güvenin eksikliği, yetenekli olmadığını düşünme algısı, doğru ve iyi bir sanat eğitimi dersi görememesi, gelecek endişesi, üniversiteyi kazanma endişesi, teknik donanım ve materyal eksikliği gibi nedenlerden kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Şahin (2018) “İlk Ve Ortaöğretimde Görsel Sanatlar Dersinin Yeterliliği” isimli yüksek lisans tezinin araştırmasını, Malatya Büyükşehir Belediyesindeki Battalgazi ve Yeşilyurt merkez ilçelerinin ilk ve ortaokul kurumlarındaki görsel sanatlar dersi öğretmenlerini kapsayan gruptan oluşturulmuştur. Veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anket sonucu ortaya çıkan veriler SPSS ile analiz edilmesi sağlanmıştır. Çalışmada ortaya konulan bulguların sonucuna göre, Görsel Sanatlar Eğitim Programına ait amaçların uygulanabilmesinde okullardaki görsel sanatlar dersi eğitimi öğretmen ve öğrenciler bakımından yeterliliği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra görsel sanatlar eğitim programında bulunan bazı yetersizlikler olarak öğrenci kazanımlarına uygun süre ve ders yapılabilmesi için gerekli olan araç-gereçlerin ve atölye gibi eksikliklerin olduğu tespit edilmiştir. Hâlihazırdaki eğitim programında görsel sanatlar dersi kazanımlarının öğrencilere etkili olarak verilememesinin nedeni zamanın kısıtlı olmasından kaynaklandığı açıklanmıştır. Öneri olarak ise görsel sanatlar dersinin uygulanmasına yardımcı olacak atölye ortamı ve araç gereçlerin

temin edilmesi, ders saatinin arttırılması görsel sanatlar eğitiminin yeterlik seviyesine ulaşılacağı düşünülmektedir.

Ünlüsoy'un (2019) "Ortaokul Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programına ve Sınıf Ortamında Uygulamaya Yönelik Planlanmış Üç Boyutlu Çalışmalar: Bir Durum Çalışması Örneği" başlığı altındaki çalışmasının amacını "Atölye imkânı bulunmayan ortaokullarda, Görsel Sanatlar dersindeki kazanımlar, beceriler, değerler ve iş güvenliklerin dikkate alınmasıyla planlanmış olan etkinliklerin vasıtasıyla ne kadarının gerçekleşeceğini ortaya koymak" olarak belirlemiştir. Bu amaç doğrultusunda, nitel araştırma yöntemiyle oluşturulan çalışmada 6. 7. ve 8. sınıfların seviyesine ait kazanımlar, beceriler, değerler ve iş güvenliğinin hususları üzerinde durulmasıyla üç çeşit etkinlikler hazırlanmış ve Bursa ilindeki üç ilçesinde atölye imkânı bulunmayan üç farklı okullarda uygulanmasıyla bir tür durum çalışmasının gerçekleştirilmesi sağlanmıştır. 2017 yılı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'ndan 6. 7. ve 8. sınıfların seviyesine ait kazanımlar, beceriler, değerler ve iş güvenliğinin hususlarıyla üç boyutlu çalışmalarla alakalı kazanım, sorumluluk duygusu, sevgi, duyarlılık, sorgulama değerleriyle ilişkili olarak düzenlenen "Benim Param, "Konuşan Emojiler", "Soyut Heykel" gibi etkinlikler tasarlanmıştır. Uygulama basamakları tamamlanarak uygulamalara yönelik sunum desteği ile dersin öğretmenlerine tanıtılması sağlanmıştır. Bu araştırma sonuçlarında kazanımların, becerilerin, değerlerin ve iş güvenliği hususlarındaki etkinliklerin tasarlanmasında gerekli olduğu, çeşitli sunumlarla ve kademe kademe uygulamalar aracılığıyla kazanımların öğrenciler tarafından davranışlara dönüştürülebilmesidir. Ayrıca ulaşılabilmesi kolay materyaller belirlendiğinde öğrenciler açısından üç boyutlu çalışmalarını uygulayabildiği, diğer disiplin alanlarıyla ve öğrenme alanlarıyla ilişki kurulduğunda ve çeşitli sunum ile takviye edildiğindeyse öğrencilerde yaratıcı olma süreçlerine fayda gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda etrafına karşı saygılı, sevgili, sorumluluk ve duyarlı olma gibi değerleri üç boyutlu çalışmalar vasıtasıyla edinen öğrencilerde matematiksel, sosyal ve dijital vatandaşlık ile alakalı yeterlilikleri de hayatlarına devredebildiği sonucu önem arz etmektedir.

Sarı'nın (2011) "İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Kuramsal Yapı Ve Uygulanabilirlik Açısından Değerlendirmesi" başlıklı doktora tezinin amacını; İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın, görsel sanatlar ders öğretmen görüşlerinin esas alınıp değerlendirilmesi olarak belirlemiştir. Bu araştırma doğrultusunda geliştirilmiş olan görüşme biçimleriyle ilk pilot uygulaması, 10 görsel sanatlar dersi

öğretmenlerine uygulanmıştır. Ana uygulamanın, Ankara İl merkezine bağlı Yenimahalle, Çankaya, Keçiören ilçe yerlerinden random metoduyla belirlenen ilköğretim okullarında görev yapan 15 görsel sanatları öğretmenleri ile ses kayıt cihazı aracılığıyla görüşmeler yapılmıştır. Özel husus yöntemi kullanılarak öğretmenlere uygulanan görüşme soruları sonucu ulaşılan kişisel bilgilerin ise Microsoft Excel programının aracılığıyla düzenlenerek ve eğitim durumları, hizmet içi eğitimleri alma durumları, hizmet yılı olarak tablo şeklinde verilmiştir. Görüşmeler sonucu yapılan içerik analizine göre, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının uygulanabilirlik seviyesinin; öğretmen sayısının yeterli olmaması, fiziki imkânların eksiklikleri, maddi imkânların azlığı, materyal yetersizliği, aile ve çevresel etmenler, programın öğrenciler tarafından sıkıcı algılanması, sınıf mevcudunun kalabalık olması, programın uygulamasına dair yeterli bilgilerin olmaması, sürenin kısıtlı olması gibi nedenlerden ötürü düşük olduğu tespit edilmiştir. Araştırmadaki verilerin sonucunda; İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın oluşturulma aşamasında görev yapmakta olan 6 komisyon üyelerine ulaşılarak, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programına ilişkin fikir ve önerilere dair yazılı belge oluşturulmuştur. Yazılı dokümanın içerik analizi neticesinde Görsel Sanatlar ders saatlerinin ve fiziki şartların yetersizliği gibi olumsuz durumların programları uygulamada güçleştirebileceği görüşünü belirtmişlerdir. Süre yetersizliğinin aşılması durumunda ise birçok kazanımların birleştirilmesiyle çeşitli etkinliklere yer verilebileceği önerilerine yer verilmiştir.

Canikoğlu (2016) "Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'ndaki Görsel İletişim-Biçimlendirme Öğrenme Alanının Uygulanmasında Ortaokul Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görüşleri" başlıklı tezinin, öğrenciler adına düzenli ve yararlı bir öğrenme seçeneği sunduğunu öne sürmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara ilinin Elmadağ ilçesi ortaokul kurumlarında görev yapan görsel sanatlar öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışmanın kavramsal çerçevesinde, sanatın birçok yönlerinin araştırılması ile uygulama yönü ele alınmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak mülakat ve anket yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlere uygulanan görüşmede Görsel İletişim ve Biçimlendirme Öğrenme Alanının yalnızca uygulamaya yönelik olmayıp sanatında tüm yönleriyle sunulmasından dolayı çalışmayı faydalı bulmuşlardır. Görsel sanatlar öğretmenlerinin yarısı, öğrencilerin sanata olan bakış açılarını ve kişisel gelişimlerini olumlu olarak etkilemesinin nedeni olarak Görsel Sanatlar Öğretim Programındaki konu ve içeriklerin geliştirilmesinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Araştırmanın neticesinde öğretim programı, öğrencilerin çok

boyutlu düşünebilen, yorumlama yapabilen ve kendini ifade edebilen bireyler olabilmesi açısından olumlu katkı sağlayacağı saptanmıştır.

Kasım'ın (2019) ‘‘Kültürel Miras Eğitiminin Görsel Sanatlar Dersinde Verilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri’’ isimli çalışmasının amacını, kültürel miras öğrenme alanı öğeleri hakkında görsel sanatlar öğretmenlerin fikirleri, görsel sanatlar dersi ile kültürel miras öğeleri arasındaki ilişkinin neler olduğu, görsel sanatlar dersi içeriğinde kültürel miras öğelerine yeteri kadar yer verilip verilmediği, kültürel miras eğitiminde yöntem ve teknik olarak nelerin kullanılabileceği ve kültürel miras eğitiminde olası problemlerin neler olabileceği gibi ilgili görüşleri ortaya çıkarılmak istenmiştir. Bunun sonucunda yeni bir bakış açısıyla kültürel miras öğrenme alanına yenilik getirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018–2019 eğitim öğretim yılı Konya il merkezinde görev yapan 40 görsel sanatlar dersi öğretmeni oluşturmaktadır. Bu 40 öğretmenin görsel sanatlar öğretim programı öğrenme alanından kültürel mirasın uygulanmasında ortaokul kademelerinde hangi güçlüklerle karşılaştıkları ve neler yapabildiklerine dönük sorular sorulmuştur. Bu yönden nitel araştırma yönteminden yararlanılarak görsel sanatlar öğretmenlerin algı anlayışları, tecrübeleri ve uygulamaları ortaya çıkarılmak istenmiştir. Araştırma neticesinde görsel sanatlar dersi öğretmenlerin kültürel miras hakkındaki fikirleri, kültürel miras ile görsel sanatlar eğitimi arasındaki ilişkinin nasıl olduğu, görsel sanatlar eğitiminde kültürel miras öğrenme alanına yeteri kadar yer verilip verilmediği, bu öğrenme alanının eğitimi verilirken kullanılabilecek yöntem ve tekniklerin neler olduğu ile bu öğrenme alanının eğitiminde karşılaşılan problemlerin neler olduğu hakkındaki fikirleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizine yönelik bilgiler bulunmaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

2006 Yılı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar) ile 2018 Yılı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar) arasındaki benzerlik ve farklılıkların tespit edilmesine yönelik olan bu çalışmada, mevcut bir durumu ortaya koyma amacıyla dolayı tarama modelinden yararlanılmış betimsel bir çalışmadır. Betimsel (decriptive) araştırma, bahsedilen durumları mümkün olduğunca eksiksiz ve özenli bir şekilde açıklar (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018: 24).

3.2. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada yer alan bilgiler doküman analizi ile 2006 ile 2018 Görsel Sanatlar Öğretim Programlarında bulunan bilgiler kullanılmıştır. 2006 ile 2018 görsel sanatlar öğretim programlarının içerik, amaç, öğrenme ve öğretme süreçleri ile ölçme ve değerlendirme öğeleri bakımından kıyaslanmasında kullanılan doküman analizi, TTKB tarafından onaylanıp MEB tarafından yayımlanan “2006 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar)” ile “2018 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar)” incelenerek karşılaştırılmasında kullanılan analizi kapsamaktadır. Forster (1995) beş adımda gerçekleşen doküman analizini; dokümanlara erişme, dokümanların gerçekliğini araştırma, dokümanları kavrama, verileri çözümlenme ve verileri kullanmak olarak belirlemiştir (Akt: Yıldırım & Şimşek, 2016).

3.3. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada, 2006 Yılı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar) ile 2018 Yılı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) incelenerek doküman taramasından yararlanılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2006 ve 2018 yıllarında yayınlamış olduğu Görsel Sanatlar Dersi öğretim programları verilerin kaynağını oluşturmaktadır. Bu nedenle çalışmada doküman analizi kullanılmıştır. Creswell (2002) doküman analizini Araştırmada

incelenen olgu veya olaylarla ilgili bilgilerin yer aldığı yazılı belgelerin detaylı bir şekilde taranmasıyla ve bu bilgilerden yeni bir bütünlük oluşturulması olarak adlandırmıştır (Akt: Baltacı, 2019: 376).

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bu bölüm altında, belirlenen yöntem ile ulaşılan veriler araştırma amacının analizi oluşturulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın alt problemleri yönünde 2006 ile 2018 yıllarına ait görsel sanatlar dersi öğretim programlarının karşılaştırılması yapılarak doküman analizi neticesinde bulguların yorumuna yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Bu bölümde “2006 Görsel Sanatlar Programı ile 2018 Görsel Sanatlar Programı arasında kazanımlar bakımından ne tür farklar vardır?” şeklindeki birinci alt probleme yer verilmiştir.

4.1.1. Kazanımlar

2006 ve 2018 yıllarındaki görsel sanatlar dersi programı kazanımlarına ait açıklamalar yer almaktadır. 2006 öğretim programında etkinlik örneklerinin ve kazanımların açıklaması ayrı ayrı belirtilmiştir. 2018 öğretim programında ise bazı kazanımların açıklaması yapılırken bazı kazanımların açıklamasına yer verilmemiştir.

“Kazanımlar, öğretim süreci içerisinde öğrenciler tarafından edinilen bilgi, beceri ve alışkanlık halini esas almaktadır. Öğrencinin görsel sanat dersindeki amaçlara ulaşmasında her öğrenme alanı kendine mahsus kazanımların kazanılmasına bağlı olmaktadır. Kazanımlar, öğrencinin gelişim düzeyine ve öğrenme alanlarının niteliğine göre ilköğretim birinci kademedeki ikinci kademeye doğru aşamalı bir şekilde verilmiştir. Kazanımlardaki numaraların sırası, önemli ve öncelikli olmayı göstermemekte; şöyle ki ilk kazanımların sonraki kazanımlardan daha önemli ve önceliği olan bir kazanım olmadığı anlamına geldiği anlaşılmaktadır” (MEB, 2006: 13).

Kazanım sayısı bakımından 2006 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı daha yoğun bir şekilde hazırlandığını söylemek mümkündür. Bu yoğunluk 2018 programında azaltılmaya çalışılmıştır. 2006 programında toplam 203 kazanım sayısı mevcutken 2018 programında toplam 145 kazanım sayısına yer verildiği görülmüştür. 2018 programındaki kazanımların yaklaşık %28,5 oranında azaltıldığı tespit edilmiştir.

2006 öğretim programında toplam kazanım sayısının alanlara göre toplam en çok kazanımın 77 madde ile Görsel Sanatlarda Biçimlendirme alanı, ikinci sırada 75 madde ile

Görsel Sanat Kültürü alanı ve son sırada 51 madde ile Müze Bilinci alanı yer almaktadır. 2018 programı incelendiğinde en fazla kazanımın 67 madde ile Görsel İletişim ve Biçimlendirme alanı, ikinci sırada 44 madde ile Sanat Eleştirisi ve Estetik alanı ve üçüncü sırada ise 34 madde ile Kültürel Miras alanı yer almaktadır.

2006 GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIM TABLOSU									
ÖĞRENME ALANLARI		1.sınıf	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf	5.sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme	7	8	13	14	10	9	9	7
	Görsel Sanat Kültürü	12	9	7	7	7	9	11	13
	Müze Bilinci	5	5	5	6	5	7	10	8
	Toplam	24	22	25	27	22	25	30	28

Şekil 4.1 2006 Gsd Kazanım Tablosu

2018 GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIM TABLOSU									
ÖĞRENME ALANLARI		1.sınıf	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf	5.sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
	Görsel İletişim ve Biçimlendirme	10	10	7	7	7	9	8	9
	Kültürel Miras	2	5	3	5	5	6	4	4
	Sanat Eleştirisi ve Estetik	3	2	7	4	7	6	8	7
	Toplam	15	17	17	16	19	21	20	20

Şekil 4.2 2018 Gsd Kazanım Tablosu

“Tablo 4.1. 2006 ve 2018 programlarının 1. Sınıf kazanımları.”

2006 Gsd Öğretim Programı 1. Sınıf Kazanımları	2018 Gsd Öğretim Programı 1. Sınıf Kazanımları
<p>Görsel Sanatlarda Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Çeşitli sanat dallarından faydalanarak sanatsal çalışmalar yapar. 2. Çalışmasında çizgi tasarımı ilkesini kullanır. 3. Dokulu çalışmalarla çeşitli dokuları fark eder. 4. Görsel uygulamalarında “uzun, kısa”, “ küçük, büyük”, “ ince, kalın” gibi öğeleri kullanır. 5. Farklı malzemelerle görsel bağlantı kurar. 6. Hislerini, fikirlerini ve izlenimlerini görsel sanat kurallarıyla ifade eder. 7. Çalışmalarını sergilemekten çevresindekilerle paylaşmaktan hoşlanır. 	<p>Görsel İletişim ve Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Görsel sanatlar çalışmasını meydana getirirken uygulama aşamalarını açıklar. 2. Görsel sanat çalışmasında çeşitli materyal, araç-gereç ve malzemeleri kullanır. 3. Düşünce ve duygularını sanatsal çalışmalarında ifade eder. 4. Görsel sanat çalışmasını fikir, şiir, hikâye ve konulardan ilham alarak oluşturur. 5. İki boyutlu şekiller oluşturur. 6. Figür-mekân ilişkisini görsel sanat çalışmasına yansıtır. 7. Büyüklük-küçüklük ilişkisini görsel sanat çalışmalarına yansıtır. 8. Çevresinde bulunan objeleri ve figürleri gözlemleyerek yüzeylere aktarır. 9. Üç boyutlu çalışmalar düzenler. 10. Görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır.
<p>Görsel Sanat Kültürü</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gezi yolu ile izlenimlerini paylaşır. 2. Doğadaki olumsuz şeyleri fark eder. 3. Doğanın öneminin farkına varır. 4. Doğadaki farklı nesnelere tasarımlar oluşturur. 5. Doğaya olan duygu ve düşüncelerini görsel olarak yansıtır. 6. Yaşam alanının yanında doğal çevrenin korunması gerektiğini ifade eder. 7. Yaşam alanının temiz ve düzenli tutulmasını söyler. 8. Gösterilen eserde neler gördüğünü söyler. 9. Gösterilen eserle alakalı duygu ve düşünceleri söyler. 10. Gösterilen yapıtın sanatçısının ismini bilgi dağarcığına alır. 11. Gösterilen eser konusu, renkleri, figürleri, nesnelere gibi öğelerden kendine has çalışmalar yapar. 12. Çalışmalarını sergilemekten çevresindekilerle paylaşmaktan hoşlanır. 	<p>Kültürel Miras</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sanatı, kültürün bir kısmı olduğunu farkına varır. 2. Sanat galerisi, ören yeri sanat atölyeleri ve müzelerle alakalı görüşlerini ifade eder.
<p>Müze Bilinci</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. hakkındaki düşüncelerini söyler. 2. Müzeler, sanat galerileri, ören yerleri ile edindikleri kart, posterlerle müze köşesi oluşturmaktan zevk duyar. 3. Müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. izlenimlerini paylaşır. 4. Müzeler, sanat galerileri, ören yerleri ve çevresinden edindiği izlenimden tasarımlar yapar. 5. Çalışmalarını sergilemekten çevresindekilerle paylaşmaktan hoşlanır. 	<p>Sanat Eleştirisi ve Estetik</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doğal obje ile yapay obje ayrımını bilir. 2. Sanat yapıtının biçimsel niteliklerini söyler. 3. Sanat yapıtları arasındaki ayrımı açıklar.

Tablo 4.1 incelendiğinde 2018 GSD Öğretim Programı'nda bulunan toplam kazanım sayısı 2006 GSD Öğretim Programı'ndan sayıca az olduğu gözlenmektedir. 2006 Öğretim Programının Görsel Sanatlarda Biçimlendirme öğrenme alanı ile 2018 Öğretim Programının Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanındaki kazanımlar incelendiğinde; Kazanım (K)1 ile K4, K2 ile K10, K4 ile K7, K6 ile K3'ün bazı değişikliklerle benzer oldukları gözlenmektedir. 2006 Öğretim Programının Müze Bilinci öğrenme alanı ile 2018 Öğretim Programının Kültürel Miras öğrenme alanına ait kazanımlar incelendiğinde K3 ile K2 arasında benzerlik olduğu gözlenmektedir. 2006 Öğretim Programının öğrenme alanı ile 2018 Öğretim Programının öğrenme alanına ait diğer kazanımlar incelendiğinde ise birbirlerinden farklı kazanımlara yer verildiği görülmektedir. Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanındaki K2'nin "Sanat yapıtının biçimsel niteliklerini söyler." ifadesi ile Görsel Sanat Kültürü öğrenme alanı K8'deki "Gösterilen eserde neler gördüğünü söyler." ifadesi ile ilişkilidir.

Sonuç olarak; 1. Sınıf kazanımları incelendiğinde, 2018 Öğretim Programında daha genel ifadeler yer alırken 2006 Öğretim Programında biraz daha detaylı ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Örneğin; 2006 Öğretim Programında "Çalışmasında çizgi tasarım ilkesini kullanır." "Dokulu çalışmalarla çeşitli dokuları fark eder." gibi sanat elemanlarını ayrı kazanımlar olarak ifade ederken 2018 Öğretim Programında "Görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır." ifadesiyle tek bir kazanım altında verildiği görülmektedir.

“Tablo 4.2. 2006 ve 2018 programlarının 2. Sınıf kazanımları.”

2006 Gsd Öğretim Programı 2. Sınıf Kazanımları	2018 Gsd Öğretim Programı 2. Sınıf Kazanımları
<p>Görsel Sanatlarda Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Çeşitli sanat dallarından faydalanarak sanatsal çalışmalar yapar. 2. Farklı doku örneklerini çeşitli alanlarda gösterip farklı doku çalışmaları için değişik malzemeleri kullanır. 3. Bazı geometrik şekilleri bilir. 4. Bazı geometrik şekillerden görsel çalışmalar yapar. 5. Ana renkleri tanıır. 6. Yığıma, dizme ve yerleştirme işlemlerini kullanır. 7. Hislerini, fikirlerini ve izlenimlerini görsel sanat kurallarıyla ifade eder. 8. Çalışmalarını sergilemekten çevresindekilerle paylaşmaktan hoşlanır. 	<p>Görsel İletişim ve Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Görsel sanat çalışmalarında sorunlarla karşılaştığında çeşitli çözüm yolları üretir. 2. Sanat çalışmalarını meydana getirirken ansızın sonuçlar çıkabileceğinin farkına varır. 3. Sanatsal çalışmalarına düşlerini yansıtır. 4. Çeşitli yazılı kaynaklar, kavramlar ve temalar sonucu sanatsal çalışmaları oluşturur. 5. Ön ve arka planları görsel sanat çalışmalarında kullanır. 6. Nesneleri oran orantı ve ölçüye göre çalışmasına yerleştirir. 7. Gözlemleri sonucunda görsel sanat çalışmasını oluşturur. 8. Günlük hayatından yola çıkarak sanatsal çalışmalarını oluşturur. 9. Çeşitli malzemeler kullanarak üç boyutlu eserler yapar. 10. Görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır.
<p>Görsel Sanat Kültürü</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Çevre düzenlenmesi hakkında olumlu ve olumsuz örnekler sunar. 2. Yaşadığı yeri beğenisine göre yapıtlarla güzelleştirir. 3. Çevresinde olan kirlilik ve düzensizliği onaylamadığını görsel sanat ile ifade eder. 4. İyi bir çevrede yaşamının önemini anlar. 5. Gösterilen yapıtın sanatçısının ismini bilgi dağarcığına alır. 6. Eserde gördüklerini açıklar. 7. Gösterilen eserde neleri sevip sevmediğini sebepleriyle açıklar. 8. Gördüğü eserle alakalı duygu ve düşüncelerinden görsel tasarımlar yapar. 9. Çalışmalarını sergilemekten çevresindekilerle paylaşmaktan hoşlanır. 	<p>Kültürel Miras</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Türk kültürüne özgü mimari unsurları açıklar. 2. Sanat yapıtlarındaki çeşitli kültürlerin motiflerini araştırır. 3. Geleneksel Türk sanatından örnekler sunar. 4. Müze, sanatçı atölyesi, ören yeri ve galeriler gibi yerlerin önemine vurgu yapar. 5. Farklı kültürlerin mimari öğelerini açıklar.
<p>Müze Bilinci</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. yerlerde kurallara uygun davranır. 2. Müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. yerlerin önemini söyler. 3. Müzeler, sanat galerileri, ören yerleri ve çevresinden edindiği izlenimden tasarımlar yapar. 4. Müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. ile alakalı çalışmalarını sergiler. 5. Ülkemizde müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. yerlerin olmasından gurur duyar. 	<p>Sanat Eleştirisi ve Estetik</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sanat yapıtının konularını açıklar. 2. Arkadaşları ile kendi çalışmasını fikir ve duygu yönünden yorumlar.

Tablo 4.2 incelendiğinde 2006 Öğretim Programının 22 kazanım, 2018 Öğretim Programında ise 17 kazanım olduğu görülmektedir. 2006 Öğretim Programının Görsel Sanatlarda Biçimlendirme öğrenme alanı ile 2018 Öğretim Programının Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına ait kazanımlar incelendiğinde; K4, K5 ile K10, K6 ile K6'nın bazı değişikliklerle benzer oldukları gözlenmektedir. Diğer kazanımların ise birbirinden farklı olmalarının yanı sıra 2018 Öğretim Programının Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına ait kazanım sayısının arttırıldığı görülmektedir. 2006 Öğretim Programının Müze Bilinci öğrenme alanı ile 2018 Öğretim Programının Kültürel Miras öğrenme alanına ait kazanımlar incelendiğinde K2 ile K4'ün benzer oldukları gözlenmektedir. Ayrıca Kültürel Miras öğrenme alanına ait K3'de söz edilen “Geleneksel Türk sanatlarından örnekler verir.” ifadesinin yeni bir kazanım olduğu görülmektedir. 2018 Öğretim Programının Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanındaki kazanımların 2006 öğrenme alanlarına ait olan kazanımlardan farklı olduğu görülmektedir.

“Tablo 4.3. 2006 ve 2018 programlarının 3. Sınıf kazanımları.”

2006 Gsd Öğretim Programı 3. Sınıf Kazanımları	2018 Gsd Öğretim Programı 3. Sınıf Kazanımları
<p>Görsel Sanatlarda Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Çeşitli sanat dallarından faydalanarak sanatsal çalışmalar yapar. 2. Oyunlarında kullanılan çizgi çeşitlerini örnekler. 3. Oyunlarla çizgisel çalışmaktan zevk alır. 4. Yapmış olduğu çalışmalarda, sanatçıların yapıtlarında ve yaşamda karşılaştığı çizgi türlerini tanıır. 5. Yüzeyle oyunla lekeler yapar. 6. Geometrik şekillerle görsel tasarımlar yapar. 7. Nesnelerdeki görünümünü lekesel şekilde algılar. 8. Çizgi, biçim, renk ve leke bağlantısını kullanır. 9. Ana, ara renk ayırımı yapar. 10. Renklerin karışımıyla renk çeşitliliğini keşfeder. 11. Çiçek, ev, bitki, kuş gibi varlıkları belirleyerek, biçimlerinin olduğunu fark eder. 12. Çeşitli biçimlerden yola çıkarak özgün tasarımlar yapar. 13. Çalışmalarını sergilemekten çevresindekilerle paylaşmaktan hoşlanır. 	<p>Görsel İletişim ve Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Görsel sanatlar çalışmasını meydana getirirken uygulama aşamalarını ifade eder. 2. Görsel sanatlar çalışmasını meydana getirirken ifade edici yaklaşımı kullanır. 3. Görsel sanat çalışmasını oluştururken yeni kaynaklarla ilgili fikirler oluşturur. 4. Gözlemleri sonucunda görsel sanat çalışmasında geometrik şekilleri kullanır. 5. Görsel sanat çalışmalarında ön ve arka planlı iki boyutlu çalışmalar yapar. 6. Farklı materyaller kullanarak üç boyutlu çalışmalar oluşturur. 7. Görsel sanat çalışmasını oluştururken tasarım ilke ve elemanlarını kullanır.
<p>Görsel Sanat Kültürü</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Güzel gördüğü nesne ve varlıklarla görsel çalışmalar yapar. 2. Farklı beğenilere saygı duyar. 3. Çalışmalarında yararlandığı yapıtı yapan sanatçı hakkında bilgi edinir. 4. Gösterilen yapıttaki renk, biçim, figür ve nesnelere nasıl kullanıldığını söyler. 5. Gösterilen eserle alakalı duygu ve düşünceleri söyler. 6. Görsel sanat çalışmasında gösterilen yapıtlardan faydalanır. 7. Çalışmalarını sergilemekten çevresindekilerle paylaşmaktan hoşlanır. 	<p>Kültürel Miras</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Geleneksel sanatlar ile sanat yapıtlarının farklı dönem ve kültürleri nasıl yansıttığını söyler. 2. Kendi kültürü ile diğer kültürlerin sanat yapıtlarını karşılaştırır. 3. Sanat yapıtlarının madde, biçim ve işlevleri arasındaki bağlantıyı açıklar.
<p>Müze Bilinci</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Müzedeki yapıtların korunmasının gerekliliğini kavrar. 2. Müzedeki yapıtların önemini söyler. 3. Müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. yerler ile tarihî yapıtlarla çeşitli araştırmaların yollarını keşfeder. 4. Müzedeki yapıtlarla ilgili duygularını, düşüncelerini çalışmalarında gösterir. 5. Ülkemizde müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. yerlerin olmasından gurur duyar. 	<p>Sanat Eleştirisi ve Estetik</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yerel kültürde bulunan motifleri fark eder. 2. Betimsel sanat eserleri, manzara, portre ve natüremort örnekleri karşılaştırır. 3. Sanat eseri çalışmalarındaki tasarım eleman ve ilkelerini açıklar. 4. Araştırdığı sanat yapıtına ilişkin fikirlerini ifade eder. 5. Sanat yapıtı ve sanat değeri olmayan objelere ilişkin ayrımları söyler. 6. Sanat yapıtın bir öneme sahip olduğunu kavrar. 7. Sanattaki etik ilkeleri açıklar.

Tablo 4. 3 incelendiğinde 2018 Öğretim Programının Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına ait K1, K2, K3, K5, K6 kazanımlarının yeni olduğu görülmektedir. K7’de “Görsel sanatlar çalışmasında tasarım ilkelerini ve sanat elemanlarını kullanır.” kazanımı daha genel bir şekilde belirtilirken 2006 Öğretim Programının Görsel

Sanatlarda Biçimlendirme öğrenme alanına ait K2, K5, K7, K8, K9 kazanımlar çeşitli maddeler halinde belirtilmiştir. 2018 Öğretim Programındaki K4’de “Gözlemleri sonucunda görsel sanat çalışmasında geometrik şekilleri kullanır.” ifadesinin yeni bir kazanım olduğu söylenebilir ancak 2006 Öğretim Programındaki K6’da “Geometrik şekillerle görsel tasarımlar yapar.” ile de ilişkilidir.

Kültürel Miras öğrenme alanı incelendiğinde kazanımlarının yeni olduğu görülmektedir. Müze Bilinci öğrenme alanı incelendiğinde, 2006 Öğretim Programının 2. Sınıf müze bilinci öğrenme alanındaki kazanımların benzer şekilde tekrarlandığı görülmektedir. Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanı incelendiğinde K1, K2, K5, K6, K7 kazanımlarının yeni olduğu görülmektedir. K3 ve K4 kazanımları ise 2006 Öğretim Programındaki Görsel Sanat Kültürü öğrenme alanına ait K4 ve K5 ile benzerlik göstermektedir.

“Tablo 4.4. 2006 ve 2018 programlarının 4. Sınıf kazanımları.”

2006 Gsd Öğretim Programı 4. Sınıf Kazanımları	2018 Gsd Öğretim Programı 4. Sınıf Kazanımları
<p>Görsel Sanatlarda Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Çeşitli sanat dallarından faydalanarak sanatsal çalışmalar yapar. 2. Renklerin ışık açısına farklılaştığını fark eder. 3. Renk değerlerini kullanarak görsel çalışma yapar. 4. Renklerin düşünce ve duygulara yansımaları tartışır. 5. Yapay ve doğal nesnelere ayırt eder. 6. Çevresinde olan benzer şekillerden örnek söyler. 7. Çevresinde bulunan karşıt biçimlerin neler olabileceğini açıklar. 8. Çevresinde bulunan merkezî ve simetrik dengenin farkına varır. 9. İki ve üç boyutlu çalışmalarda çizgiyi kullanmaktan zevk alır. 10. Üç boyutlu basit geometrik şekillerle tasarım yapar. 11. Doğa ve nesnelere özgü farklı bakış açıları fark eder. 12. Doğal ve yapay nesnelere yararlanarak görsel çalışmalar oluşturur. 13. Hislerini, fikirlerini ve izlenimlerini görsel sanat kurallarıyla ifade eder. 14. Çalışmalarını sergilemekten çevresindekilerle paylaşmaktan hoşlanır. 	<p>Görsel İletişim ve Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Görsel sanatlar çalışmasını meydana getirirken biçimlendirme aşamalarını açıklar. 2. Tecrübelerini çeşitli fikirler, sanatsal biçimleri ve kültürel konuları bağlantı kurarak sanat çalışmasını oluşturur. 3. Görsel sanat çalışmalarında kompozisyon birliğini sağlamak amacıyla tercihler yapar. 4. İki boyutlu çalışmada derinlik etkisini yansıtır. 5. Gözlem yoluyla gölgeleme ve kontur çizgisi kurallarını kullanır. 6. Farklı materyaller kullanarak üç boyutlu çalışmalar oluşturur. 7. Görsel sanat çizimlerini meydana getirirken tasarım ilke ve elemanlarını kullanır.
<p>Görsel Sanat Kültürü</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İki ve üç boyutlu görsel yapıtların ayırımı yapar. 2. Farklı açılardan üç boyutlu eserlerin, değişik görünüşleri olduğunu farkına varır. 3. Her varlığın kendine has güzelliği olduğunu bilir. 4. Bir yöreye özgü el sanatını inceler. 5. El sanatı ürünlerinin hangi açıdan önemli olduğunu belirler. 6. Bulunduğu yörenin el sanatı çalışmalarından görsel çalışmalar yapar. 7. Resim ve fotoğraf ayırımı yapar. 	<p>Kültürel Miras</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zanaatkar ve sanatçının görevlerini açıklar. 2. Türk kültürü ile diğer kültürlerin mimari yapılarındaki bazı nitelikleri kıyaslar. 3. Farklı kültürlerde yapılmış sanat yapıtlarının niteliklerini kıyaslar. 4. Müzelerdeki başka kültürlerin sanat yapıtlarındaki ortak nitelikleri açıklar. 5. Görsel sanat alanında yer alan meslekleri açıklar.
<p>Müze Bilinci</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Çevresinde bulunan ören yerlerin, tarihi eserlerin, anıtların geçmişi hakkında bilgiler edinir. 2. Müzelerin yapıtlara göre Resim Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Etnografya Müzesi ve Bilim Müzesi şeklinde sınıflandırıldığını farkına varır. 3. Müzeler, ören yerleri ve sanat galerilerinden yola çıkarak iki ve üç boyutlu çalışmalar yapar. 4. Orijinal yapıt ile röprodüksiyon arasındaki ayırımı yapar. 5. Görsel çalışmalarını farklı ortamlarda sergilemekten zevk alır. 6. Ülkemizde müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. yerlerin olmasından gurur duyar. 	<p>Sanat Eleştirisi ve Estetik</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Soyut, gerçeğe uygun ve figüratif sanat eserlerindeki ayrımları söyler. 2. Herhangi bir sanat yapıtını tercih etmesindeki sebebi açıklar. 3. Estetik seçimlerin bireyler açısından değiştiğini açıklar. 4. Sanat çalışmada etik ilkelere uyum sağlar.

Tablo 4.4 incelendiğinde 2006 programında 4. Sınıf öğrenme alanlarında toplam 27 kazanım varken 2018 programında kazanım sayısının 16'ya düşürüldüğü görülmektedir. Bu kazanımlardan bazılarının değişikliğe uğradığı bazılarının ise çıkarıldığı tespit edilmiştir. 2006 yılından 2018 yılına kadar Görsel Sanatlar Öğretim Programlarından bazı öğrenme alanlarındaki kazanımların çıkarılması ile ve 2006 programına ait bazı kazanımların birleştirilmesiyle sadeleştirilmeye gidildiği gözlenmektedir. Örneğin; 2006 öğretim programındaki Görsel Sanatlarda Biçimlendirme öğrenme alanında bulunan K2, K3, K8, K9, K13 gibi kazanımların bir araya getirilerek 2018 öğretim programında Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanında “Görsel sanat çizimlerini meydana getirirken tasarım ilke ve elemanlarını kullanır.” adında tek bir kazanım olarak birleştirildiği görülmektedir.

Kültürel Miras ile Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanları incelendiğinde tüm kazanımların yeni olduğu görülmektedir.

“Tablo 4.5. 2006 ve 2018 programlarının 5. Sınıf kazanımları.”

2006 Gsd Öğretim Programı 5. Sınıf Kazanımları	2018 Gsd Öğretim Programı 5. Sınıf Kazanımları
<p>Görsel Sanatlarda Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Çeşitli sanat dallarından faydalanarak sanatsal çalışmalar yapar. 2. Nokta etkisi oluşturan örnekler göstererek, renkli ve yaratıcı kompozisyonlar oluşturur. 3. Nokta, çizgi etkisi oluşturan üç boyutlu malzemelerle özgün tasarımlar yapmaktan hoşlanır. 4. Soğuk ve sıcak renk ayrımını yapar. 5. Zıt renklerle görsel çalışmalar uygular. 6. Çeşitli renk ahenksizliklerini fark eder. 7. Simetrik ve asimetrik dengeyi kullanır. 8. Doku oluşumlarında; nokta, çizgi, renk, biçim, leke gibi tekrarların etkisinin farkını çalışmalarına yansıtır. 9. Resim ve fotoğraftaki perspektif açılarını belirler. 10. Hislerini, fikirlerini ve izlenimlerini görsel sanat kurallarıyla ifade eder. 	<p>Görsel İletişim ve Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Görsel sanatlar çalışmasını meydana getirirken uygulama aşamalarını kullanır. 2. Görsel sanat çalışmalarında ölçü ve oranı mekânın olgularını belirtmek için kullanır. 3. Renk perspektifini görsel sanatlar çalışmasında kullanır. 4. Gözlem yoluyla insan figürünü ölçü ve orantıya göre çalışmalarına yansıtır. 5. Görsel sanat çalışmalarında dijital teknolojiden yararlanır 6. Sanat malzemelerinden faydalanarak rölyef veya heykel yapar. 7. Görsel sanat çizimlerini meydana getirirken tasarım ilke ve elemanlarını kullanır.
<p>Görsel Sanat Kültürü</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yapıtın, görsel sanatın hangi alanına ait olduğunu ayırt eder. 2. Benzer konunun farklı teknik, malzeme ve anlatım biçimleriyle ifade edilebileceğini söyler. 3. Beğenilerin çeşitli etkenlere göre değişebileceğini bilir. 4. Çevresindeki tarihî ve doğal güzellikleri tanıır. 5. Çevresindeki doğal güzellik ve kültürel yapıların özelliklerinin korunması gerektiğinin nedenleriyle söyler. 6. Çevresindeki tarihî ve doğal güzellikleri çalışmalarında esinlenerek kullanır. 7. Sanatçı ve zanaatçı farkını bilir. 	<p>Kültürel Miras</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yerel kültüre ait motifleri açıklar. 2. Diğer kültürlere ait sanat ve sanatçıların benzerlik ve farklılıklarını ifade eder. 3. Önceki ve sonraki dönemlerde yapılan sanat yapıtlarındaki farklılıkları açıklar. 4. Görsel sanatlar ile müzeleri ilişkilendirir. 5. Görsel sanatlardaki mesleklerle kullanılan sanat malzemeleri arasında bağlantı kurar.
<p>Müze Bilinci</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. yerleri gezmekten zevk alır. 2. Müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. yerlerde edindiği bilgileri eserlerin tarihle bağlantısını çevresiyle tartışır. 3. Restorasyon ile konservasyonun amaçlarını söyler. 4. Gördüğü tarihî eserlerin çalışmalarını yapar. 5. Ülkemizde müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. yerlerin olmasından gurur duyar. 	<p>Sanat Eleştirisi ve Estetik</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Çevreyi doğal ve inşa edilmişe göre kıyaslar. 2. Sanat yapıtının görsel niteliklerinin analizini yapar. 3. Sanat eserlerinin içeriklerini açıklar. 4. Sanat yapıtını yapılan dönemin şartlarına göre analiz eder. 5. Kendi çalışmalarını değerlendirir. 6. Sanat yapıtlarının niçin çeşitli değerlendirildiğini ifade eder. 7. Sanat çalışmasında etik ilkelere uyum sağlar.

Tablo 4.5 incelendiğinde 2018 Öğretim Programının Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına ait kazanımlarındaki çoğu ifadelerin 2006 Öğretim Programındaki kazanımlardan farklı olduğu görülmektedir. İki program arasında bazı ifadelerde benzerlik

bulunmaktadır. Örneğin; 2006 öğretim programındaki K9 “Resim ve fotoğraftaki perspektif açılarını belirler.” ile 2018 öğretim programındaki K3 “Renk perspektifini görsel sanatlar çalışmasında kullanır.” arasında benzerlik olduğu söylenebilir. 2018 öğretim programındaki K7 “Görsel sanatlarda çalışmasını oluştururken tasarım ilke ve elemanlarını kullanır.” ifadesinin 2006 öğretim programındaki K2, K3, K4, K5, K8, K9 kazanımlarının daha kapsayıcı ifade olarak belirtildiği görülmektedir.

Kültürel Miras öğrenme alanına yönelik kazanımlar incelendiğinde tüm kazanımların yeni olduğu görülmektedir. Ayrıca K1’de “Yerel kültüre ait motifleri açıklar.” kazanımı ile yeni bir kavramdan bahsedildiği görülmektedir.

Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanlarına ait kazanımlar incelendiğinde çoğu kazanımların yeni olduğu görülmektedir. Yalnızca K4’de ki “Sanat yapıtını yapılan dönemin şartlarına göre analiz eder.” ifadesi 2006 öğretim programına ait olan Görsel Sanat Kültürü öğrenme alanındaki K1 ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

“Tablo 4.6. 2006 ve 2018 programlarının 6. Sınıf kazanımları.”

2006 Gsd Öğretim Programı 6. Sınıf Kazanımları	2018 Gsd Öğretim Programı 6. Sınıf Kazanımları
<p>Görsel Sanatlarda Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nokta ve çizgi etkisi oluşturan üç boyutlu çalışmaları kullanır. 2. Üç boyutlu etki yaratan yüzelerde çizgiyi kullanır. 3. Işık ve gölge ile mekânın belirtilmesinde sanatçıların nasıl kullandığını açıklar. 4. Çalışmalarında üç boyutlu etki oluşturan ışık ve gölgeyi kullanır. 5. Sanat yapıtlarındaki denge unsurunu açıklar. 6. Duygu ve ruh hâllerin renklere nasıl yansıdığını fark eder. 7. İki ve üç boyutlu çizimlerinde zıtlık, benzerlik ve tekrarları kullanır. 8. Renklerin leke değerleri olduğunu fark eder. 9. Çalışmalarında farklı sanat dallarının ürünlerinden esinlenir. 	<p>Görsel İletişim ve Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Öğrenciler görsel sanat çalışmalarının sunum dosyasını oluşturur. 2. Farklı materyal ve teknikler kullanarak sanat çalışması oluşturur. 3. Fikirlerini ve tecrübelerini; sözlü, yazılı ve drama gibi tekniklerle görsel sanat çalışmalarına yansıtır. 4. Tema ve konular yönünden düşüncelerini sanat çalışmasında gösterir. 5. Sanatsal çalışmalarında perspektifi kullanır. 6. Gözlem yoluyla kısa ve uzun zamanlı çizimleri uygular. 7. Asamblaj, oyma, modelleme gibi teknikleri üç boyutlu çalışma yapmak için çalışmalarına yansıtır. 8. Geleneksel Türk sanatı alanlarından oluşan çalışmalar yapar. 9. Görsel sanat çizimlerini meydana getirirken tasarım ilke ve elemanlarını kullanır.
<p>Görsel Sanat Kültürü</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sanat ve endüstri yapıtlarını örnek vererek açıklar. 2. Sanat ve endüstri yapıtlarını kıyaslar. 3. Ulusal kültür miraslarından örnekler sunar. 4. Ulusun tanınmasında güzel sanatın önemini söyler. 5. Ulusal kültürleri tanıtan ve yansıtan çalışmalar oluşturur. 6. Gösterilen eserlerde düşünce ve duyguları tahmin eder. 7. Gösterilen eserlerden edinilen izlenimlerle görsel çalışmalar yapar. 8. Sanattaki niteliği insan eli ve duyarlılığının belirlediğini fark eder. 9. Doğa ve sanat alanındaki güzellikleri kıyaslar. 	<p>Kültürel Miras</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sanatçıların yapıtlarında kullandığı malzemeyi, tekniği ve konuyu ifade eder. 2. Geleneksel sanat çeşitlerini etnografya müzelerinde yer alan ürünlerle inceler. 3. Geleneksel sanatların toplumdaki görevini söyler. 4. Anadolu medeniyetlerine özgü yapıtları müzeler aracılığıyla inceler. 5. Tarih, kültür ve görsel sanatların karşılıklı olarak nasıl etkilediğini ifade eder. 6. Görsel sanat alanında yer alan mesleklerin benzerlik ve farklılıklarını açıklar.
<p>Müze Bilinci</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Müzedeki yapıtlarla, bu yapıtların ait oldukları dönemler arasında bağlantı kurar. 2. Farklı kültürlere saygı gösterir. 3. Eserler aracılığıyla Anadolu uygarlıklarını tanır. 4. Görsel çalışmalarında Anadolu uygarlıklarına özgü yapıtlardan faydalanır. 5. Müzelerdeki yapıtlardan esinlenerek çeşitli çalışmalar oluşturmanın kendi kültür birikimine katkılarını açıklar. 6. Oluşturduğu görsel çalışmalarını sergilemekten haz alır. 7. Ülkemizde müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. yerlerin olmasından gurur duyar. 	<p>Sanat Eleştirisi ve Estetik</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sanat yapıtını açıklarken, analiz ederken, yargılarken ve eleştirirken kritik düşünme becerilerinden faydalanır. 2. Sanatçının yapıtında yansıtmış olduğu duyguyu ve düşünceleri açıklar. 3. Görselliğin anlatımları aktarmadaki etkisini ifade eder. 4. Sanatçıların sanat yapıtını neden ürettiklerini açıklar. 5. Şahsi düşüncelerin ve değer yargılarının sanat yapıtının yorumlanmasındaki etkisini söyler. 6. Sanat yapıtının duygu, his ve estetik düşünceyi harekete geçirdiğini ifade eder.

Tablo 4.6 incelendiğinde 2018 Öğretim Programının **Görsel İletişim ve Biçimlendirme** öğrenme alanına ait kazanımlar incelendiğinde, çoğu kazanımların güncel olmasıyla beraber bazı ifadelerin 2006 Öğretim Programına ait kazanımlarla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Örneğin K2’de “Farklı materyal ve teknikler kullanarak sanat çalışması oluşturur.” ile K9’da “Görsel sanatlarda çalışmasını oluştururken tasarım ilke ve elemanlarını kullanır.” ifadelerinin 2006 Öğretim Programının Görsel Sanatlarda Biçimlendirme öğrenme alanına ait olan K1,K2, K4, K7 ve K8’deki ifadelerle yakın anlamlı olduğu görülmektedir.

Kültürel Miras öğrenme alanına yönelik kazanımlar incelendiğinde, K4’deki “Anadolu uygarlıklarına ait eserleri müzeler aracılığıyla inceler.” ifadesinin Müze Bilinci öğrenme alanındaki K3’deki “Eserler aracılığıyla Anadolu uygarlıklarını tanır.” ifadesi ile Anadolu uygarlıklarına değinildiği söylenebilir. Ayrıca kültürel miras öğrenme alanı içerisindeki kazanımlarda geleneksel sanatlara değinildiği görülmektedir. Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanı incelendiğinde çoğu kazanımların yenilendiği görülmektedir.

“Tablo 4.7. 2006 ve 2018 programlarının 7. Sınıf kazanımları.”

2006 Gsd Öğretim Programı 7. Sınıf Kazanımları	2018 Gsd Öğretim Programı 7. Sınıf Kazanımları
<p>Görsel Sanatlarda Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Çeşitli sanat dallarından faydalanarak sanatsal çalışmalar yapar. 2. Figür ve nesnelerin geometrik biçimlerini algılar. 3. Figür ve nesneleri sade bir anlayışla geometrik şekillere dönüştürür. 4. Çalışmalarında görsel biçimlendirme ilkelerinin ayrımını yapar. 5. Sanat ilkelerine doğadan ve çevreden örnekler verir. 6. Kompozisyon çalışmalarında çeşitli renkleri kullanır. 7. Pozitif ve negatif şekilleri ilişkilendirir. 8. Çeşitli görsel sanat kuralları ile izlenim, duygu ve düşüncelerini ifade eder. 9.Çalışmalarını sergilemekten, çevresindekilerle paylaşmaktan zevk alır. 	<p>Görsel İletişim ve Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Görsel sanat çalışmalarına yönelik uygulama aşamalarını eskiz defterine uygular. 2. Görsel sanat çalışmasında sanat tekniklerini birlikte kullanır. 3. Görsel sanat çalışmasında bir anını hikâyeleştirerek çizim yapar. 4. Geleneksel ve yeni sanatsal teknikleri ve malzemeleri çalışmasında kullanır. 5. Çeşitli perspektif tekniklerini çalışmasında uygular. 6. Gözlem yoluyla sanatsal çalışmalar yapar. 7. Üç boyutlu çalışmalarda atık malzemeleri kullanır. 8. Görsel sanat çizimlerini meydana getirirken tasarım ilke ve elemanlarını kullanır.
<p>Görsel Sanat Kültürü</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sanat eseri oluşumunda doğanın etkisini örneklerle açıklar. 2. Çeşitli duygu durumlarının sanatsal özgünlüğe katkısının farkına varır. 3. Görsel sanatlardaki soyut ve somut ifadeleri ayırt eder. 4. Grafik tasarımda sembol, işaret, renk ve lekelerin fonksiyonlarını ayırt eder. 5. Piktogramların görsel sembollerde hayattaki önemini algılar. 6. Yapıtların konusunu göz önüne alarak, sanatçının çevreden nasıl etkilendiğini söyler. 7. Toplum ile sanatçı arasında sanatın iletişim aracı olduğunu söyler. 8. İlgilendiği sanatçı ve sanat eserleri hakkında inceleme yapar. 9. Güzellik kavramlarının kültürel öğelere göre farklılaştığını belirtir. 10. Bir yapıtın çok benzerlik olmamasını tartışır. 11. Çevresindeki yöresel özelliklerden faydalanarak görsel çalışmalar yapar. 	<p>Kültürel Miras</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sanat yapıtlarındaki üslupları ifade eder. 2. Tarih, kültür ve görsel sanatların karşılıklı olarak nasıl etkilendiğini söyler. 3. Sanatçıların çevreye sağladığı faydaları ifade eder. 4. Tarihsel olguların sanat yapıtları üzerindeki etkileri analiz eder.

“Tablo 4.7. Devamı. 2006 ve 2018 programlarının 7. Sınıf kazanımları.”

Müze Bilinci	Sanat Eleştirisi ve Estetik
<ol style="list-style-type: none"> 1. Evrensel ve ulusal kültür ürünlerinin müzeler aracılığıyla geçmişten günümüze taşındığını bilir. 2. Ulusal kültürüne sahip çıkmanın önemini açıklar. 3. Tarihi eserlerle sanat eserlerinin kayıt altına alınması gerektiğinin önemini bilir. 4. Sanat eserinin özelliklerini kavrar. 5. Tarihi eserlerin özelliklerini söyler. 6. Tarihi eser ve sanat eseri özelliklerini belirler. 7. İlgilendiği sanat eserleri hakkında bilgi edinir. 8. Bulunan tarihi eserlerin müzeye ulaştırılmasında gereken hususları söyler. 9. Kültürel mirastaki yapıtların, kaçakçılık sonuçlarını açıklar. 10. Ülkemizde müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. yerlerin olmasından gurur duyar.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sanat yapıtında ele alınan görüş, konuları ve sembolleri açıklar. 2. Sanat eleştirisi tekniğini kullanarak sanat yapıtını değerlendirir. 3. Sanat yapıtlarının oluşturulma aşamalarını kıyaslar. 4. Sanatçının yapıtlarına yansıttığı üslubunun farkına varır. 5. Sanat yapıtlarını kişisel ve bağlayıcı bilgilerle analiz eder. 6. Sanat yapıtında toplumsal ve kültürel etkileri açıklar. 7. Modern medyadaki şekil, yazı ve sembollerin yönlendiriciliğini ifade eder. 8. Bilgi ve deneyimlerin sanat eserine yönelik bakış açısını nasıl etkilediğini açıklar.

Tablo 4.7 incelendiğinde 2018 Öğretim Programının Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına ait kazanımlar incelendiğinde, çoğu kazanımların güncel olmasıyla beraber bazı ifadelerin 2006 Öğretim Programına ait bazı kazanımlarla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Örneğin K2’ de “Görsel sanat çalışmasında sanat tekniklerini birlikte kullanır.” ifadesi 2006 Öğretim Programının Görsel Sanatlarda Biçimlendirme öğrenme alanına ait olan K8 “Çeşitli görsel sanat kuralları ile izlenim, duygu ve düşüncelerini ifade eder.” kazanımı ile yakın anlamlı olduğu görülmektedir.

2006 Öğretim Programının Müze Bilinci öğrenme alanı ile 2018 Öğretim Programının Kültürel Miras öğrenme alanına ait kazanımlar incelendiğinde kazanımlar arasında benzerlik olmadığı gözlenmektedir. Yalnızca Kültürel Miras öğrenme alanına ait “Sanat eserlerindeki üslupları açıklar.” kazanımı ile Müze Bilinci öğrenme alanına ait “Sanat eserinin özelliklerini kavrar.” kazanımı ile ilişkilidir fakat anlam farklılıkları büyüktür. Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanına ait “Sanat yapıtlarını değerlendirilmesinde sanat eleştirisi yöntemini kullanır.” ifadesinin, Görsel Sanat Kültürü öğrenme alanına ait bazı kazanımlara anlam bakımından benzediği görülmektedir.

“Tablo 4.8. 2006 ve 2018 programlarının 8. Sınıf kazanımları.”

2006 Gsd Öğretim Programı 8. Sınıf Kazanımları	2018 Gsd Öğretim Programı 8. Sınıf Kazanımları
<p>Görsel Sanatlarda Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Şiir, öykü, masal, mitoloji, karikatür vb. alanlarla bağlantı kurarak görsel çalışmalar yapar. 2. Ton derecelendirmesiyle derinlik oluşturarak görsel çalışmalar yapar. 3. Sanat öğelerden faydalanarak yaratıcı kompozisyonlar oluşturur. 4. Coğrafi ve kültürel öğelerin renk seçiminin rolünü söyler. 5. Hislerini, fikirlerini ve izlenimlerini görsel sanat kurallarıyla ifade eder. 6. Kişiyi özgü çizimler olduğunu algılar. 7. Çalışmalarını sergilemekten çevresindekilerle paylaşmaktan hoşlanır. 	<p>Görsel İletişim ve Biçimlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Görsel sanat çalışmalarını eskiz defterinde oluşturur. 2. Çalışmalarını kapsayan bir sunum dosyası oluşturur. 3. Çağdaş sanattan faydalanarak göç oluşturur. 4. Görsel sanat çalışmalarında yazı ve görselleri kullanır. 5. Görsel sanat çalışmalarında güncel durumları kullanır. 6. Çeşitli perspektif tekniklerini çalışmada uygular. 7. Farklı bakış açısıyla ve gözlem yoluyla çizimler yapar. 8. Farklı materyaller kullanarak üç boyutlu çalışmalar oluşturur. 9. Görsel sanat çizimlerini meydana getirirken tasarım ilke ve elemanlarını kullanır.
<p>Görsel Sanat Kültürü</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sanatta kendine has bir anlatımın olduğunu bilir. 2. Sanatta anlatımların evrensel olduğunu farkına varır. 3. Çeşitli sanat akımlarından bilgi edinir. 4. Çeşitli ifadelerin sanat dalını oluşturduğunun farkına varır. 5. Görsel sanatlarla düşünce ve duygularını farklı dallarla ifade eder. 6. Sanat yapıtındaki görsel biçimlendirmeyi tasarım ilkelerine göre nasıl yapıldığını açıklar. 7. Evrensel ve ulusal sanat eserleri sanatçıların yaşam hikayelerini öğrenmeye isteklidir. 8. Eserlerdeki konu çeşitliliğini araştırır. 9. Sanat eserlerinin oluşumunda, dönemin düşünce, inanç, coğrafi özellikler gibi çeşitli olayların etkisini söyler. 10. Kültürleri geleceğe taşıma yolunda olan sanata ilişkin örnekleri söyler. 11. Teknoloji gelişimlerinin görsel sanata etkisini ifade eder. 12. Hislerini, fikirlerini ve izlenimlerini görsel sanatlarla ifade eder. 13. Sanat yapıtı hakkında bir fikrini söyler. 	<p>Kültürel Miras</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sosyal, ekonomik ve siyasi etmenlerden sanatın ne şekilde etkilendiğini ifade eder. 2. Sanat toplumdaki görevlerini açıklar. 3. Sanat yapıtlarını malzeme, çağ ve üsluba göre kıyaslar. 4. Müzelerdeki yapıtların korunmasının önemli olduğunu söyler.

“Tablo 4.8. Devamı. 2006 ve 2018 programlarının 8. Sınıf kazanımları.”

Müze Bilinci	Sanat Eleştirisi ve Estetik
<ol style="list-style-type: none"> 1. Türk müzeciliğinin kurulmasını sağlayan kişileri araştırır. 2. Eserlerin müzeye nasıl ulaştığını araştırır. 3. Sanal müze ziyaretleri yapar. 4. Teknoloji üzerinden araştırdığı müzeleri tanıtan çalışmalar yapar. 5. Teknolojiden yararlanarak kültürel mirasa sahip çıkmanın önemini kavrar. 6. Müzedeki eser, tarihi yapı ve anıtlardan yola çıkarak görsel çalışmalar uygular. 7. Ülkemizde müzeler, sanat galerileri, ören yerleri, vb. yerlerin olmasından gurur duyar. 8. Tarih, kültür ve görsel sanatların ilişkisini fark eder.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sanat yapıtındaki görselliğın anlatımları aktarmada olan etkisini ifade eder. 2. Deneyim ve bilginin etkisiyle sanat yapıtını değerlendirir. 3. Estetiğın açıklamasını sanatla ilişkilendirerek ifade eder. 4. Arkadaşlarının ve kendi çalışmasını yorumlar. 5. Sanatın tanımlamasını yapar. 6. Modern medyadaki şekil, yazı ve sembollerin yönlendiriciliğini ifade eder. 7. Yaygın olan kültürün çağdaş görsel sanatlarını nasıl etkilediğini analiz eder.

Tablo 4.8 incelendiğinde 2018 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programına ait toplam kazanım sayısı 2006 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı’ndan sayıca az olduğu gözlenmektedir. 2006 Öğretim Programının Görsel Sanatlarda Biçimlendirme öğrenme alanı ile 2018 Öğretim Programının Görsel İletişim ve Biçimlendirme öğrenme alanına ait kazanımlar incelendiğinde; K3 ile K9’un bazı değişikliklerle benzer oldukları gözlenmektedir. 2018 programında eskiz defteri, sunum dosyası gibi yeni ifadelere yer verilmiştir. 2006 Öğretim Programının Müze Bilinci öğrenme alanı ile 2018 Öğretim Programının Kültürel Miras öğrenme alanına ait kazanımlar incelendiğinde kazanımlar arasında benzerlik olmadığı gözlenmektedir.

Görsel Sanat Kültürü öğrenme alanındaki kazanım sayısına göre Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanındaki kazanım sayısında azalma olduğu görülmektedir. Ayrıca bu öğrenme alanlarına ait kazanımlar incelendiğinde kazanımlar arasında benzerlik olmadığı gözlenmektedir. K5’deki “Sanatın tanımlamasını yapar.” ifadesinin karşılığında rastlanmamıştır. Ancak, K6’da “Sanat eserinde görülen görsel biçimlendirme öğelerini tasarım ilkelerine göre nasıl yapıldığını söyler.” ifadesi ile ilişkilidir, fakat anlamını tam olarak karşılamamaktadır.

4.2 İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

“2006 Görsel Sanatlar Programı ile 2018 Görsel Sanatlar Programı arasında öğrenme alanı bakımından ne tür farklar vardır?” şeklindeki ikinci alt probleme yer verilmiştir.

2006 programı öğrenme alanı Görsel Sanatlarda Biçimlendirme, Görsel Sanat Kültürü ve Müze Bilinci olarak üç öğrenme alanları doğrultusunda hazırlanmıştır. 2018 programı ise

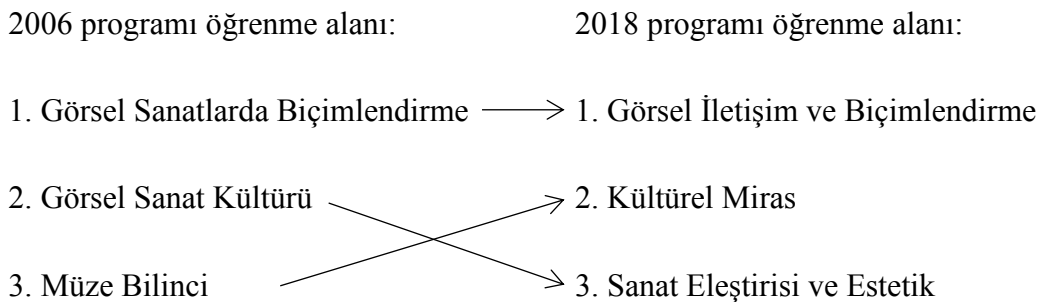
Görsel İletişim ve Biçimlendirme, Kültürel Miras ile Sanat Eleştirisi ve Estetik şeklinde üç öğrenme alanı doğrultusunda hazırlanmıştır.

2018 öğretim programında üç temel öğrenme alanlarından bahsedilmiştir: Bunlardan Görsel İletişim ve Biçimlendirme alanı dersin sanatsal uygulamaya yönelik boyutunu içerir. Bu öğrenme alanında öğrencilerin, (MEB, 2018: 11)'de belirtildiği gibi görsel sanatlar çalışmasında tasarım elamanlarından (çizgi, renk, denge, hareket, hacim, perspektif, kompozisyon, form) ve sanat ilkelerinden (birlik, ritim, uyum, vurgu, denge, oran, benzerlik, hareket, karşıtlık) faydalanmaları amaçlanmaktadır.

Diğer bir öğrenme alanından Kültürel Miras ile öğrencilerin müze yoluyla görsel sanatları bağdaştırmaları, tarihsel sürecini araştırmaları, çözümlenmeleri ve yorumlayabilmeleri amaç edinmiştir. Bu sayede yaparak-yaşayarak öğrenmelerine uygun öğrenme ortamları da sağlanmış olmaktadır.

İlköğretim görsel sanatlar ders programındaki Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanıyla öğrencilerin gördükleri eserlere ilişkin açıklama, yorumlama analiz ve yargı gibi eleştiri yöntemlerine göre incelemeleri amaçlanmaktadır. Sanat Eleştirisi ve Estetik alanındaki çalışmalar, öğrencilerin çeşitli zekâ türlerini kullanarak yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlaması açısından önemlidir.

2006 programında Görsel Sanatlarda Biçimlendirme olarak bulunan öğrenme alanı 2018 programında Görsel İletişim ve Biçimlendirme halini aldığı gözlenmektedir. Ayrıca 2006 programı öğrenme alanının Müze Bilinci ile 2018 programı Kültürel Miras öğrenme alanındaki isim farklılığının yanı sıra benzer içeriklere sahip oldukları gözlenmektedir. Ek olarak 2006 programı Görsel Sanat Kültürü ile 2018 programı Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanının içerik açısından benzer oldukları tespit edilmiştir. 2006 programı öğrenme alanının 2018 programı öğrenme alanına dönüşümü şekil 4.2'de belirtilmiştir.

Şekil 4.2. Genç, 2015

4.3 Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

“2006 Görsel Sanatlar Programı ile 2018 Görsel Sanatlar Programı arasında öğrenme-öğretme süreci bakımından ne tür farklar vardır?” şeklindeki üçüncü alt probleme yer verilmiştir.

2006 öğretim programının öğrenme ve öğretme süreciyle alakalı açıklamalar “Öğrenme ve Öğretme Süreci” başlığı olarak verilmesinin yanı sıra öğrenme ve öğretme süreciyle alakalı açıklamaların olduğu bölüme yer verildiği gözlenmektedir. Bu bölümde güdülenme, ders hazırlığı, bilgi paylaşımı, uygulama ve değerlendirme başlıkları detaylı bir şekilde açıklanarak yer verildiği gözlenmektedir. 2018 programında ise öğrenme ve öğretme sürecine yönelik açıklamalar “Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı’nın Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar” olarak isimlendirildiği görülmektedir. Bu hususlar 2018 öğretim programında 19 madde ile açıklanmıştır.

4.4 Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

“2006 Görsel Sanatlar Programı ile 2018 Görsel Sanatlar Programı arasında ölçme ve değerlendirme bakımından ne tür farklar vardır?” şeklindeki dördüncü alt probleme yer verilmiştir.

2006 Öğretim Programında “Açık Uçlu Sorular, Doğru-Yanlış Türleri Sorular, Eşleştirme Test Türleri, Kısa Cevaplı Soru Türleri, Çoktan Seçmeli Soru Türleri, Gözlem, Görüşmeler, Öz Değerlendirmeleri, Grup Değerlendirmeleri, Kontrol Listesi, Derecelendirme Ölçeği, Performans Değerlendirmesi” gibi ölçme ve değerlendirme basamaklarına detaylı olarak yer verildiği görülmektedir. 2018 öğretim programına bakıldığında ölçme ve değerlendirme kısmı 7 maddelik açıklama halinde, öğretim programlarındaki ölçme ve değerlendirme uygulamalarına özgü ilkelerin yer aldığı görsel sanatlar alanına has olmayan genel nitelikli bir metin halinde verildiği görülmektedir.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Eğitimde, gelecekte çağın gerektirdiği gelişmeler ve değişimler doğrultusunda şartlara uygun olarak öğretim programlarının yenilenmesi gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında öğretim programlarını eğitim sistemi içinde uygulama alanlarının ve toplumun gereksinimlerini dikkate alarak oluşturmak zorundadır. Aksi durumda gereksinimleri karşılamayan öğretim programlarının eğitime katkısından söz edilemez. Literatürde (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 18) tarafından da belirtildiği gibi ders programları, kişileri tanımada uzmanlık alanına sahip eğitimciler aracılığıyla hazırlanmalı, her düzeye uygun, günümüz gelişen değerler ile kültürel değerleri içinde bulunduran, özgün, üretken ve yapıcı özellikte kişileri yetiştirme odaklı olması sağlanmalıdır.

2006 Öğretim Programında kazanımlar etkinlik örnekleri ve açıklamalar daha detaylı ele alınırken 2018 Öğretim Programında bazı kazanımlara açıklamalar eklenmiştir. Ayrıca Öğretim Programında kazanımlarla ilgili etkinlik örneklerine de yer verilmemiştir. 2006 programında kazanımlara, etkinliklere vb. gibi bazı öğelere ayrıntılı bir şekilde yer verilmesi öğretmenleri hazır etkinliklere yöneltmiştir. 2018 programı doğrultusunda ezberci bir eğitim anlayışının önüne geçilerek öğretmenlerin öğretim programlarında verilen kazanımlara yönelik özgün etkinlikler hazırlaması sağlanmıştır.

2018 ve 2019 eğitim öğretim yılları itibari ile tüm sınıf seviyesinde uygulanmaya başlayan görsel sanatlar öğretim programı, öğrenci merkezli bir yaklaşımla öğrenme sürecinde öğrencinin aktif olduğu, kendi öğrenmelerini yönetmesini amaçlayan, öğretmenlerin ise bu süreci yönlendirmelerini ve rehberlik etmelerini sağlayan, dersler arası disiplinleri dikkate alan süreç odaklı bir anlayışla geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu açıdan bakıldığında güncellenen öğretim programının ilköğretim basamağındaki eğitime önemli katkılar sunduğu söylenebilir. Genç (2015) “Niçin yeni (GSD) Programı?” başlığı altında yeni sistemde program hazırlama yaklaşımının, programın yeni sistemin sade, kolay anlaşılır ve uygulama esnasında öğretmenlere esneklik sağlayan bir yapıda hazırlanmasının gerektiğinin, görsel sanatlar dersinin yalnızca biçimlendirmeye yönelik bir ders olmamasından kaynaklanan öğrenme alanlarının belirlenmesi olarak belirtmiştir.

Araştırmada 2018 görsel sanatlar öğretim programında sınıf düzeyleri dikkate alınarak basitten karmaşığa ilkesinin özellikle birinci ve ikinci sınıflarda doğru bir şekilde uygulanmadığı tespit edilmiştir. Yurdakal'ın (2019: 241) yapmış olduğu araştırmaya katılan uzmanlar, bir ve ikinci sınıf öğrencilerinin özellikle soyut düşünme ve zihinsel gelişim evrelerinde yaşanan zorluklar sebebiyle kazanımların sadeleştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu nedenle uzmanlar tarafından 2018 görsel sanatlar öğretim programındaki kazanımların öğrencilerin yaş düzeylerine göre uygun olmadığı belirtilmiştir. Uzmanların verdikleri cevaplar ve elde edilen sonuçların aynı doğrultuda olduğu görülmektedir.

2006 ve 2018 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programları üç öğrenme alanından oluşmaktadır. 2006 da “Görsel Sanatlarda Biçimlendirme” olarak geçen öğrenme alanı, 2018 de “Görsel İletişim ve Biçimlendirme” olarak “Müze Bilinci” öğrenme alanı 2018 programında “Kültürel Miras” olarak “Görsel Sanat Kültürü” öğrenme alanı ise 2018 programında “Sanat eleştirisi ve Estetik” öğrenme alanı olarak güncellenmiştir.

2006 ve 2018 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programlarının öğrenme alanlarına bakıldığında her iki programın öğrenme alanları her sınıf düzeyine göre ayrı ayrı başlıklar halinde açıklanmıştır. Ancak bu öğrenme alanları benzer içeriklere sahip olsa da isim değişikliğine uğramıştır. Bu çalışmada ulaşılan bulgular sonucunda görsel sanatlar dersi öğretim programı içerisinde bulunan 2006 ve 2018 görsel sanatlar dersi öğretim programlarındaki kazanımlar arasındaki farklara bakıldığında 2018 programına ait kazanımların sayıca azaltıldığı görülmektedir. Ayrıca bazı kazanımlarda açıklamaya yer verilmediği görülmektedir. 2018 programında bu türden yapılan değişiklik programın sadeleşmesini, öğretmen ve öğrencilerin daha fazla inisiyatif almalarını sağlamalarını gerektirmektedir.

2006 programında öğrenme ve öğretme süreciyle ilgili yapılması gereken çalışmalara yer verildiği ve ders planına yönelik örneklerin ekleriyle birlikte kapsamlı bir şekilde yer verildiği görülmektedir. Buna karşın 2018 öğretim programının ise 2006 programına göre daha sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın sonucunda bulguların değerlendirilmesi ile görsel sanatlar dersi öğretim programı içerisinde bulunan öğrenme ve öğretme süreci ile ilgili açıklamalar 2006 yılı öğretim programında daha detaylı bir şekilde açıklanırken 2018 programının önceki programa göre 19 madde ile sınırlı olduğunu söyleyebiliriz. Bu durumda 2018 programının sadeleştiği ve anlaşılabilirlik yönünden avantajlı olduğu düşünülebilir. Öğretme süreci ile ilgili olarak 2018 programının disiplinlerarası bağlantılara önem verdiği

ve öğrenme alanlarının sarmal işlenmesi gerektiğine daha fazla vurgu yapmaktadır. Disiplinlerarası eğitim için Jacobs, (1989: 10) öğrencilere uyarıcı ve motive edici olanakların sunulduğunu belirtmektedir. Görsel sanatlar için farklı disiplinlerin bir araya gelmesi gerektiği Boland, (1986: 22) tarafından belirtilmektedir. Görsel sanatlar programının disiplinlerarası olması yanında görsel sanat iç disiplinleri de (görsel sanatlar öğrenme alanları) sağlaması gerektiği belirtilmektedir (Clark ve Zimmerman, 2004: 109–101).

Canikoğlu (2016) yapmış olduğu araştırmanın neticesinde 2018 öğretim programı, öğrencilerin çok boyutlu düşünebilen, yorumlama yapabilen ve kendini ifade edebilen bireyler olabilmesi açısından olumlu katkı sağlayacağı saptanmıştır. Anket çalışması sonucuna göre öğretmenlerin yarısının içerik ve konu bakımından yeniliklerin öğrencilerin sanata olan bakış açılarının gelişmesinin yanında kişisel gelişimlerine de katkı sunacağını görüşüne varmışlardır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bildirmiş oldukları bu görüşler ile bahsedilen bu yargılar bu çalışma arasında benzerlik göstermektedir.

2006 programında aşağı yukarı tüm kazanımlarda kullanılacak olan değerlendirme yöntemlerine ayrıntılı bir şekilde yer verildiği görülmektedir ancak 2018 programında bu açıklamaların ayrıntılı olarak ifade edilmediği görülmektedir.

2006 programının ölçme ve değerlendirme bakımından 2018 programına göre daha açıklayıcı ifadelerle belirtildiği söylenebilir. Her iki yılın öğretim programına bakıldığında hem ürün hem süreç odaklı ölçme ve değerlendirme anlayışının benimsendiği görülmektedir. 2018 programının daha sade nitelikte olduğu görülmektedir. Bu durum öğretmenin program ve değerlendirme konusunda daha net görüşlere sahip olmasını sağlamaktadır. Ayrıca öğretmene daha fazla inisiyatif sağlayarak değerlendirmeyi kendi öğrencilerine daha uygun bir düzeyde yapmasına imkân vermektedir.

Araştırmada 2006 programında değerlendirme yöntemlerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı görülmektedir ancak 2018 programında ayrıntılı olarak ifade edilmediği tespit edilmektedir. Baş'ın (2009), bulgular doğrultusunda yeni GSD ilköğretim programının değerlendirme süreci ile ilgili elde edilen en önemli sonuç; değerlendirme sürecinin eskisine göre, geniş tutulmadığı hakkında öğretmenlerin kararsız görüş bildirmeleri bu araştırmanın sonucu ile aynı doğrultudadır.

5.2. Sonuç

2006 Öğretim Programı ile 2018 Öğretim Programında yapılandırmacılık eğitim felsefesinin ilkeleri esas alınarak hazırlanmıştır. Her iki programda öğrenci merkezli yaklaşımın esas alındığı görülmektedir. Amaçlar bakımından incelendiğinde 2006 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda programın amaçlarına "Görsel Sanatlar Dersinin Genel Amaçları" olarak yer verilirken bu amaçlar, 2018 programında "Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları" başlığı altında verilmiştir. 2006 Öğretim Programında genel amaçlar bireysel ve toplumsal, algısal, estetik ve teknik amaçlar olmak üzere dört gruba ayrılarak toplam 28 maddeyle ifade edilirken 2018 Öğretim Programında, bireyin Görsel Sanatlar eğitimi alması onun bir sanatçı veya çok üstün yeteneklere sahip olmasını gerektirmez. Görsel Sanatlar eğitimi, bireyin kendini ifade edebilme, estetik bilinç kazanma gibi kişisel yaşantısına katacağı olumlu edinimler ve toplumlar açısından avantajlar sağladığından her düzeydeki yaş grubundan bireyler için bir gereksinimdir (MEB, 2018: 8). Doğrultusunda dersin özel amaçları 11 madde ile ifade edilmiştir. Amaçlar boyutunda bakıldığında 2006 Öğretim Programında daha kapsamlı açıklamaların yapıldığı, 2018 Öğretim Programında ise daha kısa açıklamaların yapıldığı görülmüştür. 2006 Öğretim Programı ve 2018 Öğretim Programı amaçlarına ifade ediliş yönünden bakıldığında farklılıklar görülmektedir. 2006 Öğretim Programında genel amaçlardaki ifadeler "sağlamak, geliştirmek, kazandırmak, vardırabilmek" şeklinde iken; 2018 Öğretim Programında özel amaçlardaki yargılar "değerlendiren, sorgulayan, izleyen, koruyan, ifade eden, ilişkilendiren, gösteren, tanıyan" şeklinde ifade edilmiştir.

Ulaşılan sonuçlar araştırmanın alt problemleri doğrultusunda ayrıca sunulmuştur.

5.2.1 Birinci alt probleme yönelik sonuçlar

2006 GSÖP'de yer alan toplam kazanım sayısı 203 iken 2018 GSÖP'de 145'e düşürülmüştür. Bu bağlamda 2018 GSÖP'deki kazanım sayısının %28,5 oranında azaltıldığı tespit edilmiştir. 2006 Öğretim Programında kazanımlar etkinlik örnekleri ve açıklamalar kısmıyla daha detaylı olarak ele alınırken 2018 Öğretim Programında bazı kazanımlara açıklamalar eklenmiştir ancak kazanımlarla ilgili etkinlik örneklerine yer verilmemiştir. Bu açıdan 2018 GSÖP'nin sınırlılığa sahip olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra yeni güncellenen öğretim programında sınıf düzeyleri dikkate alınarak basitten karmaşığa ilkesinin özellikle birinci ve ikinci sınıflarda doğru bir şekilde uygulanmadığı tespit edilmiştir.

5.2.2 İkinci alt probleme yönelik sonuçlar

2006 ve 2018 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programlarının 3 öğrenme alanına ayrıldığı görülmektedir. 2006 GSÖP’de “Görsel Sanatlarda Biçimlendirme” olarak geçen öğrenme alanı, 20018 GSÖP’de “Görsel İletişim ve Biçimlendirme” olarak “Müze Bilinci” öğrenme alanı 2018 programında “Kültürel Miras” olarak “Görsel Sanat Kültürü” öğrenme alanı ise 2018 programında “Sanat eleştirisi ve Estetik” öğrenme alanı olarak güncellenmiştir. Her iki programda öğrenme alanları her sınıf düzeyine göre ayrı ayrı başlıklar halinde açıklanmıştır. 2018 Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının öğrenme alanlarından “Görsel İletişim ve Biçimlendirme”, “Kültürel Miras” ve “Sanat Eleştirisi ve Estetik” şeklinde güncellenmesi öğrencinin uygulama çalışmalarının yanı sıra sanat eserleriyle de tanışarak sanata karşı daha bilinçli hale gelmesi sağlanmıştır.

5.2.3 Üçüncü alt probleme yönelik sonuçlar

Eğitim durumları bakımından 2006 ve 2018 öğretim programları karşılaştırıldığında 2006 programında öğrenme ve öğretme süreciyle ilgili olan açıklamaların daha detaylı bir şekilde yer aldığı, süreç içerisinde yapılması gereken çalışmalara yer verildiği ve ders planına yönelik örneklerin ekleriyle birlikte kapsamlı bir şekilde yer verildiği görülmektedir. Buna karşın 2018 öğretim programının ise 2006 programına göre daha sınırlı olduğu söylenebilir. Ayrıca 2018 öğretim programında etkinlik örneklerinin olmaması ve bazı kazanımların açıklamalarının ifade edilmemesi programda sadeleştirme olarak görülmektedir.

5.2.4 Dördüncü alt probleme yönelik sonuçlar

2006 ve 2018 öğretim programları ölçme ve değerlendirme boyutu bakımından incelendiğinde, iki program arasında farklar olduğu görülmektedir. 2006 programında aşağı yukarı tüm kazanımlarda kullanılacak olan değerlendirme yöntemlerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı görülmektedir ancak 2018 programında bu açıklamaların ayrıntılı olarak ifade edilmediği tespit edilmektedir. 2018 programında yaklaşık 1 sayfa açıklama olduğu görülmektedir. Bundan dolayı 2006 programının ölçme ve değerlendirme bakımından 2018 programına göre fazla ayrıntı içerdiği söylenebilir. Her iki yılın öğretim programına bakıldığında hem ürün hem süreç odaklı ölçme ve değerlendirme anlayışının benimsendiği görülmektedir.

5.3. Öneriler

Bu başlık altında araştırma sonuçlarına göre, sonraki yıllarda yapılabilecek olan program güncellemelerine yönelik önerilere yer verilmiştir.

2018 programında kazanım sayısının 2006 programına kıyasla azaltıldığı görülmektedir. Bu değişikliğin nedeni olarak öğrencilere kazandırılması yönünden kazanım sayısının fazla olması etkili olmuş olabilir. Bundan dolayı ilerleyen zamanlarda öğretim programlarında güncellenecek kazanım sayıları belirlenirken uygulanmakta olan 2018 Görsel Sanatlar Öğretim Programında yer alan kazanımların ne kadarının hangi düzeyde kazandırılabilirdiğinin tespit edilmesi adına çalışmalar yapılabilir. Buna ek olarak kazanımlar oluşturulurken basitten karmaşığa ilkesi dikkate alınarak sınıf düzeylerine göre hazırlanabilir. Ayrıca öğretmen görüşlerini dikkate alarak kazanımlarla ilgili daha fazla açıklamaya yer verilebilir.

2018 programında 2006 programındaki gibi etkinlik örneklerine ve açıklamalarına yer verilmemesi dikkat çekmektedir. Öğretmenlere rehber olması açısından, 2006 programında olduğu gibi etkinlik örneklerine yeniden yer verilebilir. Buna ek olarak 2006 programına ve 2018 programına uygun olarak hazırlanan öğretmen kılavuz kitabı gibi öğrencilere yardımcı kaynak niteliğinde görsel sanatlar dersi kitabı hazırlanıp dağıtımı sağlanabilir. Ayrıca 2006 programında yer alan hoşgörü ve misafirperverlik gibi değer yargılarının bulunmaması bir eksiklik olarak düşünülmekte olup bu değerler güncellenen programlara yeniden eklenebilir.

Öğretim programlarında değişiklik yapılırken teknoloji alanındaki gelişmeler ve değişimler dâhilinde ihtiyaçlara yönelik olarak hazırlanması beklenen öğretim programının sade, işlevsel ve bilimsel yanının güçlü olmasına dikkat edilebilir.

Ölçme ve değerlendirme açısından bakıldığında görsel sanatlar alanına ait açıklamalar kısmına yer verilmediği görülmektedir. Bu açıdan 2006 programındaki gibi detaylı açıklamalara yer verilerek etkili bir ölçme ve değerlendirmenin yapılması sağlanabilir.

Program değişikliği yapılacak olan görsel sanatlar dersi öğretmenleriyle görüşme yapılarak uygulama aşamasında karşılaşılan sıkıntılar ve beklentiler hakkında fikirlerin alınmasıyla programa yönelik bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akkurt, S., & Boratav, O. (2018). *Neden Sanat Eğitimi?*. Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi, 1(1), 54-60.
- Alakuş, A. O. (2009). *Eğitsel eleştiri*. A. O. Alakuş ve L. Mercin (Ed.), *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Alakuş, A. O. (2009). *Çok Alanlı Sanat Eğitimi Uygulamaları*. A. O. Alakuş ve L. Mercin (Ed.), *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Aşlıoğlu, E. (2012). *İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersi Programının Sanat Eğitimi İlkelerinin İncelenmesi*. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 11, 231-240.
- Ayaydın, A. (2015). *Çoklu Zekâ Tabanlı Görsel Sanatlar Eğitimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık
- Ayaydın, A. (2010). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Ölçme Ve Değerlendirme Süreci Üzerine*. Milli Eğitim Dergisi, 40 (187), 240-250
- Aykut, A. (2006). *Günümüzde görsel sanatlar eğitiminde kullanılan yöntemler*. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 1(21), 33-42.
- Aykut, A. (2012). *Sanat eğitiminde estetik*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Baş, Ş. (2009). *Yeni Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tespit Edilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Baltacı, A. (2019). *Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?*. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5 (2).
- Batur, M. (2010). *İlköğretim I. kademe görsel sanatlar dersi öğretim programının kazanımlar ögesinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Boland, D. (1986). *Artistically Talented Students: A Call for Research*. Working Papers in Art Education, 5(1), 16-25.
- Buyurgan, S., Buyurgan, U. (2007). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyükkaragöz, S. (1997). *Program Geliştirme "Kaynak Metinler"*. Konya: Öz Eğitim Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak K., E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (24. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Canikoğlu, G (2016). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'ndaki Görsel İletişim-Biçimlendirme Öğrenme Alanı'nın Uygulanmasında Ortaokul Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görüşleri* Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Clark, G., & Zimmerman, E. (2004). *Teaching Talented Art Students Principles and Practices*. Teachers College Press.
- Çoban, A., Erkuzu, D. (2019). *Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Görsel Sanatlar Dersi*. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 5(2), 239-253.
- Demirel, Ö. (2017). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö., Tuncel, İ., Demirhan, C., & Demir, K. (2008). *Çoklu Zekâ Kuramı ile Disiplinlerarası Yaklaşımı Temel Alan Uygulamalara İlişkin Öğretmen-Öğrenci Görüşleri*. *Eğitim Ve Bilim*, 33 (147), 14-25.
- Dilmaç, O., İnanç, C. (2015). *Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Öz Yeterlik Düzeyleri*. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 4, Sayı 2*, 382-400.
- Edeer, Ş. (2005). *Sanat eğitiminde disiplinlerarası yaklaşım*. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 79-85.
- Erbay, M. (1997). *Sanat eğitiminin önemi*.
- Genç, M. A. (2013). *Üstün Yetenekli Öğrencilerin Görsel Sanatlar Eğitiminde Disiplinler Arası Öğretim Etkinliklerinin Değerlendirilmesi (Konya BİLSEM örneği)*. Doktora tezi. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Genç, M. A. (2015). *Yenilenen Öğretim Programlarının Tanıtımı (Zorunlu Dersler) Kursu*. Hizmet içi Eğitim Enstitüsü, Aksaray.
- Gökay, M. (1998). *İlköğretim İL Basamağında Birleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemine Göre Sanat Eleştirisinin Uygulanması ve Sonuçları*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Gökay, M. (2009). *Görsel Sanatlar Eğitimi*. A. O. Alakuş ve L. Mercin (Ed.), *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Gökay, M. (2009). *Sanat Eğitiminde Tarihsel Süreç*. A. O. Alakuş ve L. Mercin (Ed.), *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Gökay, M. (2010). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Disiplinler Arası Yaklaşım ve Uygulama Örnekleri*. *Türk İslam Araştırmaları Dergisi*, 57(9), 49-60.
- Jacobs, H. H. (1989). *Interdisciplinary Curriculum: Design and Implementation*. USA: ASCD Publications.
- Kasım, K. (2019). *Kültürel Miras Eğitiminin Görsel Sanatlar Dersinde Verilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri* Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kırıçoğlu, O. T. (2002). *Sanatta Eğitim*. (2. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Mercin, L. (2006). *Resim dersini müze kaynaklı oluşturmaya yönelik öğrenme yaklaşımı etkinliklerine göre uygulamanın erişkiye, kalıcılığa ve tutuma etkisi (Diyarbakır ili örneği)*. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- MEB (2006). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar)*. Ankara.

- MEB (2006). *Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretmen Kılavuz Kitabı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- MEB Tebliğler Dergisi, (2006). Sayı 2589, Milli Eğitim Yayınları, Ankara
- MEB (2018). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Özsoy, V. (2007). *Görsel Sanatlar Eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Özsoy, V., Şahan, M. (2009). *Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin İlköğretim 6. Sınıf Resim-İş Dersinde Öğrenci Tutumuna Etkisi*. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(1), 205-227.
- Pekdağ, G.N. (2011). *İlköğretim Görsel Sanatlar Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Pınarbaş, Y. (2010). *Orta Öğretimde Görsel Sanatlar Eğitimi ve Öğretiminin Önemi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sarı, H.N. (2011). *İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Kuramsal Yapı Ve Uygulanabilirlik Açısından Değerlendirmesi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Subaşı, S. (2014). *Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Çocuğun Resimsel Yaratıcılığına Katkıları*. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Çanakkale.
- Şahin, A. (2018). *İlk ve Ortaöğretimde Görsel Sanatlar Dersinin Yeterliliği*. Yüksek Lisans Tezi. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Türe, N. (2007). *Eğitimde ve öğretimde bir araç olarak görsel sanatlar eğitiminin öğrencilere sağladığı katkılar*. Yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ünlüsoy, M. (2019). *Ortaokul Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programına ve Sınıf Ortamında Uygulamaya Yönelik Planlanmış Üç Boyutlu Çalışmalar: Bir Durum Çalışması Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Üstün Vural, D. (2009). *Sanat Eğitiminin Gerekliliği ve İşlevi*. A. O. Alakuş ve L. Mercin (Ed.), *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Üstüner, Ö. (2007). *Disiplinlerarası Sanat ve Sanat Eğitimine Etkileri*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yarımca, Ö. (2011). *Disiplinler arası yaklaşıma dayalı bir durum çalışması*. Akademik Bakış Dergisi, 25, 1-22.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yurdakal, İ. H. (2019). *2018 Görsel Sanatlar Öğretim Programındaki Kazanımların Uygulanabilirliğinin İncelenmesi*. Milli Eğitim Dergisi, 48(223), 231-244.

EKLER

EK-1 2006 Yılı Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Kazanımları

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 1. SINIF KAZANIM TABLOSU ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME		
KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı gibi türlerinden yararlanarak görsel sanat çalışmalarını yapar.</p> <p>2. Görsel çalışmalarında çizgiyi kullanır.</p> <p>3. Dokulu çalışmalar yaparak değişik dokuların farkına varır.</p> <p>4. Görsel çalışmalarında "uzun-kısa", "büyük-küçük", "kalın-ince" unsurları kullanır.</p> <p>5. Değişik malzemeler arasında görsel ilişki kurar.</p> <p>6. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.</p> <p>7. Çalışmalarını sergilemekten ve bu duyguyu çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.</p>	<p>2, 6. Üfleme Oyunu Kâğıt üzerine damlatılan sulu boya ya da renkli mürekkepleri pipetlerle üfleyerek değişik yönlerde çizgisel dağılımlar oluştururlar. Pipet bulunamaz ise öğrenciler kartonları incecek rulo yaparak kendileri de pipet yapabilirler.</p> <p>2, 6. İplerle Resim Kâğıt üzerinde artık ipleri yürüterek sevdikleri bir nesne veya figür oluşturacak şekilde ya da serbest hareketlerle diledikleri düzende yapıştırırlar. İsterlerse kalan boşlukları boyayarak ya da başka artık malzemeleri kullanarak tamamlayabilirler.</p> <p>2, 5, 6. Çizgilerin Yolculuğu Oluklu mukavva üzerine tutkallı boya fırça yardımıyla ya da akıtarak öğrencilerin uygulamaları ve oluklardan akan boyaların çizgileri oluşturduğunu fark etmeleri sağlanabilir.</p> <p>3, 5. En Sevdiğim Canlı... Çünkü... Öğrencilerden, en sevdikleri ağacın, çiçeğin, hayvanın hangisi olduğunu ve sebebini açıklamaları istenir. Doğa ile ilgili duygularını, düşüncelerini, gözlemlerini arkadaşları ile paylaşmaları sağlanır. Gazete, dergi ve broşürlerdeki renkli fotoğraf ya da resimlerden sevdiklerini yırtarak ya da kâğıt makasıyla keserek yüzey üzerine istedikleri düzende yapıştırırlar. Kalan boşlukları renkli resim yaparak tamamlarlar. Öğrenciler aynı konuyla ilgili çeşitli yoğurma maddeleriyle küçük heykelcikler oluşturarak ya da biçimlendirdikleri hamurları herhangi bir yüzey üzerine yapıştırarak rölyef çalışması da yapabilirler.</p> <p>3, 4, 6 . Doğadan Nesnelere Koleksiyon Öğrenciler, gezi sırasında topladıkları çakıl taşı, midye kabuğu, kozalak, ağaç kabuğu ya da kurumuş yaprak, dal gibi doğal malzemelerin her birini şeffaf minik poşetlere yerleştirirler. Daha sonra bunları poşetlerin ağız kısımlarından bir karton panoya zimbalarlar. Bunun yerine, nesnelere kibrit kutularının çekmecelerine yapıştırdıktan sonra yine bir karton panoya istedikleri düzende sabitleyerek de çalışmayı tamamlayabilirler.</p>	<p>[!] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır. (1) Atatürkçülük ile İlgili Konular (6. Kazanım, 1. Konu)</p> <p>1. Sınıfta müzik, şiir, öykü, masal, anı, örnekleri sunularak öğrencilerin sunulan eseri drama yoluyla ifade etmeleri sağlanır. Sunulan eserlerden yola çıkılarak görsel çalışmalar yaptırılır.</p> <p>6. Öğretmen öğrenciyi mümkün olduğunca çok çeşitli malzeme ve teknikle tanıştırmalıdır.</p>
ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANAT KÜLTÜRÜ		
KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Doğada gezi yoluyla edindiği izlenimlerini paylaşır.</p> <p>2. Çevresini çirkinleştirilen olumsuzlukları fark eder.</p> <p>3. Doğayı sevmeyi ve ona saygı duymayı görsel olarak ifade eder.</p> <p>4. Doğadan çeşitli nesnelere seçerek görsel tasarımlar yapar.</p> <p>5. Kendi yaşam alanını düzenlerken doğal çevreyi korumanın gerekliliğini kabul eder.</p> <p>6. Evini, odasını, okulunu, sınıfını düzenli ve temiz tutmanın önemini kabul eder.</p>	<p>1, 2, 3, 4. Gezinti Öğrencilerle, yakın çevrede/okul bahçesinde gezi yapılır. Gezi sırasında öğrencilerden doğayı dikkatli gözlemlemeleri, ilgilerini çeken varlıkları (hayvan, bitki vb.) göstermeleri/söylemeleri istenir. Doğanın, insanlara sunduğu imkân ve kolaylıklar hakkında konuşulur. Doğayı korumazsak yaşanabilecek olumsuzluklar örnekleri ile açıklanır. Daha sonra doğadaki çeşitli nesne ya da canlılara insanların verdiği zararı konu edinilen bir drama yaptırılır. Her bir öğrenci hangi canlıyı ya da nesneyi canlandırmak istiyorsa o rolü alabilir. Ardından konuyla ilgili görsel sanat çalışmaları yaptırılabilir.</p> <p>4. Yapraklı Resim Öğrencilere dökülen kuru ve yeşil yapraklar toplatılır. "Doğa" konulu bir resim yaptırılır. Yeşil yaprakları keserek ya da istedikleri gibi yırtarak kuru yaprakları ise ufalayarak oluşturdukları resim üzerine diledikleri gibi yapıştırırlar. Kalan kısımları sevdikleri bir renkli boyama tekniğini kullanarak doldurabilirler.</p>	<p>[!] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>5. İnsan Hakları ve Vatandaşlık, 56.</p> <p>6. Rehberlik ve Psikolojik Danışma, 3.</p>

ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANAT KÜLTÜRÜ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>7. Gösterilen eserde neler gördüğünü söyler.</p> <p>8. Gösterilen eser ile ilgili duygu ve düşüncelerini açıklar.</p> <p>9. Gösterilen eseri yapan sanatçının adını bilgi dağırcığına katar.</p> <p>10. Gösterilen eserlerin konusu, renkler, figürler, nesnelere vb. unsurlardan yola çıkarak kendine özgü görsel sanat çalışmaları yapar.</p>	<p>8. Ben Olsaydım...</p> <p>Öğretmen, öğrencilere "Çok küçük boyutlu olduğunuzu ve eser içerisinde gezintiye çıktığınızı düşünün. Nereye giderdiniz? Kimin yerinde olmak isterdiniz? O mekânda hangi sesleri duydunuz? Eserin adını bir hareketle, kokuyla veya tatla nasıl ifade ederdiniz? Bu esere sahip olmak ister miydiniz? Eğer sahip olmak isterseniz evinizin hangi köşesinde sergilerdiniz?" gibi sorular yönelterek duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine yardımcı olabilir.</p>	<p>☐1, 2, 3, 4. Hayat bilgisi dersi, "Dün, Bugün, Yarın" teması, "Mevsim değişikliklerine bağlı olarak canlıların yaşamlarındaki değişiklikleri fark eder."</p> <p>☐3,4. Türkçe dersi, "Konuşma" öğrenme alanı, "Duygu düşünce ve hayallerini sözlü olarak ifade eder."</p> <p>☐6. Hayat bilgisi dersi, "Okul Heyecanım" teması, "Sınıfını, okulunu ve çevresini temiz tutmak ve korumak için sorumluluk alır." ve "Benim Eşsiz Yuvam" teması "Kişisel eşyalarını özenli kullanır."</p> <p>☐7. Türkçe dersi, "Konuşma" öğrenme alanı, "Konuşmalarında betimlemeler yapar."</p>

ÖĞRENME ALANI: MÜZE BİLİNCİ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Müze, sanat galerisi, öğrenme yeri, tarihî eser, anıt vb. hakkında fikir sahibi olur.</p> <p>2. Müze, sanat galerisi, öğrenme yeri, tarihî eser, anıt vb. ile ilgili edindikleri kartlar, posterler gibi görsel belgelerle müze köşesi yapmaktan haz duyar.</p> <p>3. Müze, sanat galerisi, öğrenme yeri, tarihî eser, anıt vb. ile ilgili izlenimlerini paylaşır.</p> <p>4. Müzeler, sanat galerileri, anıtlar, öğrenme yerleri ve çevresinden edindiği izlenimlerle görsel tasarımlar yapar.</p>	<p>1. Öğrenme Yerinden Müzeye</p> <p>Öğretmen, öğrencileri öğrenme yerine götürür ya da onlara öğrenme yeri fotoğrafı gösterir. Öğrencilere şu sorular yöneltilir: "Burada neler görüyorsunuz? Sizce bu görüntüler neye benziyor? Eskiden burada insanlar yaşamış olabilirler mi? Nereden anladınız? Sizce burada daha önce yaşamış olan insanlar hangi eşyaları kullanıyorlardı? Kullandıkları eşyalar sizce şimdi nerede? Bulunan eşyalar nereye götürülmüş olabilir?" gibi sorularla öğrencilerin öğrenme yeri ve müze hakkında fikir sahibi olmalarını sağlar. Yöneltilen soruya hiçbir öğrenciden "müze" cevabı alınmazsa öğrencilere bu eserlerin nereye götürülmüş olabileceği sorusunu büyüklerine sormaları istenir. Böylece öğrencilerde merak uyandırılarak bilgiye ulaşma isteği yaratılır.</p> <p>1. "Anısına"</p> <p>Öğretmen, öğrencileri bir anıta götürür ya da bir anıt fotoğrafı gösterir. Daha sonra "Burada ne görüyorsunuz? Hangi amaçla yapılmış olabilir? Bir hikâyesi olabilir mi?" sorularıyla öğrencilerin tahminlerini aldıktan sonra götürdüğü ya da fotoğrafını gösterdiği anıtla ilgili öyküyü anlatır. Ardından "Sizce yerleştirmek için neden burası seçilmiş olabilir?" sorusunu yönelterek anıtlar hakkında öğrencilerin fikir sahibi olmalarını sağlar. Öğrenciler, anıtın kendisinden ya da öyküsünden yola çıkarak görsel sanat çalışmaları yapabilirler.</p> <p>1, 3, 4. "Müzeyi Tanıyorum"</p> <p>Müzeyi tanıtıcı görsel dokümanlar ve materyaller (fotoğraf, broşür, kartpostal vb.) incelenir. Yakın çevrede bulunan bir müze, öğrenme yeri, tarihî yapı, anıt vb. ziyaret edilir. Öğrenciler, müzede veya öğrenme yerlerinde gördüklerini anlatırlar. "Neler gördünüz? Neler hissettiniz? En çok dikkatinizi çeken eser hangisiydi? Neden? Sevdiklerinizin de gittiğiniz müzeyi görmesini ister misiniz?" gibi sorularla öğrencilerin müze ile ilgili izlenimlerini paylaşmalarını sağlar. Daha sonra izlenimlerine yönelik resim yaptırılabilir.</p>	<p>[!] İmkân dâhilinde ve "Müzeler Haftası" (18-24 Mayıs) kapsamında, yakın çevrede bulunan bir müze, öğrenme yeri, tarihî yapı veya anıt ziyaret edilmelidir.</p> <p>[!] Yakın çevrede müze veya öğrenme yeri ziyaret gerçekleştirilemediği takdirde, sınıf içerisinde müzeyi tanıtıcı görsel belgeler ve materyaller incelenmelidir.</p> <p>☐2. Türkçe dersi, "Konuşma" öğrenme alanı, "Bilgi edinmek amacıyla soru sorar."</p> <p>☐3. Türkçe dersi, "Konuşma" öğrenme alanı, "Görgü kurallarına ve değerlere (millî, manevî, kültürel, ahlaki, sosyal vb.) uygun konuşur."</p> <p>☐4. Türkçe dersi, "Görsel Sunu" öğrenme alanı, "Bilgi, düşünce ve izlenimlerini resim, şekil ve sembol kullanarak görselleştirir."</p> <p>☐ Bütün öğrenme alanlarında açık uçlu sorular, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme ve grup değerlendirme formları, gözlem formları, proje ödevleri, süreç dosyası vb. kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 2. SINIF KAZANIM TABLOSU
ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.</p> <p>2. Çevresinden doku örnekleri göstererek çeşitli yüzeylerde değişik malzemelerle farklı doku çalışmaları yapar.</p> <p>3. Basit geometrik şekilleri tanır.</p> <p>4. Basit geometrik şekilleri görsel çalışmalarında kullanır.</p> <p>5. Ana ve ara renkleri tanır.</p> <p>6. Yığma, dizme ve yerleştirme işlemlerini yapar.</p> <p>7. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleri ile ifade eder.</p> <p>8. Çalışmalarını sergilemekten ve bu duyguyu çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.</p>	<p>1, 7. Kukla Tiyatrosu Öğrenciler yaptıkları çeşitli kuklaları oynatırlar. Elleri geçirdikleri eski ama temiz, açık renkte bir çoraba düğmeler, minik kumaş parçaları, ipler yapıştırarak ya da boyama yolu ile yüz unsurları yaparlar. Yün ipleri yapıştırarak saçları oluştururlar. Ayrıca kese kâğıdı ile aynı yöntemle veya yüz unsurlarını kesip çıkararak el kuklaları oluşturabilirler. Her kukla için değişik sesler uydurarak kuklaları diledikleri gibi konuşturabilirler.</p> <p>1, 7, 8. İzindeyiz Öğretmen, öğrencilerden görsel çalışmalarında kullanmak üzere Atatürk fotoğrafları getirmelerini ister. Sınıfta Atatürk'ün anıları, sözleri, Atatürk ile ilgili şiirler okunur; şarkılar, marşlar söylenir. Öğrenciler getirdikleri fotoğraflardan Atatürk'ün olduğu bölümleri düzgünce keserek kâğıt yüzeyinde diledikleri yere yapıştırırlar. Daha sonra duygu ve düşüncelerini anlatan renkli bir "kolaj" yaparlar. Ardından çalışmalarını sergilerler.</p> <p>2, 5, 7. Gökyüzündeki Uçurtmalar Öğrenciler, gökyüzünde gördükleri hakkında konuşurlur. Daha sonra onlardan bir "gökyüzü" resmi yapmaları ve gökyüzünü diledikleri şekilde renklendirmeleri istenir. Öğrenciler, sarı, kırmızı ve mavi renkli kâğıtlardan büyüklü küçüklü parçaları yırtarlar ve bu parçaları uçurtma olarak gökyüzü üzerine serpiştirirler. Elleri verilen atık ipleri yapıştırarak veya kalemlerle, boya malzemeleriyle çizerek uçurtmalara ip yapabilirler.</p> <p>2. İz Bırakma Oyunu Öğrenciler, yoğurma malzemelerini bir yüzey üzerine yaydıktan sonra çeşitli nesnelere basarak farklı doku etkileri elde edebilirler.</p> <p>2. Dokuların Dansı Parmak boyayı yüzeye yaydıktan sonra eski taraqları çeşitli yönlerde hareket ettirerek kazıma yaparlar. İsterlerse başka bir kâğıdı, oluşan dokunun üzerine kapatıp kaldırarak baskısını alabilirler. Aynı işlemi tarak yerine parmaklarıyla da yapabilirler. Ayrıca parmak boyayı yüzeye yaydıktan sonra parmaklarını sürekli olarak bastırıp kaldırarak boya toplanmalarından ve oluşan izlerden ilginç doku etkileri ortaya çıkarabilirler.</p>	<p>[!] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçiminde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>2. Doku: Bir nesnenin yapı özelliklerine bağlı, onun tümünü kapsayan veya temsil eden; görülebilen, dokunulabilen görsel ve dokunsal etki.</p> <p>3. Basit Geometrik Şekiller: Kare, daire, üçgen, dikdörtgen vb.</p> <p>5. Ana Renkler: Doğada saf hâlde bulunan renkler: Sarı, kırmızı, mavi</p> <p>Ara Renkler: Ana renklerin birbiriyle karışımından elde edilen renkler: Sarı+Kırmızı= Turuncu Sarı+Mavi= Yeşil Kırmızı+Mavi= Mor</p>

☐: Sınıf-Okul içi etkinlik ●: Okul dışı etkinlik [!]: Uyan ▲: Ders içi ilişkilendirme □: Diğer derslerle ilişkilendirme ○: Ölçme ve Değerlendirme ⚙️: Ara disiplinlerle ilişkilendirme (1): Atatürkçülük

ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANAT KÜLTÜRÜ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Yaşadığı çevrenin düzenlenmesine ilişkin olumlu ve olumsuz örnekler verir.</p> <p>2. Beğendiği sanat eserleri veya kendi çalışmalarını bulunduğu ortamları güzelleştirir.</p> <p>3. Çevresindeki kirliliği ve düzensizliği onaylamadığını görsel sanatlar yoluyla ifade eder.</p> <p>4. Güzel bir çevrede yaşamının önemini kavrar.</p> <p>5. Eserde gördüğü unsurları görsel açıdan değerlendirir.</p> <p>6. Gösterilen eserde beğendiği ve beğenmediği unsurları nedenleri ile ifade eder.</p> <p>7. Gösterilen eserden yola çıkarak duygularını, düşüncelerini, hayallerini ve izlenimlerini ifade eden görsel tasarımlar yapar.</p>	<p>1. Eşyalarını Düzenliyorum Öğrencilerden, kendi eşyalarını sıralarının üzerinde rastgele yerleştirmeleri, daha sonra bunun sonucunda meydana gelen düzensizliğe karşı duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri istenir. Ardından, öğrenciler eşyalarını yeniden düzenlerler ve görüşleri alınır.</p> <p>1, 2, 3, 4. Çevremizi Temiz Tutalım Kart, broşür, fotoğraf vb. görsel materyallerden de yararlanılarak "temiz ve kirlî çevre" örneklendirilir. "Nasıl bir çevre güzeldir?" konulu tartışma ile öğrencilerin fikir alışverişinde bulunmaları sağlanır. Çevrelerinde kirlî ve temiz buldukları yerleri ve bunun nedenini söylemeleri sağlanır. Öğrencilerden, "kirlî-temiz çevre", "düzenli-düzensiz çevre, okul, sınıf" konulu görsel tasarımlar yapmaları istenebilir. Öğrenciler, yaptıkları bu çalışmalar ve edindikleri sanat eserleri ile yaşadıkları mekânı güzelleştirirler.</p> <p>5, 6. Anne ve Çocuk Sınıfa, Neşet Günal'ın "Anne ve Çocuk" isimli tablosunun röprodüksiyonu getirilir. Eser, öğrencilerin görebileceği bir yere asılır. Çeşitli sorular sorularak öğrencilerin eserdeki obje ve figürlerin özelliklerini söylemeleri sağlanır. Ardından, eserde kullanılan beğendikleri veya beğenmedikleri nesne ve figürleri, renkleri söylemeleri; bunların neden hoşlarına gittiğini veya gitmediğini açıklamaları ve esere isim vermeleri istenir. Daha sonra eseri içselleştirerek "Ben olsaydım..." ile başlayan cümleler kurmaları sağlanır. Edindikleri izlenimlerden yola çıkarak görsel sanat çalışmaları yaptırılabilir.</p>	<p>[!] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>5, 6. Eserde gördüğü renkleri, çizgileri, dokuları, şekilleri vb. görsel unsurları sayar ve bunlardan hoşlanıp hoşlanmadığını sebepleriyle ifade eder.</p> <p>(1) Atatürkçülük ile İlgili Konular (1, 3, 4. Kazanım, 2. Konu)</p> <p>☐3. Rehberlik ve Psikolojik Danışma, 18.</p> <p>☐1, 2. Hayat bilgisi dersi, "Okul Heyecanım" teması, "Okul ve sınıf eşyalarını neden özenli kullanması gerektiğini açıklar.", "Okulu, öğretmeni ve arkadaşları ile ilgili duygu ve düşüncelerini zaman içerisinde nasıl değiştiğini görsel materyaller tasarlayarak açıklar"; "Dün - Bugün-Yarın" teması, "Yaşadığı çevreyi temiz tutmasının kendi sağlığı ve gelişimiyle ilişkili olduğunu kavrar."</p> <p>☐3. Hayat bilgisi dersi, "Dün - Bugün Yarın" teması, "Yaşadığı çevreyi temiz tutmasının kendi sağlığı ve gelişimiyle ilişkili olduğunu kavrar."</p> <p>☐3. Türkçe dersi, "Görsel Sunu," öğrenme alanı, "Bilgi düşünce ve izlenimlerini resim, şekil ve sembol kullanarak görselleştirir."</p> <p>☐5, 6. Türkçe dersi, "Konuşma" öğrenme alanı, "Konuşmalarında betimlemeler yapar."</p>

☐: Sınıf-Okul içi etkinlik ●: Okul dışı etkinlik [!]: Uyan ▲: Ders içi ilişkilendirme □: Diğer derslerle ilişkilendirme ○: Ölçme ve Değerlendirme ⚙️: Ara disiplinlerle ilişkilendirme (1): Atatürkçülük

ÖĞRENME ALANI: MÜZE BİLİNCİ		
KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Müze, sanat galerisi, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. hakkında fikir sahibi olur.</p> <p>2. Müze, sanat galerisi, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. ile ilgili edindikleri kartlar, posterler gibi görsel belgelerle müze kösesi yapmaktan haz duyar.</p> <p>3. Müze, sanat galerisi, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. ile ilgili izlenimlerini paylaşır.</p> <p>4. Müzeler, sanat galerileri, anıtlar, ören yerleri ve çevresinden edindiği izlenimlerle görsel tasarımlar yapar.</p>	<p>1. Ören Yerinden Müzeye Öğretmen, öğrencileri ören yerine götürür ya da onlara ören yeri fotoğrafı gösterir. Öğrencilere su sorular yöneltebilir: "Burada neler görüyorsunuz? Sizce bu görüntüler neye benziyor? Eskiden burada insanlar yaşamış olabilirler mi? Nereden anladınız? Sizce burada daha önce yaşamış olan insanlar hangi eşyaları kullanıyorlardı? Kullandıkları eşyalar sizce şimdi nerede? Bulunan eşyalar nereye götürülmüş olabilir?" gibi sorularla öğrencilerin ören yeri ve müze hakkında fikir sahibi olmaları sağlanır. Yöneltilen soruya hiçbir öğrenciden "müze" cevabı alınmazsa öğrencilere bu eserlerin nereye götürülmüş olabileceği sorusunu büyüklerine sormaları istenir. Böylece öğrencilerde merak uyandırılarak bilgiye ulaşma isteği yaratılır.</p> <p>1. "Anısına" Öğretmen, öğrencileri bir anıta götürür ya da bir anıt fotoğrafı gösterir. Daha sonra "Burada ne görüyorsunuz? Hangi amaçla yapılmış olabilir? Bir hikâyesi olabilir mi?" sorularıyla öğrencilerin tahminlerini aldıktan sonra götürdüğü ya da fotoğrafını gösterdiği anıtla ilgili öyküyü anlatır. Ardından "Sizce yerleştirmek için neden burası seçilmiş olabilir?" sorusunu yönelterek anıtlar hakkında öğrencilerin fikir sahibi olmalarını sağlar. Öğrenciler, anıtın kendisinden ya da öyküsünden yola çıkarak görsel sanat çalışmaları yapabilirler.</p> <p>1, 3, 4. "Müzeyi Tanıyorum" Müzei tanıtıcı görsel dokümanlar ve materyaller (fotoğraf, broşür, kartpostal vb.) incelenir. Yakın çevrede bulunan bir müze, ören yeri, tarihî yapı, anıt vb. ziyaret edilir. Öğrenciler, müzede veya ören yerlerinde gördüklerini anlatırlar. "Neler gördünüz? Neler hissettiniz? En çok dikkatinizi çeken eser hangisiydi? Neden? Sevdiğinizin de gittiğiniz müzei görmesini ister misiniz?" gibi sorularla öğrencilerin müze ile ilgili izlenimlerini paylaşmalarını sağlar. Daha sonra izlenimlerine yönelik resim yaptırılabilir.</p>	<p>[1] İmkân dâhilinde ve "Müzeler Haftası" (18-24 Mayıs) kapsamında, yakın çevrede bulunan bir müze, ören yeri, tarihî yapı veya anıt ziyaret edilmelidir.</p> <p>[1] Yakın çevrede müze veya ören yerine ziyaret gerçekleştirilemediği takdirde, sınıf içerisinde müzeyi tanıtıcı görsel belgeler ve materyaller incelenmelidir.</p> <p>[2] Türkçe dersi, "Konuşma" öğrenme alanı, "Bilgi edinmek amacıyla soru sorar."</p> <p>[3] Türkçe dersi, "Konuşma" öğrenme alanı, "Görgü kurallarına ve değerlere (millî, mânevi, kültürel, ahlaki, sosyal vb.) uygun konuşur."</p> <p>[4] Türkçe dersi, "Görsel Sunu" öğrenme alanı, "Bilgi, düşünce ve izlenimlerini resim, şekil ve sembol kullanarak görselleştirir."</p> <p>[1] Bütün öğrenme alanlarında açık uçlu sorular, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme ve grup değerlendirme formları, gözlem formları, proje ödevleri, süreç dosyası vb. kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

☐: Sınıf-okul içi etkinlik   ●: Okul dışı etkinlik   [1]: Uyan   ▲: Ders içi ilişkilendirme   ○: Diğer derslerle ilişkilendirme   □: Ölçme ve Değerlendirme   ♣: Ara disiplinlerle ilişkilendirme   (!): Atatürkçülük

GÖRSSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 3. SINIF KAZANIM TABLOSU ÖĞRENME ALANI: GÖRSSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME		
KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şilir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.</p> <p>2. Oyunlarında kullandıkları çizgi çeşitlerinden örnekler verir.</p> <p>3. Oyunlarla çizgisel çalışmalar yapmaktan haz alır.</p> <p>4. Kendi yaptığı çalışmada, sanatçıların eserlerinde ve günlük yaşamında karşılaştığı çizgi çeşitlerini tanıır.</p> <p>5. Bir yüzeyde oyunlarla lekeler oluşturur.</p> <p>6. Geometrik şekillerle görsel tasarımlar yapar.</p> <p>7. Nesnelerin görünümünü lekesele olarak algılar.</p> <p>8. Çalışmalarında çizgi, renk, biçim ve leke ilişkilerini kullanır.</p> <p>9. Ana ve ara renkleri görsel çalışmalarında kullanır.</p> <p>10. Renkleri karıştırarak renk zenginliğini keşfeder.</p> <p>11. Çevresindeki çiçekler, evler, bitkiler, kuşlar vb. varlıkları belirleyerek bu varlıkların birer biçimleri olduğunu fark eder.</p> <p>12. Çevresinden belirlediği biçimlerden hareketle özgün çalışmalar yapar.</p> <p>13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli sanat teknikleriyle ifade eder.</p> <p>14. Yaptığı çalışmalarını sergilemekten ve bu duyguyu çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.</p>	<p>1. "İlgaz" Öğrencilere, "İlgaz" şarkısı söylenir. Şarkı söylendikten sonra hayallerinde canlandırdıklarını söylemeleri istenir. Hayallerinde canlandırdıklarını resmetmeleri istenir.</p> <p>2. "Oyunlarımda Çizgi" Öğrencilere hangi oyunlarında çizgileri kullandıkları sorulur. Sek sek oyunu, çizgi bulmaca, futbol sahası çizgileri gibi oyun alanlarına ait çizgileri hatırlamaları sağlanır. Daha sonra öğretmen, atladıkları ip, bellerinde çevirdikleri çember ve tırmadıkları ağaç dalları vb. çizgiye benzeyip benzemediği hakkında öğrencilerin görüşlerini alır.</p> <p>3. "Çiçekli Renkli Dallar" Sınıfa bol miktarda kolları olan kuru bir dal parçası getirilir. Yere gazete kâğıtları serilir. Öğrenciler, grupça, çeşitli renklerde hazırlanan tutkallı boya ya da akrilik boyayla kalın fırçalar kullanarak dalları rengârenk boyarlar. Dalların uçlarına minik toprak hâlinde hazırlanan oyun hamurları ya da patlamış mısırlar takılır.</p> <p>3. "Çizgisel Nesnelere Çalışıyorum" Öğrenciler, bir yüzey üzerine kürdan, kullanılmış kibrit çöpleri vb. çizgi etkisi yaratan malzemeleri yapıştirarak düzenleme yaparlar. Dilerlerse çalışmayı boyayarak renklendirebilir ya da kullandıkları malzemeleri önceden boyalara batırabilirler.</p> <p>5. "Damlatma Oyunu" Resim kâğıdını akan su altına tutarak kova içerisindeki suya daldırıp çıkartarak ya da kalın fırça veya süngerlerle ıslatırlar. Kâğıdın kurumasına izin vermeden, sulu boya renklerini istedikleri gibi fırça yardımı ile damlatarak lekesele hoş dağılımlar elde ederler. Aynı çalışma, renkli mürekkeplerle veya su ve toz boya karışımından elde edilen boyalarla da yaptırılabilir.</p>	<p>[1] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli; araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>3. Öğrencilerin konuyu kavrayabilmesi için tel, ip, elektrik direği vb. çizgisel etkiye sahip nesnelere örnekler verilebilir.</p> <p>7. Nesnelere lekesele olarak algılanması; ayrıntısız, silüet hâlinde algılanması anlamına gelir.</p> <p>Leke: Bir yüzey üzerinde, yüzeyin renk ve tonundan daha farklı renk ve tonda fark edilen daha küçük yüzey.</p> <p>9. Ana Renkler: Doğada saf hâlde bulunan renkler: Sarı, kırmızı, mavi</p> <p>Ara Renkler: Ana renklerin birbirleriyle karışımından elde edilen renkler: Sarı+Kırmızı=Turuncu Sarı+Mavi= Yeşil Kırmızı+Mavi=Mor</p> <p>14. Öğretmen öğrenciyi mümkün olduğunca çok çeşitli malzeme ve teknikle tanıştırmalıdır.</p>

☐: Sınıf-okul içi etkinlik   ●: Okul dışı etkinlik   [1]: Uyan   ▲: Ders içi ilişkilendirme   ○: Diğer derslerle ilişkilendirme   □: Ölçme ve Değerlendirme   ♣: Ara disiplinlerle ilişkilendirme   (!): Atatürkçülük

ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANAT KÜLTÜRÜ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Güzel bulduğu varlıklarla ilgili görsel tasarımlar yapar.</p> <p>2. Beğenilerdeki farklılığı saygı duyar.</p> <p>3. Görsel çalışmalarında yararlandığı eseri yapan sanatçı hakkında bilgi edinir.</p> <p>4. Gösterilen eserdeki renklerin, biçimlerin, figürlerin ve objelerin nasıl kullanıldığını açıklar.</p> <p>5. Gösterilen eserle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.</p> <p>6. Yapacağı görsel sanat çalışmalarında gösterilen eserlerden yararlanır.</p>	<p>1, 2. "Hayvanat Bahçesi" Öğrenciler, çevrelerinde, hayvanat bahçesinde gördükleri ya da televizyondan izledikleri hayvanlardan güzel bulduklarını konu edinen bir kompozisyon yapabilirler. Bunun için renkli dergilerden çeşitli hayvan fotoğrafları ya da resimleri keserek ya da yırtarak çıkarırlar. Bunları bir yüzey üzerine yapıştırdıktan sonra diledikleri yerlere tamamlama resimler yaparlar. Ardından, çalışmalarında konu edindikleri hayvanları neden güzel bulduklarını hakkında konuşurlar.</p> <p>3, 4, 5, 6. "Lokantada" Öğrencilere Nuri Abaç'ın "Lokantada" isimli eserinin röprodüksiyonu gösterilir. Öğrencilerden "Eserde hangi renkler kullanılmış? Eserde hangi figürler var? Eserde hangi nesnelere var? Bu yer neresi olabilir? Orada olmak ister miydiniz? İnsanlar ne yapıyor? Eser sizin olsaydı adını ne koyardınız? Eserden hoşlandınız mı? En çok ne hoşunuza gitti?" gibi sorulara cevap vermeleri istenir. Gösterilen resim asıldığı yerden kaldırılır ve eserden edindikleri izlenimlerden, eserde beğendikleri herhangisi bir bölümden ya da eserle ilgili duygu ve düşüncelerinden yola çıkarak görsel çalışmalar yaptırılabilir.</p> <p>3, 4, 5, 6. "Hareketli Resim Yapıyorum" Öğrencilere, Jackson Pollock (Çeksin Poluk)'un yaptığı aksiyon resimlerinden biri gösterilir. Resimdeki renkler, lekeler, çizgiler vb. unsurlar hakkında öğrencilerin fikirlerini söylemeleri sağlanır. Resimdeki bu elemanların nasıl kullanıldığına bakarak resim değerlendirilir. Daha sonra, çeşitli renklerde hazırlanmış tutkallı ya da akrilik boya ile damlatma, sıçratma, akıtma vb. yöntemleri kullanarak kendi resimlerini yapabilirler.</p>	<p>[!] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>(!) Atatürkçülük ile İlgili Konular (2. Kazanım, 3. Konu)</p> <p>(!) Atatürkçülük ile İlgili Konular (5. Kazanım, 4. Konu)</p> <p>1. Öğrencilerin beğenileri ile ilgili görüşlerine müdahale edilmemelidir.</p> <p>2. Girişimcilik 1. " Kişiler arasındaki farklılıkları tanıyın."</p> <p>1. Hayat bilgisi dersi, "Benim Eşsiz Yuvam" teması, "Hayalindeki evi planlar ve sanat yoluyla ifade eder."</p> <p>2. Hayat bilgisi dersi, "Okul Heyecanım" teması, "Başkalarının duyarlıklarına saygı göstererek kendi ihtiyaçlarını, isteklerini ve görüşlerini ifade eder."</p> <p>1. Türkçe dersi, "Görsel Sunu" öğrenme alanı, "Bilgi, düşünce ve izlenimlerini resim, şekil ve sembol kullanarak görselleştirir."</p> <p>3. Türkçe dersi, "Konuşma" öğrenme alanı, "Konuşmalarında betimlemeler yapar."</p>

1. Sınıf-Okul içi etkinlik 2. Okul dışı etkinlik 3. Üzveri 4. Ders içi değerlendirme 5. Diğer derslerle ilişkilendirme 6. Ölçme ve Değerlendirme 7. Ara disiplinlerle ilişkilendirme 8. Atatürkçülük

ÖĞRENME ALANI: MÜZE BİLİNCİ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Müzedeki eserlerin korunmasının önemini kavrar.</p> <p>2. Müze, sanat galerisi, ören yeri, anıt vb. yerler ile tarihi eserlerle ilgili araştırma yapabilmenin yollarını keşfeder.</p> <p>3. Müzedeki eserlerle ilgili duygu ve düşüncelerini görsel çalışmalarda ifade eder.</p> <p>4. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.</p>	<p>1, 4. "200 Yıl Sonra ..." Öğrencilerden, günümüzden 200 yıl sonraki insanların bulacağı bir oda hayal etmeleri ve içine bugün neler yerleştirmek isteyeceklerini düşünmeleri istenir. Fikirleri alındıktan sonra, odanın içine yerleştirmek isteyecekleri eşyalar, yapılar vb. ile ilgili resim çalışması yaptırılır. Daha sonra odanın kapısının kilitlendiği, anahtarın bir ağacın dibine gömüldüğü ve aradan 200 yıl geçtikten sonra anahtarın tesadüfen bir insanın bulunduğu ve odaya girdiği anlatılır. Ardından, "Sizce bu odaya 200 yıl sonra giren ve karşısında bizim yerleştirdiğimiz yapıları, eşyaları vb. gören kişi bizimle ilgili ne gibi bilgiler (yaşadığımız kültür, özelliklerimiz, teknoloji vb.) edinirdi?" gibi sorular yöneltilir. Alınan cevaplardan yola çıkarak müzelerin kültür mirasımızın koruyuculuğu ve yeni kuşaklara aktarımındaki araç olma işlevleri vurgulanabilir ve müzedeki eserlerin korunmasının önemi kavratılabilir.</p> <p>2. "Bilgiye Yolculuk" Öğrencilerden yakın çevresinde bulunan müze, ören yeri, tarihi yapı, anıt gibi kültür miraslarından bildiklerini söylemeleri istenir. Bu eserlerle ilgili bilgilere nasıl ulaşabileceği sorulur. Farklı sorularla yönlendirilerek öğrencilerin İnternet ortamından, daha önce gidip gören kişiler ve yetkililer gibi canlı kaynaklardan, gazete, dergi ve broşürlerden, kütüphanelerden yararlanarak ya da bizzat kendilerinin bu eserlerle ilgili bilgi edinebilecekleri sonucuna ulaşmaları sağlanır. İstenirse konuyla ilgili, bilgiye ulaşma sürecini kapsayan canlandırma yaptırılabilir.</p>	<p>[!] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>1, 2, 3, 4. İmkan dâhilinde ve "Müzeler Haftası" (18 - 24 Mayıs) kapsamında, yakın çevrede bulunan bir müze, ören yeri, tarihi eser veya anıt ziyaret edilmelidir. Yakın çevrede müze veya ören yerine ziyaret gerçekleştirilemediği takdirde, sınıf içerisinde müzeyi tanıtıcı görsel dokümanlar ve materyaller incelenmelidir.</p> <p>1. İnsan Hakları ve Vatandaşlık, 21. "Ortak mirasın korunması gerektiğini bilir."</p> <p>1, 2. Hayat bilgisi dersi, "Dün, Bugün, Yarın" teması, "Müzelerden ve tarihi mekânlardan bir eğitim ortamı olarak yararlanır; nesnelere müzelerdeki eski hâli ile yeni hâlini karşılaştırarak zaman içindeki değişimi kavrar."</p> <p>2. Türkçe dersi, "Konuşma" öğrenme alanı, "Görü kuralına ve değerlere (millî, manevî, kültürel, ahlaki, sosyal vb.) uygun konuşur.", "Duygu, düşünce ve hayallerini sözlü olarak ifade eder."</p> <p>Bütün öğrenme alanlarında açık uçlu sorular, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme ve grup değerlendirme formları, gözlem formları, proje ödevleri, süreç dosyası vb. kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

1. Sınıf-Okul içi etkinlik 2. Okul dışı etkinlik 3. Üzveri 4. Ders içi değerlendirme 5. Diğer derslerle ilişkilendirme 6. Ölçme ve Değerlendirme 7. Ara disiplinlerle ilişkilendirme 8. Atatürkçülük

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 4. SINIF KAZANIM TABLOSU
ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.</p> <p>2. Renklerin ışığa göre değiştiğini fark eder.</p> <p>3. Bir rengin değerlerini kullanarak resim yapar.</p> <p>4. Renklerin duygu ve düşüncelerle ilişkisini tartışır.</p> <p>5. Doğal ve yapay (üretilmiş) nesnelere ayırt eder.</p> <p>6. Çevresindeki benzer biçimlere örnekler verir.</p> <p>7. Çevresindeki biçim zıtlıklarının neler olabileceğini tartışır.</p> <p>8. Çevresindeki örneklerden yola çıkarak merkezi ve simetrik biçimlerle inşa yapar.</p> <p>9. İki ve üç boyutlu çalışmalarında çizgileri kullanmaktan haz alır.</p> <p>10. Üç boyutlu basit geometrik biçimlerle inşa yapar.</p> <p>11. Nesnelere farklı bakış açılarıyla görülebileceğini fark eder.</p>	<p>2, 3, 14. "Renklerle Oynuyorum" Öğrencilerden bir renk seçmeleri istenir. Seçtikleri rengi neden tercih ettikleri hakkında konuşmaları istenir. Öğrenciler, tercih ettikleri boya malzemelerine göre seçtikleri rengi, farklı kaplarda önce beyazla, sonra siyahla ayrı ayrı karıştırarak ya da sulandırarak resim yaparlar. Bu çalışmayla bir rengin değerlerini elde etmiş olurlar. Çalışmalar bittiğinde, sınıf panosuna yapmış oldukları resimler asılabilir.</p> <p>5, 12, 13. "Deniz Altında Yaşam" Öğrencilerden, deniz altını hayal etmeleri ve orada neler olabileceği konusunda konuşmaları istenir. Daha sonra doğaya çıkılarak değişik çakıl taşları, midye kabukları, ağaç kabuğu, bahçe toprağı, çeşitli yapraklar, ince ağaç dalları vb. toplanır. Toplanan malzemeler, deniz altını canlandırarak düzende resim kâğıdına yapıştırılır. Öğrenciler, deniz altında yaşadığını düşündükleri canlılara ait resimleri dergilerden keserler ve kâğıt üzerinde diledikleri yerlere yapıştırırlar. Ardından, boş kalan alanları sulu boyayla boyayarak resmi tamamlarlar.</p> <p>7. "Yuvarlak - Köşeli Oyun" Öğretmen, öğrencilerden çevrelerinde bulunan yuvarlak ve köşeli biçimlerden örnekler vermelerini ister. "Örneğin, meyveler yuvarlak hatlı, sıralar köşelidir. Kitap, defter köşeli; şapkalar yuvarlaktır." gibi örneklerle biçim zıtlıklarının, temel düzeyde, farkına varmalarını sağlar.</p> <p>8. "Motiflerimi Oluşturuyorum" Çevredeki merkezi dengeye sahip örnekler incelenir. Sonra renkli bir kâğıt üçgen oluşturacak şekilde, bir köşesi çaprazındaki köşe ile üst üste getirilerek katlanır. Katlama işlemi birkaç kez tekrarlanır. Katlamalar sonucu oluşan son üçgenin ortasından, kenarlarından değişik minik biçimler kesip çıkarılır. Kâğıt kat yerlerinden açıldığında, merkezden dışarıya doğru dağılan disiplinli tekrarlar görülecektir.</p>	<p>[!] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>3. Rengin Değeri (valör): Bir renge beyaz ve siyah eklenerek o rengin yoğunluğunun azaltılması veya artırılması.</p> <p>5. Doğal Nesnelere: Ağaç kabuğu, yaprak, kum, kayalar gibi doğaya ait nesnelere.</p> <p>Yapay Nesnelere: Bardak, tabak, ip, kumaş gibi üretilmiş nesnelere.</p> <p>6. Benzer biçimlerin tespiti, sezgi yoluyla ahenk ilkesine temel seviyede bir giriş yapmak içindir.</p> <p>7. Biçim zıtlıklarının tespiti, sezgi yoluyla denge ilkesine temel seviyede bir giriş yapmak içindir.</p>

ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANAT KÜLTÜRÜ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. İki ve üç boyutlu görsel sanat eserlerini ayırt eder.</p> <p>2. Üç boyutlu eserlere farklı yönlerden bakıldığında, değişik görünüşleri olduğunu fark eder.</p> <p>3. Yaşamdaki her varlığın kendine özgü bir güzelliği olduğunu kabul eder.</p> <p>4. Bulunduğu yöreye ait bir el sanatı ürününü ifade, biçim, renk, özgünlük bakımından inceler.</p> <p>5. Yöresel el sanatları ürünlerinin hangi açıdan önemli olduğunu tespit eder.</p> <p>6. Bulunduğu yöreye ait bir el sanatı ürününden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.</p> <p>7. Resim ile fotoğraf arasındaki farkı bilir.</p>	<p>1, 2. "Üçüncü Boyut" Öğrencilerden, öncelikle çevrelerindeki eşyaları incelemeleri istenir ve bu yolla üç boyutluluğu fark etmeleri sağlanır. Daha sonra kuş, balık, çiçek, kurbağa, gemi vb. figür ve nesnelere resimleri çizilir ve renklendirilir. Öğrenciler, resmini yaptıkları nesnelere, kâğıt katlama (origami) tekniği ile veya yoğurma malzemeleri (kil, alçı, oyun hamuru vb.) kullanarak üç boyutlu hâle getirirler.</p> <p>3. "Sürpriz" Öğretmen, öğrencilere sevip sevmedikleri canlıların neler olduğunu sorar. Öğrencilerin genelini hoşlanmadığını düşündüğü bir hayvanın, örneğin yılanın bir kesit, çocuklara yılan olduğunu hissettirmeyecek şekilde, renkli fotokopiyle büyütüp sınıfa getirir. Aynı işlem salyangoz kabuğunun kesiti vb. için de gerçekleştirilebilir. Bu görüntüler, çeşitli bilim-teknik dergilerinden ya da İnternet ortamından sağlanabilir. Öğretmen sınıfa elindeki kesiti göstererek "Bundan hoşlandınız mı? Sizce bu görüntüdeki renkler, çizgiler, biçimler güzel mi?" gibi sorular yöneltilerek öğrencilerin her canlının kendine özgü bir güzelliği olabileceği fikrine ulaşmaları sağlanır.</p> <p>4, 5, 6. "Motiflerin Dili" Öğrenciler halı, kilim, yazma, takı, seramik vb. yöresel ürünlerin motif, renk ve biçimlerini inceledikten sonra kendi özgün motiflerini oluştururlar. Baskı tekniklerini ya da çizim tekniklerini kullanarak düzenlemeler yapabilirler.</p>	<p>[!] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>(!) Atatürkçülük ile İlgili Konular (3. Kazanım, 5. Konu)</p> <p>2. İki Boyut: Eni, boyu olan.</p> <p>Üç Boyut: Eni, boyu, derinliği olan, plastik.</p> <p>Origami: Katlama yoluyla kâğıda boyut kazandırma.</p> <p>☐ 1, 2. Matematik dersi, "Geometri" öğrenme alanı, "Geometrik Cisimler" alt öğrenme alanı, "İzometrik kâğıttaki çizimleri eş küplerle oluşturur."</p> <p>☐ 2. Türkçe dersi, "Konuşma" öğrenme alanı, "Konuşmalarında karşılaştırmalar yapar."</p> <p>4. Motif: Bezeme ve süslemede bütün oluşturan parçalardan her birine verilen ad.</p>

ÖĞRENME ALANI: MÜZE BİLİNCİ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Yakın veya uzak çevresinde bulunan ören yeri, tarihi eser, anıt gibi yerlerin özelliği hakkında ön bilgi edinir.</p> <p>2. Müzelerin içerdiği eserlere göre Resim Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Etnografya Müzesi ve Bilim Müzesi gibi sınıflandırıldığını fark eder.</p> <p>3. Ören yeri, tarihi eser, anıtlar ve müzelerden yola çıkarak iki veya üç boyutlu görsel tasarımlar yapar.</p> <p>4. Orijinal eser ile röprodüksiyon arasındaki farkı bilir.</p> <p>5. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.</p>	<p>1, 3. "Takvim" Bu çalışmada her bir yaprağında bir ayın yer aldığı on iki yapraklı bir takvim yapılacaktır. Sınıf mevcuduna göre ikişer, üçer kişilik on iki grup oluşturulur. Ardından öğrenciler yıl içerisinde doğum günlerine ya da sevdikleri mevsime ait bir ay seçerler. Her öğrenci yakın çevresindeki bir müzeden beğendiği bir eserin renkli fotoğrafını temin eder. Hata yapma ihtimaline karşı fotokopi ile çoğaltma yapılabilir. Öğrenci bu fotoğrafı kullanarak "bir parçası yırtılmış fotoğrafı tamamlama" çalışması yapabilir, birden fazla fotoğrafı bir araya getirip kolaj yapabilir veya fotoğraftaki eserin resmini çizip boyayarak bir takvim yaprağı oluşturabilir. Ardından çalışmalarını bir karton üzerine yapıştırır. Bu çalışmalarda her öğrenci seramik, resim, heykel, mozaik gibi ayrı alanlara ait eserler üzerinde yoğunlaşabilir. Her öğrenci görsel tasarım yaparak oluşturduğu takvim yaprağının altına seçtiği ayın günlerden oluşan çizelgesini kesip yapıştırır ya da kendisi oluşturur. Ortaya çıkarılan bütün aylar birleştirilerek on iki yapraklı bir sınıf takvimi meydana getirilir.</p> <p>2. "Koleksiyon" Öğrenciler, sevdikleri nesnelere biriktirirler. Sonra bu nesnelere sınıflandırarak koleksiyon yapmaya yönlendirilirler. Müzelerin de sundukları eserlere göre sınıflandırıldığını, yaptıkları bu çalışmayla ilişkilendirerek kavrayabilirler.</p>	<p>[!] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>1. İmkân dâhilinde ve "Müzeler Haftası" (18 - 24 Mayıs) kapsamında, yakın çevrede bulunan bir müze, ören yeri, tarihi eser veya anıt ziyaret edilmelidir.</p> <p>[!] Yakın çevrede müze veya ören yerine ziyaret gerçekleştirilemediği takdirde, sınıf içerisinde müzeyle tanıtıcı görsel dokümanlar ve materyaller incelenmelidir.</p> <p>2. Müze Çeşitleri: Sanat, tarih, arkeoloji, etnografya, bilim, teknoloji, basın, açık hava müzeleri, askerî müzeler vb.</p> <p>Koleksiyon: Her hangi bir malzemenin çeşit, özellik, nitelik vb. bakımlardan toplanarak tasnif edilmesidir.</p> <p>Bilim: Evrenin bir bölümünü konu olarak seçen, deneysel yöntemlere ve gerçekliğe dayanarak yasalara çıkarmaya çalışan düzenli bilgi. 2- Türlü duygusal yaşantıların mantıkça bir örnek düşünce dizgesine uydurulması için gösterilen çabalara verilen ad.</p> <p>Arkeoloji: İlk uygarlıkları araştıran ve inceleyen bilim.</p> <p>4. Orijinal Eser: İlk, tek, çoğaltılmamış, eserin kendisi.</p> <p>Röprodüksiyon: Bir sanat yapıtının orijinal formuna ve elemanlarına sadık kalınarak üretilen kopyası</p>

📌 Sınıf-öğül içi etkinlik 📌 Okul dışı etkinlik [!] Uyarı 📌 Ders içi ilişkilendirme 📌 Diğer derslerle ilişkilendirme 📌 Ölçme ve Değerlendirme 📌 Ara disiplinlerle ilişkilendirme [!] Atatürkçülük

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 5. SINIF KAZANIM TABLOSU
ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.</p> <p>2. Nokta etkisi yaratan varlıklara çevresinden örnekler göstererek nokta, benek ve lekelerle renkli özgün kompozisyonlar yapar.</p> <p>3. Nokta ve çizgi etkisi veren üç boyutlu malzemelerle özgün çalışmalar yapmaktan zevk alır.</p> <p>4. Soğuk ve sıcak renkleri ayırt eder.</p> <p>5. Zıt renkleri kullanarak görsel çalışmalar yapar.</p> <p>6. Çevresindeki renk uyumsuzluğunun farkına varır.</p> <p>7. Merkezî, simetrik ve asimetrik dengeyi çalışmalarında kullanır.</p> <p>8. Görsel doku oluşumunda nokta, çizgi, renk, biçim ve leke tekrarlarının etkisini fark ederek çalışmalarında kullanır.</p> <p>9. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.</p> <p>10. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı çalışmalarını izlemekten zevk alır.</p>	<p>1. "Mânilerimiz" Öğrencilerin bildikleri, duydukları mânileri sınıfla paylaşmaları sağlanır. Her öğrencinin sevdiği mânili renkli çalışmalarla ifade etmesi sağlanabilir.</p> <p>2, 4. "Renkli Beneklerle Oyun" Öğrenciler, parmaklarını çeşitli boyalara batırarak resim kâğıtlarının üzerine istedikleri gibi parmak baskısı yaparlar. Oluşan iri benekler, renkli kalemlerle çeşitli nesne ve figürlere benzetilir. Örneğin etraftan çıkan kollarla ahtapot, örümceğe; baş, kuyruk, bacaklar ilave edilerek çeşitli kuşlara ya da çaydanlık, bardak, masa gibi nesnelere dönüştürülebilir. Bu konu, sıcak ve soğuk renklerle de ilişkilendirilebilir.</p> <p>2, 4. "Benek Benek" Parmak baskı, fırça baskısı ya da nokta etkisi yaratan, delgeçle elde edilen kâğıt pullar, hububat, çekirdek, gazoz kapakları gibi malzemelerle kolaj yapılabilir. Ancak, bu tarz kolajda kâğıdı doldurma mecburiyeti getirilmemelidir, malzemeler tek tek yapıştırma yerine tutkallı yüzey üzerine serpiştirilerek sabitlenmelidir.</p> <p>3. "Noktalı - Çizgili Tabagım" Küçük bir kâse ters çevrilerek bir naylonla gergin bir şekilde kaplanır. Kâsenin tabanının orta noktasından başlayarak kilden oluşturulan minik toplar ve düz, kıvrımlı, spiral şekline getirilen kilden çubuklar, mümkün olduğunca boşluk bırakmaksızın yerleştirilerek kâsenin dış kısmı kaplanır. Topların ve çubukların aynı çapta olmasına (ortalama 1 cm) özen gösterilir. Daha sonra, bir cetvelin ince kenarıyla aşağıdan yukarıya doğru çekmeler yapılarak motiflerin tamamen birleşmesi sağlanır. Bu işlem çok fazla bastırmadan yapılmalıdır. Yaklaşık 10-15 dakika sonrasında, kil ile kâse birbirinden ayrılır. Kâsenin iç kısmında noktalı çizgili desenler görülecektir. İmkân varsa bu çalışma seramik fırınında pişirilerek sağlamlaştırılır.</p> <p>4. "Güneşin Renkleri" Öğrenciler, güneşle ilgili bildikleri ve hayal ettikleri hakkında konuşurlar. Daha sonra sarı, kırmızı ve turuncu renklerdeki oyun hamurlarıyla inceli kalınlı, uzunlu kısımlı çubuklar hazırlanır ve bunlarla ışınlar saçan bir güneş motifi oluşturulur. Bu yolla, sıcak renklerin niçin böyle isimlendirildiğini, neden sıcak denildiği öğrencilere kavratılmış olur.</p>	<p>[!] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>[!] Kalemle nokta çalışmaları kesinlikle yapılmamalıdır. Öğrencinin sabrını zorlayan, sıkıcı ve yorucu çalışmalar asla yaptırılmamalıdır.</p> <p>[!] Atatürkçülük İlgili Konular (7-9. Kazanım, 6. Konu)</p> <p>4. Sıcak Renkler: Güneşe yakın, güneşin renkleri: Sarı, kırmızı, turuncu Soğuk Renkler: Mavi, yeşil, mor 5. Zıt Renkler: • Sarı x Mor • Kırmızı x Yeşil • Mavi x Turuncu 7. Asimetrik Denge: Eşit ya da eşit olmayan görsel ağırlıktaki ve çekicilikteki öğelerin düzenlenmesidir. 9. Öğretmen öğrenciyi mümkün olduğunca çok çeşitli malzeme ve teknikle tanıştırmalıdır.</p>

📌 Sınıf-öğül içi etkinlik 📌 Okul dışı etkinlik [!] Uyarı 📌 Ders içi ilişkilendirme 📌 Diğer derslerle ilişkilendirme 📌 Ölçme ve Değerlendirme 📌 Ara disiplinlerle ilişkilendirme [!] Atatürkçülük

ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANAT KÜLTÜRÜ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Bir eserin, görsel sanatların hangi dalına ait olduğunu ayırt eder.</p> <p>2. Aynı konunun değişik teknik, malzeme ve anlatım biçimleriyle ifade edilebileceğini bilir.</p> <p>3. Beğenilerin zaman, eğitim, kültür vb. etkenlere göre değişebileceğini fark eder.</p> <p>4. Uzak ve yakın çevresindeki doğal ve tarihi güzellikleri tanır.</p> <p>5. Uzak ve yakın çevresindeki doğal güzelliklerin, kültürel yapıların özelliklerinin bozulmaması gerektiğini nedenleri ile açıklar.</p> <p>6. Uzak ve yakın çevresinin doğal ve tarihi güzelliklerini görsel çalışmalarında kaynak olarak kullanır.</p> <p>7. Sanatçı-zanaatçı ayrımını yapar.</p>	<p>2. "Haydi Farklı Anlatalım" Öğretmen, sınıfta bir cümle söyler. Bir öğrenci, öğretmenden sonra cümlenin devamı olan başka bir cümle kurar. Her öğrenci kendisinden öncekinin cümlesiyle bağlantılı başka bir cümle söyler ve oyun bir öykü oluşturuluncaya kadar devam eder. Öğrenciler ortaya çıkan öykü ile ilgili, diledikleri tekniği kullanarak görsel sanat çalışmaları yaparlar. Aynı konudan yola çıkmış olmasına rağmen, uygulama sonrasında, çalışmalarda kullanılan farklı teknik ve anlatım biçimleri tartışılabilir.</p> <p>3. "Beğenilerdeki Farklılıklar" Öğrencilerden, aile büyüklerine çeşitli konulardaki beğenilerini sorarak bir liste oluşturmaları istenir. Sınıfa getirilen listeler, tahtaya yazılarak sınıf ile paylaşılır. Tahtaya yazılanlar okunarak öğrenciler, kendi beğenileri ile aile büyüklerinin beğenilerini karşılaştırırlar. Daha sonra, beğeni farklılıklarını konu alan bu etkinliği arkadaşları ile de yaparlar.</p> <p>7. "Sanatçı - Zanaatçı" Ünlü sanatçılara ait röprodüksiyonlar, sanatçılar hakkındaki gazete broşürleri, yazılar, filmler vb. dokümanlara ulaşılabilir ve bunlardan yararlanılarak sanatçının önemi vurgulanabilir. Tek ve orijinal bir eser ortaya koyan kişiye sanatçı denildiği; elde üretilen ve el işçiliği ile çoğaltılabilen ürünleri yapan kişilerin ise zanaatçı oldukları vurgulanmalıdır. Örneğin, marangozluk, duvarcılık, bakır işçiliği, dokumacılık vb. Ancak, zanaat ürünlerini tasarlayanların (çizenlerin) birer "tasarımcı" olduğu vurgulanmalıdır.</p>	<p>[1] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>1. Görsel Sanatların Dalları: Resim, grafik, baskı resim, heykel, seramik, mimari, tekstil, fotoğraf, karikatür</p> <p>3. Kültür: Bir toplumu ya da halkı duyuş, düşünüş ve yaşayış bakımından öbürlerinden ayıran ve gerek özdeksel gerek tinsel alanlarda oluşturulan ürünlerin tümü.</p> <p>2. Özel Eğitim, 1. "Kişilerin yetenek, beceri ve güçlerinin değişik olabileceğinin farkına varır."</p> <p>4. İnsan Hakları ve Vatandaşlık, 56. "Çevrenin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasını bir vatandaşlık görevi olduğuna uygun davranışlar gösterir."</p> <p>[1] Atatürkçülük ile İlgili Konular (1. Kazanım, 7. Konu)</p> <p>7. Sanatçı: Sanatla profesyonel bir şekilde uğraşan kimse.</p> <p>Zanaatçı: Daha çok teknik yeteneğe ve ustalığa dayanarak üretim yapan kimse.</p> <p>4. Sosyal bilgiler dersi, "Kültür ve Miras" öğrenme alanı, "Adım Adım Türkiye" ünitesi, "Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihi mekânları, nesnelere ve yapıları tanır," "Ülkemizin çeşitli yerlerindeki kültürel özelliklere örnekler verir."</p>

📌:Sınıf-özel içi etkinlik 📌: Okul dışı etkinlik [1]:Uyan 📌:Ders içi ilişkilendirme 📌:Diğer derslerle ilişkilendirme 📌:Ölçme ve Değerlendirme 📌:Ara disiplinlerle ilişkilendirme [1]: Atatürkçülük

ÖĞRENME ALANI: MÜZE BİLİNCİ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. ziyaretleri yapmaya istek duyar.</p> <p>2. Müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. yerlerde edinildiği bilgileri ve gördüğü eserlerin tarihle ilişkisini arkadaşlarıyla tartışır.</p> <p>3. "Restorasyon" ve "konservasyon" kavramlarını tanır.</p> <p>4. Gördüğü tarihî eserlerden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.</p> <p>5. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.</p>	<p>1,2. "Müzeye Gidiyorum" Yakın çevrede ya da imkân dâhilinde gidilebilecek farklı çeşitteki müze (sanat, tarih, arkeoloji, etnografya, bilim, teknoloji, basın, açık hava müzeleri ve askerî müzeler) ve galerilere öğrencilerin ziyareti sağlanır.</p> <p>3. "Kazi Çalışması" Öğretmen vazo, çömlek, testi vb. gibi sağlam bir seramik ürününü öğrencilerle birlikte kırarak parçalarını okul bahçesi içinde belli bir alana öğrencilerin görmediği bir zamanda gömer. Daha sonra öğrencilerin bu parçaları evlerinden getirdikleri diş fırçası, kürdan, dal parçası gibi kırılan parçalara zarar vermeyecek araçlar yardımıyla her birini bulmalarını sağlar. Bulunan parçalar numaralandırılarak kayıt altına alınır. Parçalar özenle sınıfa taşınır. Bir kazının canlandırıldığı bu çalışmayı, sınıf ortamında yapıstırıcı maddelerle birleştirmek suretiyle basit bir restorasyon çalışması gerçekleştirilebilir.</p>	<p>1. İmkân dâhilinde ve "Müzeler Haftası" (18 - 24 Mayıs) kapsamında, yakın çevrede bulunan bir müze, ören yeri, tarihî eser veya anıt ziyaret edilmelidir.</p> <p>[1] Müze veya ören yerine ziyaret gerçekleştirilemezse, sınıf içerisinde müzeyi tanıtıcı görsel doküman ve materyaller incelenmelidir.</p> <p>3. Restorasyon: Bir sanat yapıtını ya da insanlık tarihine tanıklık eden herhangi bir nesneyi korumak ve gerektiğinde olabildiğince ilk hâline getirmek amacıyla, bu yapıtı/nesneyi sağlamlaştırmaya ve yıpranma sürecini durdurmaya yönelik işlemlerin tümü.</p> <p>Konservasyon: Arkeolojide bir eseri olduğu gibi muhafaza etme yöntemi.</p>

📌:Sınıf-özel içi etkinlik 📌: Okul dışı etkinlik [1]:Uyan 📌:Ders içi ilişkilendirme 📌:Diğer derslerle ilişkilendirme 📌:Ölçme ve Değerlendirme 📌:Ara disiplinlerle ilişkilendirme [1]: Atatürkçülük

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 6. SINIF KAZANIM TABLOSU
ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Nokta ve çizgi etkisini üç boyutlu çalışmalarında kullanır.</p> <p>2. Sanatçıların, mekânı belirtmek için ışık ve gölgeyi nasıl kullandığını tartışır.</p> <p>3. Kompozisyonlarında üç boyutluluk etkisi yaratmada ışık ve gölgeyi kullanır.</p> <p>4. Sanat eserlerindeki denge unsurunu tartışır.</p> <p>5. Duygu ve ruh hâllerini yansıtmada renklerin etkili olduğunu fark eder.</p> <p>6. İki ve üç boyutlu çalışmalarında benzerlik, zıtlık ve tekrarları kullanır.</p> <p>7. Her rengin bir leke değeri olduğunu fark ederek renklerin açık-orta-koyu değerleri ile kompozisyonlar yapar.</p> <p>8. Çalışmalarında diğer alanların müzik, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi ürünlerinden esinlenir.</p> <p>9. Çalışmalarını sergilemekten ve başkalarının sergilediği çalışmaları izlemekten mutluluk duyar.</p>	<p>1. "Uzay Merdiveni" Çöp şiş veya kürdanlar, renkli oyun hamurlarından yapılan küçük toplara batırılarak eklenir. Öğrenciler, isteğe göre çöp şiş veya kürdanları uzunlu kısıllı kırarak ve farklı yönlerde kullanarak grupla inşa çalışması yapabilirler. Zemin olarak çöp şişleri batırma kolaylığından dolayı köpük (strafor) pano kullanılması uygundur.</p> <p>3. "Etüt Çalışması" Öğrencilerden, okul bahçesi ve yakın çevreden topladıkları doğal (bitki, ağaç kabuğu, ot vb.) ve yapay (naylon parçaları, karton kutular, şişeler vb.) malzemeleri sınıfa getirmeleri istenir. Getirilen malzemelerden seçtikleri bir taneşi kâğıt üzerine kursun kalemle ayrıntılı olarak betimlenir. Çalışmalarda ışıklı-gölgeyi bölümler, sık ve seyrek çizgilerle lekelerle hissettirilmeye çalışılır. Benzer çalışmalar renkli olarak da yapılabilir.</p> <p>5. "Mutluluk, Korku, Hüzün, Hastalık" Öğrencilere, renklerin psikolojik etkilerini kavratma amaçlı araştırma görevi verilir. Önceki hafta öğrencilerden, derse sevdiği rengi ve bu rengin en çok nerelerde kullanıldığını düşünerek gelmeleri istenir. Ardından, renklerin psikolojik anlamlarına, tartışarak ulaşmaları sağlanır. Öğrenciler, renklerin psikolojik anlamlarını göz önünde bulundurarak görsel tasarımlar yapabilirler.</p> <p>5. "Yıldızlı Gece" Van Gogh'un "Yıldızlı Gece" tablosu incelenerek kullanılan renklerle duygu ve ruh hâlleri arasında ilişki kurulabilir.</p> <p>7. "Bir Rengin Hikâyesi" Öğretmen, sınıfa renkli bir röprodüksiyon ve siyah beyaz fotokopisini getirir. Röprodüksiyonda belirlenen renkleri siyah beyaz fotokopide siyah, gri ve beyaz (açık-orta-koyu) olarak görürler. Böylece, örneğin tam değerindeki morun koyu leke değerine, sarının ise açık leke değerine sahip olduğunu görebilirler. Daha sonra, her rengin kendi içerisinde de farklı leke değerlerine sahip olabileceğini "lavi" çalışması ile kavrayabilirler.</p> <p>8. "Gülpenbe" Barış Manço'nun şarkıları sınıfa söylenir. Öğrenciler seçtikleri Barış Manço şarkılarından birini görsel biçimlendirme yolu ile ifade ederler.</p>	<p>[!] Renkli çalışmalar, tercih edilen araç-gerece göre yapılmalıdır. Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçiminde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>2. Mekân (Boşluk, Espas): Sanatta mekân iki ya da üç boyutlu olabilir. Fon ile nesnelere ve figürler arasındaki her türlü ilişki olarak değerlendirilebilir.</p> <p>5. Öğrencilerden, renklerin psikolojik etkisini araştırma-ları istenmelidir.</p> <p>Lavi: Tek renk sulu boya ya da mürekkep ile yapılan leke etkili bir resim tekniğidir.</p>

1: Sınıf-Okul İçi Etkinlik, 2: Okul dışı etkinlik, (1): Uygun, 2: Ders İçi İlgilendirme, 3: Diğer derslerle İlgilendirme, 4: Ölçme ve Değerlendirme, 5: Ara disiplinlerle İlgilendirme, (1): Atatürkçülük

ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANAT KÜLTÜRÜ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. "Sanat eseri" ve "endüstri ürünü" arasındaki farkı söyler.</p> <p>2. Ulusal kültür mirasımızdan örnekler verir.</p> <p>3. Ulusların tanınmasında güzel sanatların önemini tartışır.</p> <p>4. Ulusal kültürü yansıtan ve tanıtan görsel çalışmalar yapar.</p> <p>5. Gösterilen sanat eserinde anlatılan ve anlatılması mümkün olan fikirler ve duyguları tahmin eder.</p> <p>6. Gösterilen sanat eserlerinden edindiği izlenimlerden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.</p> <p>7. Sanattaki niteliği insan eli ve duyarlılığının belirlediğini fark eder.</p> <p>8. Doğadaki güzellik ile sanattaki güzelliği karşılaştırır.</p>	<p>2. "Suda Yüzen Renkler" Öğrenciler, geleneksel sanatlarımızdan "ebru sanatı ve sanatçıları" hakkında bilgi edinir. Sınıfa getirilen ebru çalışmaları incelenir. Daha sonra bir leğen içerisine doldurulan su, tuz atılarak yoğunlaştırılır. Aynı bardaklarda birkaç damla kokusuz terebentinle ezilerek sıvı hâle getirilen değişik renklerdeki yağlı boyalar, fırçalar yardımıyla su üzerine damlatılır. Su yüzeyinde renk karışımının oluştuğu görülecektir. Su yüzeyinde oluşan görüntünün üzerine resim kâğıtları kapatılıp kaldırılarak baskısı alınır. Bu işlem, yüzeyde değişik dağılımlar oluşturularak tekrarlanabilir. Kirlenen su yüzeyi gazete kâğıtlarına emdirilerek temizlendikten sonra yeni çalışmalar yapılabilir.</p> <p>2, 4. "Güzel Ülkem" Öğrencilerden, dersten bir hafta önce sınıfa, ülkemizin tarihî güzelliklerini tanıtan ve açıklayan yazılar, kartlar, broşürler vb. malzemeler getirmeleri istenir. Getirilen malzemeler, daha sonra öğretmen rehberliğinde, büyük bir mukavvaya, kartona ya da sınıf-okul panosuna estetik kaygı gözeterek ve sanatsal düzenleme ilkelerine göre yerleştirilebilir.</p> <p>2, 6. "Şeffaf Renkler" Öğrenciler, geleneksel vitray ve cam boyama sanatlarımız hakkında bilgi edinirler. Sınıfa getirilen röprodüksiyonlar incelenir. Daha sonra, kalın tablalı uçla (tercihen beş numaralı) ya da kalın keçe uçlu kalemle resim kâğıdı üstüne bağlantılı çizgilerle detaysız bir kompozisyon çizerler. Kâğıdın beyaz kısımları kesilerek çıkarılır. Çizgilerden ibaret kalan iskeletin arkasından renkli jelatin kâğıtları yapıştırılarak çalışma tamamlanır. Ortaya çıkan çalışmalar pencereye yapıştırıldığında ışığı geçiren renkli görüntüler ortaya çıkar.</p> <p>2, 4, 5, 7. "Ulusal Kültür Ürünlerimiz" Minyatür, hat sanatı, çini, seramik, halı-kilim, yazmaçılık vb. ulusal kültür eserlerimizden yola çıkarak görsel tasarımlar yapılabilir.</p>	<p>1. Sanat eseri: Sanatsal nitelikteki resim, heykel, grafik, mimari vb. eserlere denir.</p> <p>Endüstri ürünü: Günlük kullanım amaçlı üretilen, çoğaltılabilen ürünlerdir.</p> <p>(1) Atatürkçülük ile İlgili Konular (2. Kazanım, 8. Konu)</p> <p>(1) Atatürkçülük ile İlgili Konular (3-4. Kazanımlar, 9. Konu)</p> <p>2. İnsan Hakları ve Vatandaşlık, 6. "Yakın çevresindeki ortak miras ürünleri hakkında bilgi toplar."</p> <p>2, 3 Sosyal bilgiler dersi, "Kültür ve Miras" öğrenme alanı, "İpek Yolunda Türkler" ünitesi, "Orta Asya İlk Türk devletleri ve Türk-İslam devletlerinin Türk kültür, sanat ve estetik anlayışına katkılarına kanıtlar gösterir."</p> <p>3. Sosyal bilgiler dersi, "Küresel Bağlantılar" öğrenme alanı, "Ülkemiz ve Dünya" ünitesi, "Uluslararası kültür, sanat, fuar ve spor etkinliklerinin toplumlar arası etkileşimdeki rolünü değerlendirir."</p> <p>[!] Öğretmen öğrenciyi mümkün olduğunca çok çeşitli malzeme ve teknikte tanıştırmalıdır.</p>

1: Sınıf-Okul İçi Etkinlik, 2: Okul dışı etkinlik, (1): Uygun, 2: Ders İçi İlgilendirme, 3: Diğer derslerle İlgilendirme, 4: Ölçme ve Değerlendirme, 5: Ara disiplinlerle İlgilendirme, (1): Atatürkçülük

ÖĞRENME ALANI: MÜZE BİLİNCİ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Müzedeki eserlerle, bu eserlerin ait oldukları dönemlerdeki sanat anlayışı arasında ilişki kurar.</p> <p>2. Değişik kültürlere saygı duyar.</p> <p>3. Eserler aracılığıyla Anadolu uygarlıklarını tanıır.</p> <p>4. Görsel tasarımlarında Anadolu uygarlıklarına ait eserlerden yararlanır.</p> <p>5. Müzedeki eserlerden yola çıkarak çeşitli görsel tasarımlar yapmanın kendi kültür birikimine katkısını tartışır.</p> <p>6. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.</p>	<p>1. "Bu Eser Hangi Kültüre Ait?" Müze ziyareti sonrası sınıfta çeşitli kültürlere ait eserlerin fotoğrafları gösterilir ve öğrencilerden eserlerin ait olduğu kültürleri tahmin etmeleri istenir. Örneğin, Lidyalılara ait sikke, Hititlere ait "Güneş Kursu" gibi belirgin özellikleri olan eserler gösterilebilir.</p> <p>3, 4, 5. "Anadolu" Anadolu uygarlıklarına ait eserlerden (İkiz İdol, Güneş Kursu vb.) yararlanarak yoğurma malzemeleri (kil, oyun hamuru vb.) ile üç boyutlu veya bir yüzey üzerine çizip renklendirerek iki boyutlu çalışmalar yapılabilir.</p> <p>4, 5. "Sikke Basıyorum" Öğrencilerin, müzelerden ya da fotoğraflardan çeşitli sikke örnekleri görmeleri ve konu hakkında genel bilgi edinmeleri sağlanır. Gördükleri örneklerden esinlenerek ya da tamamen özgün biçimlendirme yöntemleri ile tasarladıkları sikkeleri, yoğurma malzemeleriyle paralar üzerine baskılar yaparak oluşturmaları istenir.</p> <p>5. "Maske Yapıyorum" Öğrenciler, Afrika yerlilerine, Kızılderililere, Japon kültürüne vb. ait maske örneklerinin fotoğraflarına ulaşarak maskelerin ne amaçla kullanıldığı, ait olduğu kültürle ilgili özellikleri vb. konularda bir araştırma yaparlar. 2,5 litrelik meşrubat şişesi, bir naylonla kaplandıktan sonra kâğıt hamuru yoğrulur. Naylon kaplı şişenin bir yarısı yüz yuvarlağı oluşturacak şekilde yarım santimetre kalınlığında parmakla yayılarak kaplanır. Bir bardak içerisindeki suya batırılan parmak, yayılan zemin üzerinde gezdirilerek kaynaştırma ve düzeltmeler yapılır. Hamurla yüz unsurları oluşturulduktan sonra, ilgili yerlere tutkal sürülerek eklenir. Daha sonra suluboya, tutkallı boya, guaj boya ya da akrilik gibi akışkan boyalarla renklendirme yapılır. Yaşken kıvrılmaları engellemek için, maskeler on gün sonra şişeden çıkarılır. Yaptıkları maskelerle canlandırma yapabilirler.</p>	<p>1, 2, 3. İmkân dâhilinde ve "Müzeler Haftası" (18-24 Mayıs) kapsamında, yakın çevrede bulunan bir müze, ören yeri, tarihi eser veya anıt ziyaret edilmelidir. Yakın çevrede müze veya ören yerine ziyaret gerçekleştirilemediği takdirde, sınıf içerisinde müzeyi tanıtıcı görsel dokümanlar ve materyaller incelenmelidir.</p> <p>3. Uygarlık: 1. İnsanın elde ettiği uygulamalar, dârsünel, sanatsal ve tinsel başarıların belli bir zaman noktasındaki düzeyi. 2. Belli bir toplumun özelliği olan uygulamalar, dü-şünceler, bilgiler, ürünler, tutum ve davranışlar düzeni.</p> <p>☒ Bütün öğrenme alanlarında açık uçlu sorular, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme ve grup değerlendirme formları, gözlem formları, proje ödevleri, süreç dosyası vb. kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

☒ Sınıf dışı etkinlik ☒ Ders dışı etkinlik [1] Uyan ☒ Ders içi değerlendirme ☒ Diğer derslerle ilişkilendirme ☒ Ölçme ve Değerlendirme ☒ Ara disiplinlerle ilişkilendirme [1] Atarlıcauluk

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 7. SINIF KAZANIM TABLOSU
ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANATLARDA BİÇİMLENDİRME

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.</p> <p>2. Nesne ve figürlerin geometrik biçimleri olduğunu algılar.</p> <p>3. Nesne ve figürleri yalın bir anlayışla geometrik biçimlere dönüştürür.</p> <p>4. Çalışmalarında ve izlediği sanat eserlerinde görsel biçimlendirme öğelerini ayırır.</p> <p>5. Sanatsal düzenleme ilkelerine doğadan ve çevresinden örnekler gösterir.</p> <p>6. Kompozisyonlarında renk armonilerinden yararlanır.</p> <p>7. Pozitif ve negatif biçimlerin ilişkisini kurar.</p> <p>8. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.</p> <p>9. Yaptığı çalışmalarını sergilemekten ve çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.</p>	<p>1. "Karikatür Yapıyorum" "Dili dışı kilitlenmek", "etekleri zil çalmak", "ağzından bal damlamak", "dilinde tüy bitmek", "tepesi atmak", "ele avuca sığmamak", "ağzını aramak" vb. deyimlerden yola çıkarak karikatür çalışması yapılabilir.</p> <p>2, 3. "Sadeleştirme" Öğrencilere, bir hafta öncesinden, sınıfta çeşitli meyve ve sebzeler getirmeleri söylenir. Öğrencilere, sınıfa getirilen bu ürünlerin hangi geometrik biçimlere benzediği sorulur. Ayrıntılardan arındırılmış şekilde, resimlerini çizmeleri istenir. Ayrıntıların olmadığı bu çalışmalar, daha sonra öğrencilerin tercih edecekleri boya ile renk geçişleri yapılmadan renklendirilir. Bu uygulamaya amblem çalışmalarına bir ön hazırlık yapılabilir.</p> <p>2, 3. "Ben Bir Grafikerim" Öğretmen, "Bir reklam firmasında olarak çalıştığınızı hayal ediniz. Müşteriniz sizden gıda firması için bir amblem tasarlamasını istedi. Daha önceden sadeleştirdiğiniz ürünlerden birini seçebilirsiniz. Bu ürünün firmanın simgesi olacağını, yapılacak olan amblemin kurumun tüm yazışmalarında kullanılacağını (başlıklı kâğıt, zarf vb.) veya kurumun yazılı ve görsel basında tanıtılacağını düşününüz. Nasıl bir amblem yapardınız?" diyerek öğrenciyi uygulamaya hazırlar. Öğrenciler, sınıf düzeyine göre ve amaca uygun olarak ve yazı öğelerinin bütünleştirildiği yazı ile tasarım (logotype) çalışması da yapabilirler.</p> <p>6, 7. "Tebrik Kartı" Renkli fon kartonların üzerine çizilen şekiller maket bıçağı yardımıyla oyularak çıkarılır. Başka renkteki saydamlar, jelatinler, düzgün bir şekilde oyulan bölümlere yapıştırılır. Oyulup çıkarılma sonrası geriye kalan alanların negatif alanlar, çıkarılan bölümlerin ise pozitif parçalar olduğu öğrencilere hatırlatılır. Pozitif parçalar, kartın arkasına, içine veya öğrencinin tasarımına göre istediği bölümlerine, üzerleri çeşitli desenlerle renklendirilerek yapıştırılır. Tebrik kartının metin bölümü, karton üzerine düzgün bir şekilde yazılır ve çalışma tamamlanır.</p> <p>7. "Boş ve Dolu" Renkli kâğıtları yelpaze şeklinde diledikleri kadar kattıktan sonra istedikleri şekli kesip çıkarırlar. Katlanmış kâğıdı açtıklarında içinden çıkan biçim pozitif, oyulduktan sonra kalan kısım negatif olarak adlandırılır. İstendiğinde bu parçaları, başka renkteki kâğıtlar üzerine yapıştırılabilir.</p> <p>7. "Negatif-Pozitif Baskı" Benzer çalışmalar baskı teknikleri yolu ile denenebilir.</p>	<p>[1] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>3. Şekil: Eni, boyu olan, derinliği olmayan, iki boyutlu biçimler.</p> <p>Form: Işık gölge, renk, anatomi, çizgi ve doku gibi elemanların hepsinin birden oluşturulduğu görünümlü veya biçim.</p> <p>4. Görsel Biçimlendirme Öğeleri: Nokta, çizgi, renk, doku, yoğunluk, değer (valör - renkli/ renksiz), şekil, form, leke, mekân (espas, boşluk).</p> <p>5. Sanatsal Düzenleme İlkeleri: Denge, değişiklik, ahenk, ritim, vurgu, hareket, derecelleme, birlik, oran-orantı.</p> <p>6. Öğrencilerden, görsel çalışmalarında açık-koyu, sıcak-soğuk gibi zıt renk uyumlarını kullanmalarını beklenmektedir.</p> <p>8. Öğretmen öğrenciyi mümkün olduğunca çok çeşitli malzeme ve teknikle tanıştırmalıdır.</p> <p>☒ 2, 3. Matematik dersi, "Geometri" öğrenme alanı, "Düzgün çokgenleri inşa eder ve çizer.", "Işığın prizmada kırılarak renklerle ayrılacağını keşfeder."</p> <p>☒ 5, 6. Fen ve teknoloji dersi, "Fiziksel Olaylar" öğrenme alanı, "Işık" ünitesi, "Renk filtrelerinin kullanımına günlük hayatından örnekler verir."</p>

☒ Sınıf dışı etkinlik ☒ Ders dışı etkinlik [1] Uyan ☒ Ders içi değerlendirme ☒ Diğer derslerle ilişkilendirme ☒ Ölçme ve Değerlendirme ☒ Ara disiplinlerle ilişkilendirme [1] Atarlıcauluk

ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANAT KÜLTÜRÜ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Doğanın, sanat eserinin oluşumundaki rolünü örnekler vererek açıklar.</p> <p>2. Duyguların sanatsal yaratıcılığına katkısını fark eder.</p> <p>3. Sanat eserlerindeki soyut ve somut ifade biçimlerini ayırt eder.</p> <p>4. Grafik tasarım ürünlerinde sembol, işaret, renk ve lekelerin işlevlerini ayırt eder.</p> <p>5. Piktogramların evrensel görsel semboller olarak günlük yaşamdaki önemini kavrar.</p> <p>6. Gösterilen eserin konusunu göz önünde bulundurarak sanatçının çevresinden nasıl etkilendiğini tartışır.</p> <p>7. Sanat eserinin topluma sanatçısı arasında bir iletişim aracı olduğunu fark eder.</p> <p>8. İlgili duyduğu sanat eserleri ve sanatçılar hakkında araştırma yapar.</p> <p>9. Güzellik kavramının ölçütlerinin kültürlere göre farklılaşabileceğini değer sistemine katar.</p> <p>10. Yaşadığı çevrenin yöresel özelliklerinden esinlenerek görsel tasarımlar yapar.</p>	<p>8. "Arşiv" Öğrenciler, sevdikleri eserlerin fotoğraflarını, kartpostallarını kullanarak bir dosya oluştururlar. Bu dosyada, eser ismi, konusu, sanatçısı vb. hakkında çeşitli bilgiler yer almalıdır.</p> <p>9. "Kültürlerin Buluşması" Öğrencilerden bir kültüre ait belli başlı özellikleri (yaşadıkları ortamlar, giyimleri, millî renkleri vb.) araştırması istenir. Seçtikleri bu kültüre ait özellikleri kendi kültürleri ile karşılaştırmaları sağlanır. Yaşadıkları ortamlar, beğenileri, giyimleri, örf ve adetleri ile güzellik anlayışları arasındaki belirgin farklılıkları vurgularlar. Buna göre her uygarlığın güzellik ölçütlerinin kendi kültür özelliklerine göre değiştiğini anlamaları sağlanır.</p>	<p>[!] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçimlerinde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>1. Empresyonizm (İzlenimcilik): 20 yy. sonunda ortaya çıkan, ışık etkisine dayanarak doğayı anlık görüntüsü ile resimlemeye dayanan sanat akımıdır. (1) Atatürkçülük ile İlgili Konular (9. Kazanım, 10. Konu)</p> <p>5. Piktogram: Trafik işaretleri vb. gibi açık bir şekilde anlaşılabilir resimsel göstergeler.</p> <p>8. Öğrencilerin, sanat tarihi literatürüne girmiş, müzelerde eserleri yer almış Türk ve dünya sanatçılarına ait eserlere ilgi duyması sağlanmalıdır.</p> <p>2. Rehberlik ve Psikolojik Danışma, 4. "Duygu ve düşüncelerini ifade etme yollarını ilişkilerinde etkili bir biçimde kullanır."</p> <p>4. Girişimcilik, 1. "Elindeki bilgiyi grafik veya tablo biçiminde gösterir."</p> <p>8. Sosyal bilgiler dersi, "Kültür ve Miras" öğrenme alanı, "Türk Tarihinde Yolculuk" ünitesi, "Şehir İncelemesi" yoluyla, Türk kültür, sanat ve estetik anlayışındaki değişim ve sürekliliğe ilişkin kanıtlar gösterir.", "Osmanlı-Avrupa ilişkileri çerçevesinde kültür, sanat ve estetik anlayışındaki etkileşimi fark eder."</p> <p>9. Güzellik: Görme ve işitme duyuları aracılığıyla, hoşumuza giden ve bizde hayranlık duygusu uyandıran biçim ve ölçülerin oluşturduğu uyumlu bütün.</p> <p>Güzel: Biçimindeki uyum ve ölçülerindeki dengeyle hayranlık duygusu uyandıran ve hoşla giden (yazı, şiir, yapıt).</p>

1: Sembolik ilişkilendirme, 2: Okul dışı etkinlik, 3: Uyanık, 4: Ders içi ilişkilendirme, 5: Diğer derslerde ilişkilendirme, 6: Ölçme ve Değerlendirme, 7: Ara disiplinlerle ilişkilendirme, 8: Atatürkçülük

ÖĞRENME ALANI: MÜZE BİLİNCİ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Müzelerin, ulusal ve evrensel kültür ürünlerinin geçmişten geleceğe taşındığı mekânlar olduğunu kavrar.</p> <p>2. Ulusal kültürümüze sahip çıkmanın önemini kabul eder.</p> <p>3. Tarihi eserlerin ve kültürün taşıyıcısı niteliğindeki sanat eserlerinin kayıt altına alınmasının gerekliliğini ve önemini fark eder.</p> <p>4. Sanat eserinin özelliklerini kavrar.</p> <p>5. Tarihi eserlerin özelliklerini açıklar.</p> <p>6. Tarihi eser ile sanat eserinin özellikleri arasındaki farkı belirler.</p> <p>7. İlgili duyduğu sanat eserleri hakkında araştırma yapar.</p> <p>8. Tarihi eserlerimize sahip çıkılmasının herkes için bir ulusal görev olduğunu benimser.</p> <p>9. Kültürel miras olan eserlerin, kaçakçılığının sonuçlarını tartışır.</p> <p>10. Ülkemizin müze, öğren yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.</p> <p>11. Tarihi eserlerin müzelere teslim edilmesi gerektiğinin bilincine ulaşır.</p>	<p>4, 5, 6. "Pano Düzenlemesi" Türk ve dünya müzelerinde yer alan tarihi eserlere ve sanat eserlerine ait görsel dokümanlar ile sınıf veya okul içerisinde pano düzenlenebilir.</p> <p>4, 5, 6. "Bil-Bul" Tarihi eser ve sanat eserleri ile ilgili çeşitli görsel materyaller getirilerek sınıfa asılır. Küçük kağıtlardan yapılan fişler üzerine, sanat eserine ve tarihi esere ait özellikler ayrı ayrı yazılarak bir torba içerisinde karıştırılır. Öğrenciler, torbadan seçtikleri fişleri okurlar ve özelliklerin tarihi esere mi, sanat eserine mi ait olduğunu tahmin ederler. Doğru bulunan fişler ait olduğu eserin altına yerleştirilerek bulmaca çözülür.</p> <p>7. "Ben Hangi Eserim?" Her bir öğrenci müzede ilgilendiği bir sanat eserini belirleyerek fotoğrafını edinir. Eser hakkında araştırma yaparak biçimsel ve işlevsel özelliklerini tespit eder. Sınıf, gruplara ayrılır. Her gruptan bir kişi, seçtiği eserin fotoğrafını göstermeden, esere ait özellikleri arkadaşlarına okur. Arkadaşlarının eserle ilgili sorularını yanıtlar. Oyun farklı öğrencilerle dönüşümlü olarak sürdürülür. Bu eserlerden yola çıkarak görsel biçimlendirme çalışmaları yaparlar.</p> <p>8. "Eser Avı" Öğretmen, önceden sınıf sayısına göre müzedeki bazı eserlerin fotoğraflarının fotokopisi çektirir. Bir müze ziyareti gerçekleştirilir. Öğretmen, müzeyi gezen öğrencilere farklı eserlerin fotokopilerini dağıtır. Bu objeleri müzede bulmalanını ister. Öğrenciler, seçtiği eserlerin bir tanesinin müzeye nasıl ulaştığını araştırırlar.</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6. İmkân dâhilinde ve "Müzeler Haftası" (18-24 Mayıs) kapsamında, yakın çevrede bulunan bir müze, öğren yeri, tarihi eser veya anıt ziyaret edilmelidir.</p> <p>2. Ulusal Kültür: Bir toplumda, halk kültürüyle seçkin kültürünün birlikte oluşturdukları ortak kültür düzeni.</p> <p>Evrensel Kültür: Bir sanat yapıtı ya da akımın tek bir topluma özgü olmayan tüm dünya için geçerli olan bir anlayışın ürünüdür.</p> <p>[!] Yakın çevrede müze veya öğren yeri ziyaret gerçekleştirilemediği takdirde, sınıf içerisinde müzeyi tanıtıcı görsel dokümanlar ve materyaller incelenmelidir.</p> <p>(1) Atatürkçülük ile İlgili Konular (5-7. Kazanım, 11-12. Konu)</p> <p>4, 5, 6. Sosyal bilgiler dersi, "Küresel Bağlantılar" öğrenme alanı, "Ülkeler Arası Köprüler" ünitesi, "Düşünce, sanat ve edebiyat ürünlerinin, doğal varlıkların ve tarihi çevrelerin ortak miras ögesi olarak yaşatılmasında insanlığın sorumluluğunun farkına varır."</p> <p>Bütün öğrenme alanlarında açık uçlu sorular, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme, grup değerlendirme formları, gözlem formları, proje ödevleri, süreç dosyası vb. kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

1: Sembolik ilişkilendirme, 2: Okul dışı etkinlik, 3: Uyanık, 4: Ders içi ilişkilendirme, 5: Diğer derslerde ilişkilendirme, 6: Ölçme ve Değerlendirme, 7: Ara disiplinlerle ilişkilendirme, 8: Atatürkçülük

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 8. SINIF KAZANIM TABLOSU
ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANATLARDA BIÇIMLENDİRME

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Şiir, öykü, masal, efsane, mitoloji, karikatür gibi çeşitli alanların ürünleri ile ilişki kurarak görsel biçimlendirme çalışmalarını yapar.</p> <p>2. Görsel çalışmalarında ton derecelendirmeleri ile derinlik etkisi oluşturur.</p> <p>3. Sanatsal düzenleme ilkelerinden yararlanarak özgün kompozisyonlar oluşturur.</p> <p>4. Coğrafi ve kültürel etkenlerin renk seçimindeki belirleyici rolünü tartışır.</p> <p>5. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.</p> <p>6. Çizgilerin kişiye özgü olduğunu kavrar.</p> <p>7. Yaptığı çalışmaları sergilemekten ve çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.</p>	<p>1, 5. "Karikatür Çiziyoruz" Ünlü Türk karikatürcülerinin eserlerinden ve dünyanın önemli karikatür yarışmalarından "Sedat Simavi Karikatür Yarışması", "Uluslararası Akşehir Nasrettin Hoca Karikatür Yarışması" gibi yarışmalardan seçkin örnekler gösterilir. Öğrencilerin istedikleri bir konuda karikatür çizmeleri sağlanır.</p> <p>3. "Atatürk'ün Bilime ve Sanata Verdiği Önem" Öğrencilerden, görsel biçimlendirme öğelerini kullanarak Atatürk'ün sanata ve bilime verdiği önemli anlatan özdeyişlerinden birini içeren tasarım hazırlamaları istenir.</p> <p>3. "Aynısından Neler Oldu?" Öğrenciler, ritim, ahenk, derecelenme, denge, birlik vb. tasarım ilkelerini kullanarak birim motif tekrarlarıyla oluşturacakları iki ve üç boyutlu çalışmalar yapabilirler. Örneğin, telleri çıkarılmış ahşap mandallardan oluşan birimleri ahşap tutkallıya birbirine yapıştırarak çöp şişleri köpük (strafor) parçalarıyla birbirine bağlayarak, kilden para motifleriyle seramik kaplar oluşturarak vb. üç boyutlu çalışmalar oluşturabilirler. Renkli ataları şerit kartonlara geçirerek, kartonlardan oluşturdukları birimleri tekrar ederek vb. üç boyutlu çalışmalar yapabilirler.</p> <p>6. "Desen" Desen çalışmalarında gönüllü bir öğrenci sınıfa model olur. Sınıf düzeninin "U" biçiminde olması idealdir. Öğretmen, çalışma öncesinde modelden ölçü almayı gösterir. Kara kalemle kâğıda kabaca yerleştirilen figür, daha sonra detaylandırılarak desen çalışması tamamlanır.</p>	<p>(1) Atatürkçülük ile ilgili konular (5. Kazanım, 13. Konu)</p> <p>3. Kompozisyon: Bir sanat eserinde, sanatın elemanlarının sanatın ilkelerine göre düzenlenmesi.</p> <p>5. Öğretmen öğrenciyi mümkün olduğunca çok çeşitli malzeme ve teknikle tanıştırmalıdır.</p> <p>6. Kariyer Bilincini Geliştirme, 2. "Her bireyin kendine özgü ve benzersiz olduğunu belirtir."</p>

● Sınıf-okul içi etkinlik ● Okul dışı etkinlik (1) :Uyan ▲ Ders içi ilişkilendirme □ Diğer derslerle ilişkilendirme ■ Ölgme ve Değerlendirme ♣ Ara disiplinlerle ilişkilendirme (1): Atatürkçülük

ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANAT KÜLTÜRÜ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Sanatın kendine özgü evrensel bir dili olduğunu kabul eder.</p> <p>2. Farklı sanat akımları hakkında bilgi edinir.</p> <p>3. Farklı ifade biçimlerinin sanatın dallarını oluşturduğunu fark eder.</p> <p>4. Duygu ve düşüncelerini görsel sanatların farklı dalları ile ifade edebileceğini bilir.</p> <p>5. Karşılaştığı evrensel ve ulusal sanat eserlerinin sanatçıların yaşam öykülerini öğrenmeye istek duyar.</p> <p>6. Gösterilen sanat eserindeki görsel biçimlendirme öğelerinin sanatsal düzenleme ilkelerine göre nasıl düzenlendiğini açıklar.</p> <p>7. Sanat eserlerindeki konu çeşitliliğini sorgular.</p>	<p>1, 2, 3, 4, 6. "Eser Analizi" Vincent Van Gogh, Toulouse Lautrec, Frida Kahlo, Fikret Mualla, Cihat Burak gibi yaşamlarını eserlerine yansıtan sanatçılara ait eserlerden örnekler sınıfa getirilir. Öğrencilerden, eserlerden nasıl etkilendiklerini (firça vuruşları, ele aldıkları konular, renkler, duygular vb.) önce sözel olarak, sonra görsel çalışmalarla (resim, heykel vb.) ifade etmeleri istenebilir.</p> <p>9. "Minyatür" Dönemin savaş sahnelerini, eğlence hayatını, yaşantısını anlatan bir minyatür incelemesi yaptırılabilir. Öğrencilere, "Burada neler görüyorsunuz, insanlar neler yapmakta, en çok dikkatinizi çeken unsurlar nelerdir? Kıyafetler nasıl? Mekân nasıl düzenlenmiş?" gibi sorular yöneltilir.</p>	<p>[!] Tercih edilen araç-gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç-gereç ve teknik seçiminde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır.</p> <p>2. Sanat akımları öğrencilerin yaş seviyeleri dikkate alınarak belirgin özellikleri ile verilmelidir.</p> <p>5. Sanatsal Düzenleme İlkeleri Denge: Karşıt iki gücün denge gelmelerinden doğan durum. Kompozisyonda dengelenecek birtakım değerler vardır. Açık-koyu, yuvarlak-köşeli, düz-eğri, büyük-küçük, yatay-dikey, soğuk-sıcak, boşluk-doluluk vb. İki tür denge vardır: Simetrik ve asimimetrik. Hareket ve Ritim: Hareket, bir sanat eserindeki nesnelere hareket hissi uyandıracak şekilde düzenlenmesidir. Ritim ise bir sanat eserinde görsel bir tempo yaratmak için tekrarlanan elemanların dikkatli düzenlenmesiyle gerçekleştirilir.</p>

● Sınıf-okul içi etkinlik ● Okul dışı etkinlik (1) :Uyan ▲ Ders içi ilişkilendirme □ Diğer derslerle ilişkilendirme ■ Ölgme ve Değerlendirme ♣ Ara disiplinlerle ilişkilendirme (1): Atatürkçülük

ÖĞRENME ALANI: GÖRSEL SANAT KÜLTÜRÜ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>8. Görsel sanat eserinin oluşmasında, dönemin düşünce ve inanç sistemlerinin, coğrafi özelliklerinin ve çeşitli olayların etkisini tartışır.</p> <p>9. Sanatın kültürü aktarma yollarından biri olduğuna ilişkin örnekler verir.</p> <p>10. Teknolojik gelişmelerin görsel sanatlara etkisini açıklar.</p> <p>11. Duygularını, düşüncelerini ve izlenimlerini yansıtan görsel tasarımlar yapar.</p> <p>12. Gördüğü sanat eseri hakkında estetik bir yarıya varır.</p>	<p>10, 11. "Şehir Projesi" Öğretmen, gruplara ayrılan öğrencilere yaşadıkları şehirle ilgili kaygıları, beklentileri, sevdikleri yerler vb. hakkında sorular sorar. Hayallerindeki şehrin tasarımını ahşap materyaller, karton kutular, boya malzemeleri vb. kullanarak yapmaları istenir. Daha sonra oluşturdukları şehrin özelliklerini ortaya koyarak tanıtımını yaparlar ve bu özelliklerden yola çıkarak kent sembolü oluştururlar.</p>	<p>Ahenk: Bir sanat eserinde kullanılan komşu değerler ahenği oluştururlar. Ahenk, elemanların benzerliğini vurgulamaktır.</p> <p>Derecelenme (Koram): Hiyerarşi. Parçaların bütün içinde belirli bir öncelik sırasına göre algılanmaları. İki karşıt ucu basamaklarla birbirine bağlayan köprünün yaratılmasıdır.</p> <p>Oran-Orantı: Nesnelerin kendi içinde ve bütünle ilişkisidir.</p> <p>Vurgu: Bir tür zıttıktır. Vurgu ilkesi ile ilgili odağı oluşturulur. Baskın eleman bütün eserde izleyicinin dikkatini kendisine çeker.</p> <p>Değişiklik: Monotonluğu bozan farklı dinamiklerdir. Düzen içinde farklılıklar meydana getiren öğeler.</p> <p>(!) Atatürkçülük ile İlgili Konular (8-10. Kazanım, 14-15. Konu)</p>

ÖĞRENME ALANI: MÜZE BİLİNCİ

KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
<p>1. Türk müzeciliğinin kurulmasında öncülük eden kişileri araştırarak bilgi edinir.</p> <p>2. Seçtiği herhangi bir eserin müzeye ulaşma sürecini araştırır.</p> <p>3. İnternet üzerinden bir müze ziyareti yapar.</p> <p>4. İnternet üzerinden araştırdığı müzeye yönelik tanıtıcı görsel çalışmalar yapar.</p> <p>5. Kültürel mirasa sahip çıkmanın önemini pekiştirmede bilişim teknolojilerinden yararlanır.</p> <p>6. Müzedeki eserler, tarihî yapılar, anıtlar vb. den yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.</p> <p>7. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.</p> <p>8. Tarih, kültür ve görsel sanatlar arasındaki ilişkinin farkına varır.</p>	<p>1. "Osman Hamdi Bey" Türk müzeciliği ve Osman Hamdi Bey ile ilgili dokümanlar, görsel materyaller toplanıp sınıf ortamında tartışılarak yorumlanabilir.</p> <p>4, 6. "Müzelerimizi Tanıtıyoruz" Müze çeşitlerinden (sanat, tarih, arkeoloji, etnografya, bilim, teknoloji, basın, açık hava müzeleri ve askerî müzeler) herhangi biri tercih edilerek müzenin içeriğine ilişkin kurumsal kimlik çalışması (amblem, zarf, başlıklı kâğıt) yapılabilir.</p> <p>3, 4, 5, 6. "Sanal Ortamda Müzeyi Tanıyorum" Sanal ortamın imkânlarından yararlanarak yerli veya yabancı bir müze ziyaret edilir. Bu müze ile ilgili dikkat çekici eserlere vb. ait özellikleri içeren dokümanların çıktısı alınarak karton ya da öğrencilerin seçecekleri bir yüzey üzerine müzeyi tanıtıcı bir afiş tasarlanabilir.</p> <p>6, 7. "Tarihî Sanat Eserleri Bize Neler Söylüyor?" Öğrenciler, müzelerde yer alan eserlerden istediği birini seçerek "Eser ne zaman yapılmıştır? Hangi uygarlığa aittir? Hangi amaçla yapılmıştır? Günümüzde hangi açıdan önemini sürdürmektedir? Nerede bulunmuş, müzeye nasıl ulaştırılmıştır?" gibi soruların yanıtına ulaştıktan sonra eserin taşıdığı semboller, yapıldığı döneme ve ait olduğu uygarlıkla ilgili bilgi ve ipuçları taşıyıp taşımadığını, varsa eserde ilgili sembollerin hikâye ya da efsanelerini bulmaya çalışırlar. İnceledikleri eserden yola çıkarak görsel tasarımlar yaparlar. Bu konuda Anadolu Antik Çağ, Selçuklu ve Osmanlı seramikleri, Anadolu Selçuklu figürlü çinileri; minyatürler, duvar resimleri, halı-kilim, yazma motifleri vb. örneklerden yola çıkılabilir.</p>	<p>1. İmkân dâhilinde ve "Müzeler Haftası" (18-24 Mayıs) kapsamında, yakın çevrede bulunan bir müze, ören yeri, tarihî eser veya anıt ziyaret edilmelidir.</p> <p>3, 4. Öğrencilere, öncelikle okulun bilgisayarları ve İnternet bağlantısını kullanılmak üzere yardımcı olunmalı, şayet bu gerçekleştirilemiyorsa İnternet kafe vb. yerlere öğretmen nezaretinde gidilmelidir.</p> <p>4. Türkçe dersi, "Dinleme - İzleme" öğrenme alanı, "Çok yönlü iletişim araçlarındaki yayınlardan ilgi, istek ve ihtiyaçlarına uygun olanları takip eder."</p> <p>5. Bütün öğrenme alanlarında açık uçlu sorular, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme ve grup değerlendirme formları, gözlem formları, proje ödevleri, süreç dosyası vb. kullanılarak değerlendirme yapılabilir.</p>

📌: Sınıf-okul içi etkinlik | 📖: Okul dışı etkinlik | [!]: Uyarı | 🗺️: Ders içi ilişkilendirme | 🗺️: Diğer derslerle ilişkilendirme | 📊: Ölçme ve Değerlendirme | 🗺️: Ara disiplinlerle ilişkilendirme | (!): Atatürkçülük

EK-2 2018 Yılı Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Kazanımları

1. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Birinci sınıfta öğrencilerin, duygu ve düşüncelerini Görsel Sanatlar yoluyla nasıl ifade edilebildiğini öğrenmeleri üzerinde durulur. Öğrencilere yaptıkları görsel sanat çalışmasının değerli olduğu fark ettirilir. Öğrencilerin çalışmalarını ortaya koyarken hikâyelerden, oyunlardan, olaylardan ve yaratıcı üretim araçlarından yararlanmaları sağlanır. Ayrıca insanların sanat eserlerini farklı algılayabilecekleri konusuna vurgu yapılır. Bu düzeyde öğrencilere saygı, dostluk, sevgi, yardımseverlik, vatanseverlik ve sorumluluk değerleri verilirken eğitsel başarı, kendini kabul, okula ve çevreye uyum, toplum ve aile gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında Matematik dersi geometrik şekiller konusu ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

1.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.1.1.1. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken uygulama basamaklarını ifade eder.

Görsel sanat çalışması oluşturma süreci; araştırma, bilgiye ulaşma, gözlem, malzemenin belirlenmesi, tasarlama ve biçimlendirme basamaklarını içerir.

G.1.1.2. Görsel sanat çalışmalarında farklı materyal, malzeme, gereç ve teknikleri kullanır.

Uygulama yapılırken -öğrencinin bilgi düzeyi ve ekonomik imkânlar ölçüsünde- oyun hamuru, kıl, kâğıt, boyar malzeme vb. nin yanı sıra dijital teknolojilerden (fotoğraf makinesi, tablet, akıllı tahta vb.) yararlanması üzerinde de durulabilir.

G.1.1.3. Duygu ve düşüncelerini görsel sanat çalışmasına yansıtır.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.1.1.4. Görsel sanat çalışmalarını temalardan, konulardan, fikirlerden, şiirlerden, hikâyelerden esinlenerek oluşturur.

G.1.1.5. İki boyutlu yüzey üzerinde biçimleri düzenler.

Geometrik (kare, daire, üçgen vb.) ve organik biçimler oluşturularak renkli fon kartonu üzerinde düzenlenmesi sağlanır.

G.1.1.6. Görsel sanat çalışmasında figür-mekân ilişkisini ifade eder.

Yakınlık, uzaklık, büyüklük ve küçüklük ilişkileri üzerinde durulur.

G.1.1.7. Görsel sanat çalışmasında büyüklük-küçüklük ilişkilerini kullanır.

Bir sanat eserindeki benzer veya farklı olan objeler arasındaki büyüklük-küçüklük ilişkisi açıklanarak uygulamalar yapılır.

G.1.1.8. Çevresindeki objeleri ve figürleri gözlemleyerek çizimlerini yapar.

Sanatçıların çevrelerinde olup bitenleri çok daha dikkatli gözlemleyebilmeleri üzerinde durulur. Bunun aynı zamanda bir sorumluluk olduğu belirtilir ve duyarlılığı da beraberinde getiren bir davranış olduğu anlatılır.

G.1.1.9. Üç boyutlu çalışma oluşturur.

Bu çalışmalar oluşturulurken kesme, yapıştırma, elle şekillendirme gibi teknikler kullanılarak origami, kil ile şekillendirme vb. çalışmalar oluşturulabilir. Çalışma yardımlaşma ile gerçekleştirilebilir.

G.1.1.10. Görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır.

Renk: Ana renk

Çizgi: Zikzak, nokta, dalgalı, spiral

Biçim/Şekil: Geometrik, organik

1.2. Kültürel Miras

G.1.2.1. Sanatın, kültürün bir parçası olduğunu fark eder.

Farklı sanat örneklerinden hareketle, sanatın bir milleti, toplumu veya medeniyeti oluşturan yerel ve evrensel değerler içeren kültür ürünleri olduğu üzerinde durulur.

G.1.2.2. Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. ile ilgili izlenimlerini söyler.

Gerçekleştirilecek müze, ören yeri, sanatçı atölyesi ziyareti veya müze, ören yeri ile ilgili video, film, belgesel, sanal tur izletimi sonrası veya müze, ören yeri, sanatçı atölyesi ile ilgili görseller gösterildikten sonra düşüncelerini söylemeleri istenir.

1.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.1.3.1. Yapay objelerle doğal objeleri ayırt eder.

Sanat eserleri de dâhil olmak üzere çevresindeki yapay ve doğal somut nesnelere tanınmaları sağlanır. Nesnelere incelendikten sonra, bu nesnelere üzerindeki renk, çizgi ve biçim/şekil gibi sanat elemanları gösterilir. Sonrasında kendilerinden bu tarz bir yaklaşımla en az beş nesne belirlemeleri ve hangi biçim, çizgi ve renklerden oluştuklarını söylemeleri istenebilir.

G.1.3.2. Sanat eserinin biçimsel özelliklerini söyler.

Sanat eseri öğrencinin yaş ve düzeyine göre seçilir; eser, renk, çizgi, biçim/şekil açısından incelenir.

G.1.3.3. Sanat eserleri arasındaki farklılıkları açıklar.

Heykel, resim, seramik, mimari yapı vb. sanat eseri örnekleri arasındaki farklılıklar üzerinde durulur.

2. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Öğrencilerin ikinci sınıf Görsel Sanatlar dersinde deneyimlerinden, okul ile yakın çevresinden, Türk kültüründen ve farklı kültürlerden esinlenerek yeni fikirler oluşturmaları üzerinde durulur. Bu fikirlerini uygulamaya yansıtıran sanat malzemelerini ve tekniklerini kullanmaları sağlanır. Bu düzeyde öğrencilere sevgi, saygı, yardımseverlik, sorumluluk, adalet, öz-denetim, dostluk ve vatanseverlik değerleri verilirken kendini kabul, kişiler arası ilişkiler gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar disiplinler arası yaklaşım kapsamında Türkçe dersi "Yazma" öğrenme alanıyla, Hayat Bilgisi dersi "Doğada Hayat" ve "Ülkemde Hayat" üniteleriyle ve Matematik dersi oran-orantı konusu ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

2.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.2.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken karşılaştığı sorunlara çeşitli çözümler bulur.

Belirlenen konuyu nasıl ifade edeceği, mekânı nasıl oluşturacağı, hangi renkleri, çizgiyi, biçimi/şekli ve formu kullanacağı sorgulattır.

G.2.1.2. Görsel sanat çalışmasını oluştururken beklenmedik/öngörülemeyen sonuçların ortaya çıkabileceğini fark eder.

Yapılması planlanan ve düşünülen şeylerin çalışmaya başladıktan sonra o anki duruma ve sürece bağlı olarak değişebileceği, bunun da olağan olduğu üzerinde durulur.

G.2.1.3. Çalışmasına hayallerini yansıtır.

Hayal kurmanın ne olduğu örneklendirilerek öğrencilere bununla ilgili çalışma yaptırılır.

G.2.1.4. Farklı yazılı kaynak, kavram ve temalardan esinlenerek görsel sanat çalışmasını oluşturur.

G.2.1.5. Görsel sanat çalışmasında ön ve arka planı kullanır.

İki boyutlu sanat eserleri üzerinde ön ve arka planın ne olduğu üzerinde durulur. Sonra aile kavramının ele alındığı bir resim yapmaları istenebilir. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.2.1.6. Görsel sanat çalışmasında ölçü ve oran-orantıya göre objeleri yerleştirir.

G.2.1.7. Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için gözleme dayalı çizimler yapar.

Okul bahçesinden, sınıftaki bir nesneden, çiçekten, oyuncaklarından vb. yola çıkarak çizim yapmaları üzerinde durulur.

G.2.1.8. Günlük yaşamından yola çıkarak görsel sanat çalışmasını oluşturur.

Doğal çevreyi bozan ve onu yok eden olgular üzerinde durulabilir. Afişin ne olduğu ve niçin yapıldığı açıklanabilir. Çevrelerindeki bu olgulara örnek vermeleri ve sonrasında çevre duyarlılığı konusunda afiş yapmaları istenebilir.

G.2.1.9. Farklı materyalleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.

Bu çalışmalar oluşturulurken elle şekillendirme tekniği kullanılabilir. Bu kapsamda basit şekilde hayvan, meyve ve günlük kullanım eşyaları gibi şekillendirmeler yapılabilir.

G.2.1.10. Görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır.

Renk: Ara renk

Form: Küp, silindir, piramit, koni, küre vb. üç boyutlu form

Çizgi: Dikey, yatay, diyagonal

Biçim/Şekil: İki boyutlu geometrik ve organik

2.2. Kültürel Miras

G.2.2.1. Türk kültürüne ait mimari elemanları açıklar.

Cumba, kerpiç, dikdörtgen pencere, avlu, çatı, tavan, kapı gibi mimari elemanlar örnekler üzerinden gösterilir.

G.2.2.2. Sanat eserlerindeki farklı kültürlere ait motifleri inceler.

Özellikle sembolik anlamlar taşıyan yerel ve evrensel motifler üzerinde durulur. Yaratıcı drama yönteminden yararlanılarak grup çalışması ile incelenen motifler canlandırılabilir. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.2.2.3. Geleneksel Türk sanatlarından örnekler verir.

Geleneksel Türk sanatları üzerinde durulur. Ebru, minyatür, çini vb. örnekler gösterilir. Aralarındaki farklar açıklanır. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.2.2.4. Müze, sanat galerisi, sanat atölyesi, ören yeri vb. mekânların sanat açısından önemini ifade eder.

G.2.2.5. Diğer kültürlere ait mimari elemanları açıklar.

Geleneksel Japon evleri, Eskimo evleri vb. yaşam mekânları örnek gösterilir.

2.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.2.3.1. Sanat eserinin konusunu söyler.

Konusu figüratif, portre, natürmort ve peyzaj olan sanat eseri örnekleri gösterilerek aralarındaki farklar üzerinde durulur.

G.2.3.2. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarındaki fikirleri ve duyguları yorumlar.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

3. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Öğrencilerin üçüncü sınıf Görsel Sanatlar dersinde sorgulama yoluyla öğrenmeleri üzerine yoğunlaşılır. Öğrencilerin görsel sanat çalışmasını oluşturma sürecinde fikir üretmeleri, uygulama ve değerlendirme yapımları sağlanır. Öğrencilerin farklı kültürlerdeki sanat ile mimari örneklerini incelemeleri üzerinde durulur. Bu düzeyde öğrencilere saygı, sorumluluk, adalet, dostluk, sabır, sevgi ve vatanseverlik değerleri verilirken kendini kabul, kişiler arası ilişkiler gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında Hayat Bilgisi dersi "Ülkemde Hayat", Fen Bilimleri dersi "Dünyanın Şekli" üniteleriyle ve Matematik dersi simetri konusu ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

3.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.3.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır.

Beyin fırtınası ile başlayan, tasarlama ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır.

G.3.1.2. Görsel sanat çalışmasını oluştururken ifadeci yaklaşımı kullanır.

Öğrencilerin karne sevinci, spor etkinliklerinden duyduğu heyecanı vb. duyguları çalışmalarına yansıtmasını istenebilir.

G.3.1.3. Görsel sanat çalışmasını yaparken güncel kaynaklara dayalı fikirler geliştirir.

Güncel sözlü, yazılı ve görsel kaynaklar incelenebilir. Kazanım ile ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.3.1.4. Gözleme dayalı çizimlerinde geometrik ve organik biçimleri kullanır.

Gözleme dayalı çizimlerde çiçek, yaprak, deniz kabuğu vb. nesnelerin geometrik ve organik biçimleri üzerinde durulur.

G.3.1.5. İki boyutlu çalışmasında ön, orta, arka planı kullanır.

G.3.1.6. Ekleme, çıkarma, içten ve dıştan kuvvet uygulama yoluyla farklı malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.

Ahşap, metal, kumaş, balon vb. ile atık malzemeler kullanılarak üç boyutlu çalışma yapılması sağlanır.

G.3.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Sıcak, soğuk

Mekân: Pozitif-negatif (doluluk-boşluk)

Denge: Simetrik, asimetrik

Kontrast: Koyu-açık ve zıt

3.2. Kültürel Miras

G.3.2.1. Sanat eserleri ile geleneksel sanatların farklı kültürleri ve dönemleri nasıl yansıttığını açıklar.

Sınır İstiklâl Savaşı ile ilgili yağlı boya tablo ve Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'ni yansıtan minyatür çalışması örneği getirilebilir. Bunların teknik, tür ve kullanılan malzemeye göre farklı oldukları ancak her ikisinin de kendi yapıldıkları dönemin kültürleri ve sosyal olaylarını yansıttıkları üzerinde durulabilir. Ayrıca bu süreçte Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarından, şehit olan askerlerden bahsedilebilir.

G.3.2.2. Kendi (Millî) kültürüne ve diğer kültürlere ait sanat eserlerini karşılaştırır.

Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, öğrenme yeri vb. yerlere planlı ve programlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tipki basımlardan, belgesellerden vb. öğretim materyallerinden yararlanır.

G.3.2.3. Sanat eserlerinin madde, form ve fonksiyonu arasındaki ilişkiyi açıklar.

Göz yaşı şişesi, güneş kursu, su kabı, lahî, sikke vb. eserlerin hangi malzeme, form ve ne amaçla yapılmış olduğu üzerinde durulur.

3.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.3.3.1. Yerel kültüre ait motifleri fark eder.

G.3.3.2. Portre, peyzaj, natürlük ve betimsel sanat eseri örneklerini karşılaştırır.

Portre, peyzaj, natürlük ve betimsel sanat eserlerine örnek olarak Nazmi Ziya'nın peyzajları, Mahmut Cuda ve Feyhaman Duran'ın natürlükleri, Sami Yetik'in İstiklâl Savaşı'nı konu edinen vb. eserler verilebilir.

G.3.3.3. Sanat eserinde kullanılan sanat elemanları ve tasarım ilkelerini gösterir.

Bu seviyeye kadar öğrenilen sanat elemanları ve tasarım ilkelerinin eser üzerinde gösterilmesi ve söylenmesi sağlanır.

G.3.3.4. İncelediği sanat eseri hakkındaki yargısını ifade eder.

Burada tanımlama, çözümlenme, yorumlama ve yargı aşaması üzerinde durulur.

Tanımlama:

Eserde neler görüyorsunuz?

Eserde hangi malzemeler kullanılmıştır?

Bu hangi sanat formudur?

Hangi renkleri görüyorsunuz?

Çözümleme:

Renkler nasıl düzenlenmiştir?

Eserde sıcak renkler mi soğuk renkler mi hâkim?

Eserde hangi çizgiler kullanılmıştır? (düz, eğri, kırık, zikzak, hepsi)

Eserde denge nasıl oluşturulmuştur?

Eserde mekân nasıl oluşturulmuştur? (düz, üst üste, derin vb.)

Yorumlama:

Eser size ne hissettiriyor?

Eser ne gibi bir ses veriyor?

Eserde ne anlatılmak isteniyor?

Bu esere bir isim vermek isteseydiniz ne verirdiniz?

Sanat eserinin ismi çalışmanın içeriğini yansıtıyor mu?

Yargı:

Bu eser değerli midir? Niçin?

Bu eseri odana asmak ister misin? Niçin?

Bu eser ile tıpkıbasımı arasındaki fark nedir?

G.3.3.5. Sanat eseri ve sanat değeri olmayan nesnelere arasındaki farkları ifade eder.

G.3.3.6. Sanat eserinin bir değere sahip olduğunu farkederek/kavrar.

Bir sanat eserinin duyuşsal, ekonomik, politik, tarihi ve bunun gibi unsurlar açısından değerlendirilmesinin gerekçeleri üzerinde öğrenci seviyesi dikkate alınarak durulur.

G.3.3.7. Sanat alanındaki etik kuralları açıklar.

Öğrencinin sanat alanındaki etik kurallara ilişkin olarak yapılan bir çalışmaya saygı duyması, arkadaşının yaptığı çalışmayı kopya etmemesi veya çalışmasını başkasına yaptırmaması gerektiği üzerinde durulur.

4. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Dördüncü sınıf Görsel Sanatlar dersinde sanata karşı duyarlı olmayı sağlamanın yanı sıra sanat elemanları ve tasarım ilkeleri üzerinde durulur. Öğrencilerin kendi görsel sanat çalışmalarındaki düşüncelerini, bu düşüncelerini ortaya koyarken kullandığı materyalleri ve çalışmasının ana fikrini açıklamaları sağlanır. Öğrencilerin geçmiş dönemlerde yapılmış olan sanat eserlerinin günümüz kültürüne etkisini incelemeleri üzerine yoğunlaşılır. Bu düzeyde öğrencilerin saygı, adalet, sevgi, dürüstlük, yardımseverlik gibi değerleri özümsemeleri sağlanırken kendini kabul, toplum ve aile, eğitsel ve mesleki gelişim gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanları da programın uygulanması sırasında göz önünde bulundurulur. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında Sosyal Bilgiler dersi "İnsanlar, Yerler ve Çevreler", "Küresel Bağlantılar" öğrenme alanları ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

4.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.4.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken biçimlendirme basamaklarını kullanır.

Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır.

İsraf konusunun ele alınacağı ve biçimlendirme basamaklarını (fikir, eskiz, malzeme seçimi, tasarım ve ürün) içeren bir çalışma yapması istenir. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.4.1.2. Deneyimlerini farklı fikirler, sanat formları ve kültürel temalarla ilişkilendirerek görsel sanat çalışması oluşturur.

G.4.1.3. Görsel sanat çalışmasında kompozisyon birliğini oluşturmak için seçimler yapar.

Görsel sanat çalışmasında sanat elemanları ve tasarım ilkelerinin bir kompozisyon dâhilinde kullanılması sağlanır.

G.4.1.4. İki boyutlu yüzey üzerinde derinlik etkisi oluşturur.

Oluşturulan biçimlerle derinlik etkisi sağlamak için üst üste yerleştirme, ölçüde değişiklik ve kompozisyonda yer değişikliği kullanılır.

G.4.1.5. Gözleme dayalı çizimlerinde kontur çizgisini ve gölgeleme tekniklerini kullanır.

Kontur, tek çizgi olarak ele alınmalıdır. Örneğin çevredeki mimari yapılar seçilebilir. Mimari yapının ışık alan ve almayan yüzeylerini basit düzeyde karalayarak gölgelendirmesi sağlanır.

G.4.1.6. Farklı materyalleri kullanarak üç boyutlu çalışmalar yapar.

4.2.4. numaralı kazanımda belirtildiği gibi müzelerdeki farklı kültürlere ait eserler incelendikten sonra öğrencilerde oluşan fikirler doğrultusunda (kil vb. malzemelerle) uygulamalar yaptırılabilir. Ayrıca 4.1.7. numaralı kazanımda belirtilen renk ve doku elemanlarını çalışmasında gösterir.

G.4.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Rengin türleri, açık, koyu, yoğun

Doku: Gerçek, yapay

Değer (valör): Bir rengin şiddeti, derecelendirme ve gölgelendirme

Çeşitlilik: Bir veya birden fazla sanat elemanının ilgi yaratmak için bir arada kullanılması

4.2. Kültürel Miras

G.4.2.1. Sanatçı ve zanaatkârın rollerini söyler.

G.4.2.2. Türk kültürüne ve diğer kültürlere ait mimari yapıların belirgin özelliklerini karşılaştırır.

Özellikle bu kazanımda tarihî yapılar tercih edilir. En az iki kültüre ait tarihî yapılardaki kubbe, kemer, pencere, kapı, mekân içi süsleme vb. yapı unsurları arasındaki farklılıklara dikkat çekilir.

G.4.2.3. Farklı kültürlerde yapılmış sanat eserlerinin genel özelliklerini karşılaştırır.

Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. gibi en az iki kültüre ait sanat eserlerinin form, konu, malzeme, teknik özellikleri vb. bakımından karşılaştırılması sağlanır.

G.4.2.4. Müzedeki farklı kültürlere ait sanat eserlerindeki ortak özellikleri söyler.

Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, öğren yeri vb. yerlere planlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tipkibasımlardan, belgesellerden vb. materyallerden yararlanılır. Arslan, boğa, kartal, hayat ağacı motifi gibi örnekler üzerinde durulabilir.

G.4.2.5. Görsel sanat alanındaki meslekleri söyler.

Fotoğraf sanatçısı, heykeltıraş, ressam, mimar, illüstratör, tasarımcı, küratör, restoratör, nakkaş, hattat gibi meslekler üzerinde durulur.

4.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.4.3.1. Soyut, gerçekçi ve figüratif sanat eserleri arasındaki farkları açıklar.

G.4.3.2. Bir sanat eserini seçmesindeki tercih sebebini açıklar.

Farklı üsluplarda yapılmış sanat eseri örnekleri öğrencilere seçtirilebilir. Öğrencilerin seçtikleri o eseri için tercih ettiklerini açıklamaları sağlanabilir.

G.4.3.3. Estetik tercihlerin kişilere göre nasıl değiştiğini ifade eder.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.4.3.4. Görsel sanat alanındaki etik kurallara uyar.

Öğrenciye sanat alanındaki etik kurallara ilişkin olarak başkasına ait eserlerin kopyalanmaması, akran değerlendirmesinde nesnel davranılması, çalışmaların bir başkasına yaptırılmaması gerektiği vurgulanmalıdır.

5. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Beşinci sınıf Görsel Sanatlar dersinde öğrencilerin edindikleri bilgileri özümsemeleri ve sanat eserlerini daha anlamlı değerlendirmeleri üzerine yoğunlaşılır. Bu düzeyde görsel sanat çalışması oluşturmada ve sanatı takdir etmede kişisel değer ve fikirlerin iletimi üzerine vurgu yapılır. Öğrencilerin, çalışmalarında sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanmaları üzerinde durulur. Bu düzeyde yardımseverlik, saygı, dostluk, sorumluluk, adalet, dürüstlük ve sevgi değerleri üzerinde durulurken kendini kabul, toplum ve aile, eğitsel başarı, eğitsel ve mesleki gelişim gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanları da programın uygulanması sırasında göz önünde bulundurulur. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında Sosyal Bilgiler dersi "Kültür ve Miras" öğrenme alanı ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

5.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.5.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır.

Beyin fırtınası ile başlayan, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.5.1.2. Görsel sanat çalışmasında mekân olgusunu göstermek için ölçü ve oranı kullanır.

Eşyaların konumu, yakın-uzak ve büyük-küçük ilişkisinin dikkate alınması üzerinde durulabilir.

G.5.1.3. Görsel sanat çalışmasında hava perspektifini kullanır.

Perspektif konusu ele alınır. Hava (renk) perspektifinin ne olduğu, yaşamda karşılaşılan buna ilişkin sanat eserlerinden örnekler gösterilerek öğrencilerin peyzaj konulu bir çalışma yapmaları ve hava perspektifini uygulamaları sağlanır.

G.5.1.4. Gözlemlerinden yola çıkarak orantılarına uygun insan figürü çizer.

Figürün ne olduğu örneklendirilerek açıklanır. Figürlerdeki oran-orantı üzerinde durulur. Öğrencilerden gözlemledikleri bir insan figürünü oranlarına uygun bir şekilde çizmeleri istenir.

G.5.1.5. Görsel sanat çalışmasında dijital teknolojiyi kullanır.

Okulun imkânlarına göre video, bilgisayar, fotoğraf makinesi, tablet vb. tercih edilebilir. Çağın getirdiği dijital teknolojilerin, ileride çok daha fazla bir şekilde hayatımızın bir parçası olacağı düşüncesinden hareketle, sanat/tasarım alanında nasıl ve nerelerde kullanıldığı, ileride de nasıl ve nerelerde kullanılabileceği üzerinde durulur. Mevcut imkânlara göre, bu teknolojilerden biri veya birkaçından yararlanarak çalışma yapmaları sağlanabilir.

G.5.1.6. Sanat malzemelerini kullanarak rölyef veya heykel oluşturur.

G.5.1.7. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Öğrencinin oluşturduğu renkler, açık, koyu

Form: İç bükey, dış bükey, negatif, pozitif

Doku: Yüzey süslemesi

Değer (Valör): Bir rengin şiddeti, açık, koyu, orta veya yüksek kontrast

Denge: Simetrik, asimetric, merkezi

5.2. Kültürel Miras

G.5.2.1. Yerel kültüre ait motifleri açıklar.

Mimari, resim, halı, kilim, takı, çini, yazma eserleri, tuğra vb. eserler üzerindeki sembolik anlamlar taşıyan motifler üzerinde durulur. Bu alanla ilgili sanatçı ve zanaatkarların eserleri; Sivas Divriği Ulu Camii ve Şifahanesi, Erzurum Çifte Minareli Medrese, Dolmabahçe Sarayı vb. yapılarıdaki motifler; geleneksel Türk sanatlarında yer alan lale, karanfil, hayat ağacı gibi motifler gösterilebilir. Motiflerin anlamları üzerinde durulurken Selçukluların sekiz köşeli yıldızının adalet, eşitlik, hak anlamlarına geldiği ve bu kavramların neler olduğu açıklanabilir.

G.5.2.2. Farklı kültürlerin sanatı ve sanatçıları arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklar.

Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. kültürlerine ait sanatçı ve eserlerinden örnekler incelenir.

G.5.2.3. Geçmişte ve günümüzde yapılmış olan sanat eserleri arasındaki farklılıkları söyler.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.5.2.4. Müzeler ile Görsel Sanatları ilişkilendirir.

Müze, müze türleri ve müzelerin kültürel mirasa katkıları üzerinde durulur.

G.5.2.5. Kullanılan sanat malzemeleri ile görsel sanat alanındaki meslekleri ilişkilendirir.

Sanat alanındaki meslekler ve bu mesleklerde kullanılan malzemeler üzerinde durulur. (Örneğin heykeltıraşın eserlerini oluşturması için kil, metal, taş, bronz, alçı, ahşap gibi malzemeleri kullanması).

5.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.5.3.1. Doğal ve inşa edilmiş çevreyi karşılaştırır.

Doğal oluşmuş peribacaları, Damlataş Mağarası gibi yapılar ile kentler arasındaki farklar üzerinde durulur.

G.5.3.2. Seçilen sanat eserinin görsel özelliklerini analiz eder.

G.5.3.3. Seçilen sanat eserinin içeriğini yorumlar.

G.5.3.4. Bir sanat eserini yapıldığı dönem ve şartlara göre analiz eder.

Eseri incelenen sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, sanat eserinin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel, kültürel özellikler araştırılır.

G.5.3.5. Kendi görsel sanat çalışmasını değerlendirir.

İçinde bulunduğu çevre ve şartlara göre oluşturduğu çalışmasını ifade etmesi sağlanır. Bu uygulama sözlü ve yazılı olarak yaptırılabilir.

G.5.3.6. Sanat eserlerinin neden farklı değerlendirildiğini açıklar.

Bir sanat eseri duygusal, ekonomik, tarihsel, sosyokültürel, işlevsel vb. açılardan değerlendirildiği için estetik yargıların farklı olabileceği üzerinde durulur.

G.5.3.7. Görsel sanat çalışmasında etik kurallara uyar.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

6. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Altıncı sınıf Görsel Sanatlar dersinde öğrencilerin sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanarak duyu ve düşüncelerini çalışmalarına yansıtmaları sağlanır. Sanatçıların formları, materyalleri ve sembolleri eserlerinde nasıl kullandıklarının analiz edilmesi ve değerlendirilmesi üzerinde durulur. Bu düzeyde öğrencilere saygı, adalet, öz-denetim, sorumluluk ve vatanseverlik değerleri kazandırılmaya çalışılırken eğitsel başarı, eğitsel ve mesleki gelişim gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanları da Program'ın uygulanması sırasında göz önünde bulundurulur. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında Matematik dersi oran-orantı konusuyla ve Sosyal Bilgiler dersi "Kültür ve Miras" öğrenme alanı ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

6.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.6.1.1. Öğrenciler görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.

Beyin fırtınası ile başlayan; fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma, detaylandırma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden süreci yansıtan sunum dosyası hazırlanır.

G.6.1.2. Görsel sanat çalışmasını oluştururken farklı materyalleri ve teknikleri kullanır.

G.6.1.3. Görsel sanat çalışmasındaki fikirlerini ve deneyimlerini; yazılı, sözlü, ritmik, drama vb. yöntemlerle gösterir.

Sınıfta müzik, hikâye ve drama örnekleri sunulurken öğrencilerin duyu ve hayal dünyaları zenginleştirilerek görsel sanat çalışmaları yapmaları sağlanır.

G.6.1.4. Seçilen tema ve konu doğrultusunda fikirlerini görsel sanat çalışmasına yansıtır.

G.6.1.5. Görsel sanat çalışmasında perspektifi kullanır.

Yakın çevreden ve sanat eserlerinden çizgi perspektifine örnekler gösterilerek konu açıklanır. Bu kazanımda mekânda derinlik etkisi yaratmak için çizgi perspektifi kullanılır.

G.6.1.6. Gözleme dayalı kısa ve uzun süreli çizimler yapar.

G.6.1.7. Üç boyutlu çalışmalar oluşturmak için oyma, asamblaj veya modelleme tekniklerini kullanır.

Asamblajın doğal, endüstriyel nesne veya parçalarının yeni bir düzen içerisinde bir araya getirilmesi ile oluştuğu vurgulanır. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.6.1.8. Görsel sanat çalışmasında farklı geleneksel Türk sanatları alanlarını bir arada kullanır.

Görsel sanat çalışması oluşturulurken ebru ile kaligrafi, ebru ile katı, takı ile örme vb. farklı geleneksel Türk sanatları alanları bir arada kullanılabilir.

G.6.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Renk ilişkileri

Çizgi: Farklı çizgi türleri

Doku: Yüzeysel doku, görsel doku

Değer: Derecelendirme

Oran-Orantı: Gerçekçi, deforme edilmiş

6.2. Kültürel Miras

G.6.2.1. Bir sanatçının eserlerinde seçtiği konuyu, kullandığı malzeme ve tekniği açıklar.

Bir eserin hangi tekniklerle yapılmış olabileceği üzerinde durularak eserin özellikleri anlaşılmasına çalışılır.

G.6.2.2. Etnografya müzelerindeki ürünler aracılığıyla geleneksel sanat örneklerini inceler.

Etnografya müzesinin bulunmadığı yerlerde tıpkibasimlardan, belgesellerden, sanal müzelerden vb. yararlanır.

G.6.2.3. Toplumda geleneksel sanatların rolünü açıklar.

Geleneksel sanatlar konusunda farkındalık oluşturulur. Geleneksel sanatlara sahip çıkmanın bir sorumluluk olduğu üzerinde durulur. Bu anlayışın yerel ve özgün olan kültürü korumaya dönük bir çaba olarak görülmesi sağlanır. Evrensel anlamda sanat ve tasarım dünyasına bir zenginlik kattığı anlatılır.

G.6.2.4. Anadolu uygarlıklarına ait eserleri müzeler aracılığıyla inceler.

Anadolu uygarlıklarına (Urartular, Hattiler, Frigler, Selçuklular vb.) ait eserlerin araştırılması, yaratıcı drama (örneğin donuk imge) veya müze sepeti oyunu vb. yöntemlerden yararlanması sağlanır. Kazanım ile ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.6.2.5. Görsel sanatlar, tarih ve kültürün birbirlerini nasıl etkilediğini açıklar.

G.6.2.6. Görsel sanatlardaki meslekler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler.

6.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.6.3.1. Sanat eserini tanımlarken, çözümlerken, yorumlarken ve yargılarken eleştirel düşünme becerilerini kullanır.

Sanat eserini inceleme, sanatçının neyi anlatmak istediğinin ve nasıl anlattığının olabildiğince detaylı açıklanmasıdır. İncelemenin sonunda "Bu eser başarılı mı? Neden başarılı?" sorularına cevap verilir. Kazanım ile ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.6.3.2. Sanatçının eserinde yansıttığı duygu ve düşünceleri açıklar.

G.6.3.3. Görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini açıklar.

İncelenen sanat eserindeki sanat elemanları ve tasarım ilkelerinin ifadeleri aktarmadaki rolü üzerinde durulur.

G.6.3.4. Sanatçıların niçin sanat eseri oluşturduklarını tartışır.

G.6.3.5. Kişisel fikirlerin ve değer yargısının sanat eserinin değerlendirilmesindeki etkisini açıklar.

G.6.3.6. Sanat eserinin hisleri, duyguları ve estetik tepkiyi nasıl harekete geçirdiğini açıklar.

7. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Yedinci sınıf Görsel Sanatlar dersinde sanat eserinde yaratıcı sürecin araştırılması, analizi ve keşfi üzerinde durulur. Öğrencilerin sanat elemanları ve tasarım ilkeleri doğrultusunda geleneksel ve çağdaş sanat materyallerini kullanarak tasarım yapmaları sağlanır. Öğrencilerin sanat eserlerindeki tema, konu ve sembollerini değerlendirirken sorgulama becerisini kullanarak görsel sanat dilini geliştirmeleri üzerine vurgu yapılır. Sanatın anlamını ve değerini araştırmaları teşvik edilir. Bu düzeyde öğrencilerde saygı, dostluk ve sorumluluk değerleri üzerinde durulurken eğitsel başarı, toplum ve aile, okula ve çevreye uyum, kişiler arası ilişkiler gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanları da Program'ın uygulanması sırasında dikkate alınır. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım alanında Fen Bilimleri dersi "Işığın Madde ile Etkileşimi" ünitesi ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

7.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.7.1.1. Görsel sanat çalışmalarını oluşturmak için araştırmaya dayalı uygulama sürecinin basamaklarını eskiz defterinde gösterir.

Sosyal girişimcilik bağlamında planlama yapma, yaptıklarını raporlaştırma, sunma ve savunma konularına değinilebilir.

G.7.1.2. Görsel sanat çalışmasında sanat tekniklerini birlikte kullanır.

Bu kazanımda öğrencinin sanat tekniklerinden birkaçını (baskı teknikleri, mozaik, kolaj, kâğıt vitray, sulu boya vb.) görsel sanat çalışmasında kullanması sağlanır.

G.7.1.3. Yaşantısının herhangi bir anını hikâyeleştirerek görsel sanat çalışmasına yansıtır.

G.7.1.4. Görsel sanat çalışmasında geleneksel ve güncel sanat malzemeleri ile teknikleri kullanır.

Geleneksel malzemeler olarak kuru boya, sulu boya, pastel boya, fırça vb.; güncel sanat malzemeleri olarak akrilik kalem, sulu boya kalemi vb. tercih edilebilir.

G.7.1.5. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.

Mekânda derinlik etkisi yaratmak için çizgi ve hava (renk) perspektifi birlikte kullanılır.

G.7.1.6. Gözleme dayalı çizimler yapar.

G.7.1.7. Atık malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.7.1.8. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Kromatik renk ilişkileri

Kroma: Bir rengin parlaklıktan donukluğa veya ışıltılı hâlden griliğe doğru geçişi

Çizgi: Zıtlık, derecelendirme

Mekân: Boşluk, doluluk

Vurgu: Odak nokta, baskın

Oran-Orantı: Gerçekçi, abartılı

7.2. Kültürel Miras

G.7.2.1. Sanat eserlerindeki üslupları açıklar.

Özgün sanat eserleri ile tasarımlar üzerinde sanatçıların kullandıkları fırça darbeleri, renkleri, bilgi objeleri, konu seçimleri ve biçimlerinin sanatçının üslubunu oluşturduğu üzerinde durulur. Yerli ve yabancı sanatçı ile tasarımcılardan örnekler verilir, eserleri incelenir.

G.7.2.2. Sanat, tarih ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder.

G.7.2.3. Sanatçıların topluma sağladığı katkıları açıklar.

Sanatçıların kültürel, sosyal, ekonomik, eğitsel değer vb. açılardan topluma yaptığı katkılar tartışılır.

G.7.2.4. Tarihi olayların sanat eserleri üzerindeki etkisini inceler.

Göç, savaş, reform, ekonomik buhran vb. olayların sanatçıyı, dolayısı ile eserlerini de etkilediği üzerinde durularak örnekler üzerinden açıklanır.

7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.7.3.1. Sanat eserinde ele alınan tema, konu ve sembolleri tanımlar.

G.7.3.2. Sanat eserini değerlendirmek için sanat eleştirisi yöntemini kullanır.

3. sınıfın 3.3.4. numaralı kazanımında sanat eleştirisi kısmında yer alan sorulara ek olarak aşağıdaki sorulara da yer verilir:

Tanımlama:

Eserdeki ana dokuyu nasıl adlandırırsınız? (yapay mı, doğal mı?)

Eserde etkin olan biçimler hangileridir? (geometrik, organik, her ikisi)

Hangi gereçler kullanılmıştır?

Eser hangi teknikle yapılmıştır?

Sanat eserinin sanatçısının ismi nedir?

Bu ne tür bir sanat eseridir? (grafik tasarım, seramik, heykel, resim, baskı resim vb)

Bu eser ne zaman yapılmıştır?

Bu sanat eserinin yapıldığı tarihsel dönemde yer alan bazı önemli olayları sıralayınız.

Çözümleme:

Işık ve renk değerleri nasıl oluşturulmuş?

Eser nereden bakılarak yapılmıştır?

Eserde size en yakın ve en uzak şey nedir? Neden bu şekilde görüyorsunuz?

Eserde biçimler nasıl düzenlenmiş?

Eserde değer (valör) nasıl kullanılmış? (açık, koyu, orta ya da yüksek kontrast)

Eserde görülen nesnelere ya da figürler gerçek büyüklüğünde mi yapılmış?

Eser heykel ise hafif mi, yoksa ağır mı görünüyor?

Yorumlama:

Eserin ana teması nedir?

Sanatçı bu sanat eserini neden yapmış olabilir?

Sanat eserinde farklı anlamlar taşıyan simgeler var mıdır? Varsa nelerdir?

Eser size göre hangi nesneye benzeyen bir koku hissi veriyor?

Eser size göre hangi nesneye benzeyen bir tat veriyor?

Eser size göre hangi nesneye benzeyen bir görüntü uyandırıyor?

Eserin insanlara anlatmak istediği özel bir mesajı var mıdır? Bu ne olabilir?

Eserine baktığınızda çizgiler, renkler ve şekiller size ne hissettiriyor?

Yargı:

Bu eser güzel midir? Niçin?

Sizce bu eser tarihî değer taşıyor mu?

Sizce bu eserin bir işlevi var mıdır? Niçin?

Bu eserden hoşlandınız mı? Niçin?

Eserin başarılı olduğunu düşünüyor musunuz?

Bu eser müzeye konulmaya değer bir eser midir?

Bu eser evinizin hangi odası için uygun olurdu? Niçin?

Bir kişi niçin bunun gibi (eleştirisi yapılan eser) bir sanat eseri yapmak ister?

Eserin türüne ve öğrenci düzeyine göre gerekli görüldüğünde sorular artırılabilir.

G.7.3.3. Sanatçıların eserlerini oluşturma süreçlerini karşılaştırır.

Farklı sanat eserlerinin (seramik, resim, heykel vb.) oluşturulma süreçlerinin karşılaştırılması üzerinde durulur.

G.7.3.4. Görsel sanat eserlerindeki sanatçının görsel sanat eserine yansıyan üslubunu farkederek.

G.7.3.5. Kişisel ve bağlamsal bilgiler temelinde sanat eserini inceler.

Bağlamsal bilginin sanatçının içinde bulunduğu çevre ve şartlar, sanat eserinin işlevi, sanatçıyı etkileyen dinsel, düşünsel ve kültürel özellikleri içeren bilgi olduğuna dikkat edilmelidir. Kişisel bilginin bir sanat eserini gözlemleyerek ve inceleyerek elde edilen bilgi olduğu vurgulanır.

G.7.3.6. Sanat eserinde sosyal ve kültürel inanışların etkisini yorumlar.

Farklı kültürdeki inanışların ve sosyal çevrenin eser üzerine etkisi yorumlanır. Kazanımın ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.7.3.7. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların yönlendirici etkisini açıklar.

G.7.3.8. Bilgi ve deneyimlerin sanat eserine yönelik bakış açısını nasıl etkilediğini açıklar.

8. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Sekizinci sınıf Görsel Sanatlar dersinde daha önce öğrenilen bilgi, beceri ve deneyimlerin özümsemesi üzerine odaklanılır. Öğrencilerin görsel sanat çalışmalarını oluştururken farklı teknikleri bir arada kullanmaları sağlanır. Öğrencilerin sanat eseri konusundaki yargılarını geliştirebilmeleri için sanatın amacı, anlamı ve değeri üzerine sorgulama yapılmasına yoğunlaşılır. Bu düzeyde öğrencilerle sevgi, dostluk, saygı, yardımseverlik, sorumluluk ve adalet değerleri üzerinde durulurken güvenli ve sağlıklı yaşam, kendini kabul, eğitsel ve mesleki gelişim, toplum ve aile, kişiler arası ilişkiler gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanları da göz önünde bulundurulur. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında Matematik dersi perspektif konusu ve diğer ilgili derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

8.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.8.1.1. Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir.

Girişimcilik bağlamında planlama yapma, yaptıklarını raporlaştırma, sunma ve savunma konularına değinilir.

G.8.1.2. Görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.

Öğrencinin dönem başından itibaren yapmış olduğu araştırma ve uygulama çalışmalarından bazılarının belli bir sistematik içerisinde hazırlanması ve sunulması sağlanır.

G.8.1.3. Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan yararlanır.

Çağın getirdiği teknolojik yeniliklerle oluşturulmuş sanat eserleri ve tasarımlardan örnekler gösterilerek öğrencinin kendi yapmak istediği çalışmada bunlardan nasıl yararlanılabileceği üzerinde durulur.

G.8.1.4. Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.

Güncel ve sosyal sorumluluk gerektiren konularla ilgili afiş veya karikatür çalışmasının özellikleri ve oluşturulma süreci üzerinde durulabilir.

G.8.1.5. Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır.

Ekonomi, doğal afetler, çevre duyarlılığı, iş sağlığı güvenliği, bilimsel gelişmeler, teknolojik gelişmeler vb. konulardan yararlanılabilir.

G.8.1.6. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.

Mekânda derinlik etkisi yaratmak için tek kaçarlı / iki kaçarlı perspektif ve hava perspektifi birlikte kullanılır.

G.8.1.7. Gözleme dayalı çizimlerinde farklı bakış açılarını yansıtır.

Çizimler; kuş bakışı, balık gözü, solucan bakışı, karşıdan bakış gibi farklı bakış açılarıyla oluşturulur.

G.8.1.8. Farklı teknik ve materyalleri bir arada kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.

G.8.1.9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Renk: Zıtlık ilişkisi

Değer: Gögeleme

Oran-Orantı: Oran ilişkileri

Birlik: Uyum

Çeşitlilik: Bir veya daha fazla sanat elemanının uyumlu birlikteliği

8.2. Kültürel Miras

G.8.2.1. Sanat eserinin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar.

G.8.2.2. Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar.

Özel gereksinimli bireyler konusunda farkındalık oluşturmak için hazırlanmış kamu spotları izletilebilir.

G.8.2.3. Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.

G.8.2.4. Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar.

Tarihî yapılar ile müzelerdeki eserlerin öncelikle bir milletin, sonra tüm insanlığın ortak malı olduğu üzerinde durulur. Sanatın "evrensel bir dil" olma özelliğinin buradan geldiği açıklanır. Kazanım ile ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

8.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.8.3.1. Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.

Sanat elemanları ve tasarım ilkeleri bağlamında sanat eserleri incelenir.

G.8.3.2. Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler.

G.8.3.3. Sanatla ilişkili olarak estetiğin ne olduğunu açıklar.

G.8.3.4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.

G.8.3.5. Sanatın tanımlamasını yapar.

Sanatın farklı zaman dilimlerindeki tanımlarının, türlerinin ve değişiminin tartışılması sağlanır.

G.8.3.6. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların etkisini analiz eder.

Markaların, şirketlerin vb. kurumların kullandıkları logo, slogan, yazı karakteri, renk, koku vb. imaj oluşturan kurumsal kimlik tasarımlarının hem ekonomik hem de tanıtım anlamında önemli etkisi olduğu irdelenir. Burada finansal okuryazarlık, sosyal-finansal girişimcilik, enerji tasarrufu ve vergi bilinci konuları üzerinde durulabilir.

G.8.3.7. Popüler kültürün günümüz görsel sanatlarına etkisini açıklar.

Türk ressamlardan Erol Akyavaş'ın ve Avrupa sokak sanatçısı Banksy'nin eserlerinden örnekler gösterilir.